

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII.
Štev. 153

TELEFON: UREDNIŠTVA 25-67
UPRAVE 28-67
POSTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, 8. in 9. julija 1939

NAROČNINA NA MESEC:
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din.
dostavljen na dom 16 din, tujim 20 din

Cena
din 1.—

Kriza v avgustu ali septembru

Utr e van e Gdanska — Sedanje zatiše je po varšavski sodbi le odgoditev gdanske krize — Chamberlain je iz tehničnih vzrokov odgodil svojo izjavo o Gdanku do pričetka prihodnjega tedna — Akcija Vatikana

VARŠAVA, 8. julija. »Kurjer Warszawski« poroča iz Gdanska, da se vrše ob vsej obali gdanskega ozemlja velika in nagla utrjevalna dela. Grade se zlasti postojanke za težke obalne topove. Prav tako se utrjuje tudi Bischofsberg. V Gdanku pa odločno zanikujejo, da bi se ta hrib utrjeval. Občinstvu je prepovedan obisk na njem — pravijo na uradnem mestu — le zaradi tega, ker grade tam — otroško igrišče. Vsa ta utrjevalna dela so, pravi »Kurjer Warszawski« popolnoma nasprotna določilom gdanskega statuta, vendar pa še ne predstavljajo življenjske ogrožitve Poljske. Kljub temu je treba, da stoji Poljaki z nezmanjšano čuječnostjo budno na straži.

KRIZA V AVGUSTU ALI SEPTEMBRU

VARŠAVA, 8. julija. Relativno zatiše, ki je nastalo ta teden okoli gdanskega vprašanja, se tu nikakor ne presoja kot dokaz, da je nevarnost minila. V resnici se ni spremenilo prav nič. Izbruh krize je samo odgojen, in kakor se splošno sodi, le za nekaj tednov. Zelo verjetno je, da bo kriza izbruhnila meseca avgusta ali najkasneje septembra. Zato je treba smatrati ta dva meseca kot najbolj kritična v letošnjem letu. Stališče Poljske je dovolj znano in se ni prav nič spremenilo. Poljska bo odločno vztrajala pri svojih pravicah, ki jih ima v Gdanku. Poročevalec vlade je sinoči izjavil zastopnikom tiska, da je poljska vlada neizprosno odločena, vztrajati pri tem, da ostane Gdansk tudi carinsko združen s Poljsko.

GDANSKI NI VREDEN VOJNE

PARIZ, 8. julija. »Excelsior« piše: Totalitarne države se trudijo prepričati svet, da Gdansk ne zasluži, da bi zaradi njega nastala nova svetovna vojna. To pa ni točno, kajti tu ne gre le za Gdansk, ampak za to, da Evropa ne more več trpeti agresivne politike totalitarnih držav. Popolnoma točno pa je to za Nemčijo, ki bi v vojni zaradi Gdanska mogla malo dobiti, zato pa ogromno izgubiti. Ako se bodo voditelji Nemčije sami ravnali po tem, da Gdansk ni vreden vojne, potem bodo največ doprinesli do pomiritev in omogočili svobodnemu Gdanku najlepši napredek.

ODGODITEV CHAMBERLAINOVE IZJAVE

LONDON, 8. julija. Za sinoči napovedani govor ministrskega predsednika

Chamberlaina, ki naj bi vseboval odločno izjavo glede Gdanska, je bil odgojen, ker so potrebne še neke formalnosti. Chamberlain bo podal zadevno izjavo baje v začetku prihodnjega tedna. V javnosti je za to izjavo že vnaprej veliko zanimanje. Splošno se pričakuje, da bo Chamberlainova izjava še odločnejša in jasnejša, kakor je bil zadnji Halifaxov ekspozé.

VZROKI ODGODITVE IZJAVE

LONDON, 8. julija. Nj. Vel. kralj Jurij VI. je sprejel včeraj v daljšo avdienco berlinskega veleposlanika sira Nevillea Hendersona. Tej avdijenci se prisojajo velik pomen z ozirom na korake, ki jih pripravlja Anglija glede Gdanska. Zaradi te avdiencie in zaradi prihoda varšavskega veleposlanika, ki prileti z letalom v London šele jutri, je bila tudi v glavnem odgojena že za včeraj napovedana pomembna Chamberlainova izjava o Gdanku v poslanski zbornici.

VATIKANSKA AKCIJA

VATIKAN, 8. julija. Včeraj so prispeli sem na poročanje nunciji iz Pariza, Bukarešte in Varšave. Njihov prihod je v zvezi z akcijo vatikanske diplomacije za preprečitev nove evropske vojne in mirno poravnavo vsaj glavnih mednarodnih spornih vprašanj, zlasti Gdanska.

Nova pogajanja v Moskvi

PRICELA SE BODO NAJBREŽE DANES — STRANG SE NE NAMERAVA ŠE VRNITI V MOSKVO — POLJSKO-RUSKO RAZMERJE — TRGOVINSKA POGAJANJA

MOSKVA, 8. julija. Zastopniki Anglije in Francije so dobili že četrtič instrukcije za pogajanja z Molotovom. Tu nimajo nikake indikacije o novem angleško-francoskem odgovoru na pripombe Molotova. Splošno mnenje pa je, da bo sporazum nazadnje vendarle dosežen, ako se seveda ne pojavijo kake nove težkoče. Naj bodo rezultati današnjih ali jutrišnjih razgovorov kakršni koli, Strang se še ne namerava vrniti v London.

Na drugi strani se ni v odnošajih med Poljsko in Rusijo nič spremenilo. Vihar, ki besni nad Gdankom, ni povzročil v Moskvi nobene vidne spremembe in se nasprotno opaža, da se mudi poljski moskovski veleposlanik še vedno v Varšavi. Odsoten je pa tudi romunski moskovski poslanik.

Po tujih vesteh sta pa prispela v Moskvo dva trgovinska delegata nemške vlade, da bosta nemškemu veleposlaništvu na razpolago za trgovinska pogajanja z Rusijo. Nemško veleposlaništvo pa izjavlja, da ni prispela v Moskvo nikaka uradna nemška delegacija. Ugotavlja se, da so zaradi čestih prihodov poslovnih ljudi mogoče pomote. Toda ti ljudje prihajajo po zasebnih poslih. Zato je res, da se mudi sedaj v Moskvi več nemških poslovnih ljudi.

Z angleške strani se pričakuje, da bodo po sklenitvi zavezniške pogodbe z Rusijo ustvarjeni tudi ugodni pogoji za razvoj angleško-ruskih trgovinskih odnosov, ako se pa sporazum ne sklene, bo Anglija pričela akcijo za pobljanje nemških naporov. Sedanja politična pogajanja so postopila v ozadje mislijo Hudsona, ki se je v začetku leta mudil v Moskvi zaradi nove angleško-ruske trgovinske pogodbe. Zato ni znano, v kakšnem stadiju je sedaj ta zadeva, gotovo pa je, da pogajanja še niso končana.

PARIZ, 8. julija. Glede na angleško-ruska pogajanja pravi francoski tisk, da se ta e smejo zavleči v nedogled. Ako Molotov noče, se čista Francija in Anglija, čeprav bi bilo globoko obžalovati, omejili na sme sebe. Vendar pa je nekaj elementov, ki zbujajo zaupanje, in sicer trajno, izboljševanje rusko-poljskih odno-

šajev, zlasti pa rusko-romunskih. Romunija je že pred tremi tedni odpoklicala svoje čete z besarabske meje, kjer so bile nastanjene že dolga leta. Bukarešta je nastanjena že dolga leta. Bukarešta je dala razumevati, da bi želela, da bi Rusija imenovala svojega veleposlanika na romunskem dvoru. Pravtako se predvajajo po romunskih kinah sovjetski filmi. Glede na splošni položaj pa ugotavljajo današnji listi, da je doba triumfalnih uspehov od marca tega leta prenehala. Francijo je Viljem II. leta 1914 presenetil, danes je ne more nihče več.

Obsedno stanje v Šanghaju

ANGLEŠKA IN FRANCOSKA OBLASTVA SO ODREDILA V ŠANGHAJSKI IN KANTONSKI KONCESIJI OBSEDNO STANJE. — HOMOTIJE NA VSEH KONCIH IN KRAJIH.

ŠANGHAJ, 8. julija. Zaradi sistematičnega japonskega hujškanja kitajskih množic proti tujcem, je bila s strani Angležev in Francozov odrejeno v šanghajski angleški in francoski koncesiji obsedno stanje. Prostopoljci so mobilizirani in koncesija je zavarovana z bodečo živo. Vendar je potekel včerajšnji dan brez incidentov, kar je vplivalo na prebivalstvo v koncesiji zelo pomirjevalno. Prav tako poročajo iz Kantona, kjer je tudi razgla-

šeno obsedno stanje, da vlada dalje mir in red. Po koncesiji krožijo japonske patrulje. V okolici Kantona se bijejo srditi boji s Kitajci in poročevalci pravijo, da so videli včeraj prevoz več tovor. avtomobilov mrtvih Japoncev. V Tiencinu je bilo včeraj veliko protiangleško zborovanje, ki so ga sklicali Japonci. Tudi ob proslavi dveletnice japonsko-kitajskih bojev v Pejpingu je bilo včeraj vse mirno.

Konec bolgarskega obiska v Berlinu

BERLIN, 8. julija. Bolgarski ministrski predsednik Kiosevanov se je včeraj s posebnim vlakom odpeljal v Monakovo. Komunike, ki je snoči izšel, prinaša o razgovorih v Berlinu le splošne formalnosti. Govori o gospodarskih razgovorih, ne omenja nikakega novega dogovora med Nemčijo in Bolgarijo. Iz poučenega vira se dalje poroča, da ni Bolgarija ob tem obisku sprejela nobenih novih obveznosti.

ITALIJANSKI DELAVCI ZA NEMČIJO

RIM, 8. julija. Danes je odpotovalo v Nemčijo 2256 italijanskih delavcev.

Besteiro pred Francovim sodiščem

MADRID, 8. julija. Havaš. Danes se je začela razprava proti Julijanu Besteiru, bivšemu predsedniku sveta narodne obrambe v republikanski Španiji, ki je prepustil Madrid Francovim četam. Očitajo mu, da je kot aktiven socialistični vodja pripravil l. 1917 (I) generalni štrajk. Mnenja so deljena, dočim eni sodijo, da bo zaradi zastarelega prestopka oproščen, zahtevajo drugi smrtno obsodbo republikanskega vodje. Besteiro je bolan na pljučih; odkar je bil ujet, leži v madridski kliniki.

Zapiski

Dr. Čao Čuvu

Zunanji minister Čangkajškove kitajske vlade, dr. Čao Čuvu, je izjavil dopisniku Reuterjeve agencije, da je vse sedanje japonsko divjanje proti Angležem,

Mongolom itd. samo očiten dokaz, da so Japoncem omagali živci zaradi vedno večje brezupnosti njihove bojne akcije proti Kitajcem. Za svoje neuspehe dolže sedaj ves svet, namesto da bi si priznali, da si Kitajske nikoli ne bodo mogli podvreči, pa če nadaljujejo svoje bojne pohode tudi še deset let. Ti pohodi so pa zato brezupni, ker je ves kitajski narod, razen redkih konjunkturistov in izdajalcev, Japoncem nepomirljivo sovražen. Čim Japonci zasedejo eno kitajsko pokrajino, izgube za hrbtom drugo. Da bi trajno obdržali zavzete postojanke, bi morali poslati na Kitajsko najmanj desetkrat večjo vojsko, kakor je sedanja. Tega pa nikoli ne bodo mogli.

Pismo freiburškega škofa

Kakor poroča beograjska »Pravda« iz New Yorka, je Institut za javno mnenje v Zedinjenih državah Severne Amerike razpisal anketo o vprašanju, kaj sodijo Američani o izglelih eventualne nove svetovne vojne. Na to vprašanje je odgovorilo 83 odstotkov udeležencev ankete, da bo v eventualni vojni med Anglijo, Francijo in Rusijo na eni ter Nemčijo in Italijo na drugi strani nedvomno zmagala prva skupina. Vsi ti so tudi izrazili prepričanje, da bodo Zedinjene države gotovo materialno podpirale Anglijo in njene zaveznike.

Italijanske šole v Argentini

Argentinska vlada je izdala stroge predpise, da šole tujih kolonistov odslej ne smejo biti več širiteljice duha, ki je nasproten argentinski miselnosti. Prepovedano je zlasti imeti v šoli zastave tujih držav in gibanj, slike tujih državnikov in vodij ter sploh vse tuje embleme. Z ozirom na to so Italijani sklenili, da bodo s koncem šolskega leta, ki se konča v Argentini v jeseni, prostovoljno zaprli vse svoje ljudske šole in otroške vrtce, in sicer v znak protesta, ker intervencije pri vladi, da bi se ti predpisi razveljavili, niso nič zalegle. (Giornale d'Italia.)

Madžari in Nemci

»Uj Magyarország« razpravlja v enem svojih zadnjih uvodnikov o privrženosti Madžarske k osi Rim-Berlin in pravi, da hoče ohraniti z Nemci najbolj prijateljsko razmerje. Kljub temu pa, dao bsta med Madžari in Nemci najtesnejša zunanje-politična interesna skupnost, ne bo Madžarske nihče nikoli odvrnil od tega, da ne bi še dalje posvečala obmejnemu ozemlju nasproti Nemčiji vse nacionalne, moralne, socialne in gospodarske pozornosti. Okrepitev madžarstva na zahodu je naloga, ki stoji nad vsako zunanjo politiko.

Maribor, 8. julija.

Ko je pred leti obiskal našo riviero angleški kralj Edvard VIII., se je vnelo zanimanje v Jugoslaviji za Angleže. Lepa naša zemlja je z navdušenjem sprejela visokega gosta, naš človek se je sprehajal po zemljevidih in študiral imperij mogočnega britskega cesarstva. Nasprotno je angleški narod hlatal po dnevni reportaži in odkril, da leži ob Jadranu zemlja s privlačno morskno scenerijo, krasnimi planinami, slapovi, jezeri in ljudsko folkloro, ki jim je bila dotlej kaj malo znana. Jugoslavija je postala torišče zanimanja angleških letoviščarjev.

Angleži so močan, velik in bogat narod, prvi narod na svetu, pravijo mnogi. Majhni narodi, ki niso sodelovali z angleško civilizacijo, so bili zanje dolgo, zavestno ali nezavestno, nižja vrsta ljudi.

Slovenci poznamo, razmeroma z ostalo Jugoslavijo, še precej dobro angleško kulturo. Mnoge institucije medsebojnega zblizovanja so pripomogle, da cenimo naše ljudstvo Angleže. Anglež — to zveni za nas močno, krepko, simbol je nečemu, kar je povsem nasprotno našim prepričkom za enakopravnost in demokracijo. Mnogi mislijo, da so Angleži stvarno najbolj popolni, najhomogenejši narod na svetu. Vprav tu je nauk za nas — hitreje kakor vsi narodi Evrope so našli Angleži izhod iz konglomerata ljudstev na izoliranih otokih in se po zakonih evolucije zliili iz slojev starih Keltov, Britancev, Piktov in Škotov, rimskih kolonistov, germanskih Dancev, Anglov in Sasov, pa romaniziranih Normanov v edinstveno individualiziran tip človeka, gospodarja sveta, ki mu tudi med rasno homogenejšimi narodi Evrope ni vrstnika. Angleži so šolski primer sekundarnega, kulturnozgodovinskega naroda, ki bi naj bil nam v naših notranje-političnih naporih za svetel vzgled.

V ljudski folklori so Angleži skrajno racionaliziran tip hladnega, preračunljivega človeka, ki je naši, slovanski duševnosti baš nasproten. Rezultanta vse močnosti, duševne miselnosti in naporov sinov Albiona je zrela premissa, hladna preudarnost v vsakem stiku z zunanjim svetom. Veliki poznavalec socialno zgodovinske strukture angleškega naroda, Francoz Le Bon je napisal o Britih, da lahko vse elemente, ki so orientirali angleško kulturo, povežemo v osnovnih potezah: Kult skrajnega napora, ki se ne ustraši pred nobeno oviro, ki ne klone pred še večjo katastrofo. Religiozno respektiranje običajev in vsega, kar prinaša čas, potreba dela, preziranje slabosti in praznih spekulacij misli, intenziven občutek dolžnosti in kontrola nad samim seboj. Močna volja, štedljivost, umerjenost ter molččnost, pa treznost, večna prisebnost in podjetnost, povezana s patriotizmom, ponosom in korektnostjo — te osnovne dobrine socialnih in državnih kvalitet so dvi gnile Angleže med najvplivnejše narode sveta.

Moč in bogastvo — to je ščit angleške individualnosti in državljanskega duha. Sredi med njima se je razvil tipičen britski trgovski duh, ki je umel povezati z domovino ogromen kolonialni prostor. My house is my castle, my country is my world. Moja hiša — moja graščina, moja domovina — moj svet, to jedro narodne rečenice nosi vsak Anglež v sebi.

Rimljani so smatrali za prirodno, vladati barbarom, Angležem je nekaj naravnega, da imajo kolonije. Rimljani so temeljili na svojem rimskem pravu, Angleži imajo svoj Common Law. Rimljani so vladali Evropi s kohortami, Rule Britannia — Angleži gospodarijo oceanom in svetu s tehnično oboroženimi modernimi sredstvi in brodom.

Utilitarizem je nacionalna filozofija Angležev! je napisal pokojni T. G. Masaryk. V svoji kulturi, brez visokih tendenc, so Angleži nakazali pota v skrivnosti življenja in povezali filozofski genij z vladajočim gonom naroda. Za psihologijo in empirsko filozofijo dolguje civilizirani svet Angležem mnogo, komponente vseh duhovnih kultur sveta imajo v angleški miselnosti bodrilne pobude.

Angleški narod ne pozna poziranja in fraz. Prekaljen po stari parlamentarni tradiciji s čisto demokracijo odklanja sentimentalnost in paradni napuh. Hladnokrvnen, impregniran z aktivnim trgovskim duhom, daje Anglež prednost realnim veddam pred prefinjeno umetnostjo.

Pomorske bojne sile

MOČ ANGLEŠKO-FRANCOSKE IN ITALIJANSKO-NEMŠKE BOJNE MORNARICE — RAZMERJE NA TIHEM OCEANU

PARIZ, 8. julija. »Petit Parisien« razpravlja o francoskih in angleških pomorskih silah in navaja sledeča števila: Francija in Anglija imata 374 edinic skupno teže 1.740.000 ton. Nemčija in Italija jih imata 311 s 596.000 tonami. List pravi, da bo z ladjami, ki se grade, razmerje sil še ogromno povečano v korist Anglije in Francije.

PARIZ, 8. julija. »Petit Journal« piše,

da imajo Angleži na Daljnem vzhodu pomorskih edinic v iznosu 120.000 ton, Holanci 50.000, Francozi 40.000, Rusi 30.000. Vojno brodogradnja USA v Tihem oceanu ima skupno tonažo 1.000.000 ton. Skupna tonaža nejažonskega vojnega ladjevja znaša tedaj v Tihem oceanu 1.240.000 ton. Japonci imajo ladjevje s tonažo 860.000 ton.

Britsko-francosko letalstvo

SKLENJENO JE POPOLNO SODELOVANJE MED ANGLEŠKIM IN FRANCOŠKIM BOJNIM LETALSTVOM ŽE V MIRNEM ČASU

LONDON, 8. julija. Reuterjev diplomatski dopisnik poroča o velikem zanimanju, ki ga je zbudil v javnosti načrt za skupne operacije angleškega in francoskega zračnega brodogradnja. Pogajanja med obema državama v tej smeri so znatno napredovala. Posebno važnost polagajo na topografske posnetke ozemlja. Letalske operacije pod skupnim vodstvom bodo urejene tako, da bodo lahko angleški bombardirni brez prestanka po potrebi odleteli do južnofrancoskih mest in se spet vračali. Zdaj bodo preizkusili prednosti in pomanjkljivosti zračne tehnike in službe obeh sosed, nakar bo izdelan podoben načrt za zračno kooperacijo.

Angleške priprave za vojno

SKRB ZA OBRAMBO PRED LETALSKIMI NAPADI, CIVILNO OBRAMBO IN PREHRANO PREBIVALSTVA, KI BI BILO EVAKUIRANO

LONDON, 8. julija. Včeraj je ministrstvo za civilno obrambo razdelilo med prebivalstvo 45 milijonov navodil, kako se je zadržati v primeru nenadnega izbruha vojne. Navodila se začnejo: »Ako se preselite ali greste začasno na počitnice, ne pozabite vzeti s seboj plinske maske!« Prav tako je bilo doslej razdeljenih ¼ milijona jeklenih zaklonišč za 4½ milijona ljudi. Do konca meseca bo med

člane civilne obrambe razdeljenih 2 milijona jeklenih čelad. Vsaka družina v južni Angliji je prejela navodila, da takoj pripravi hrano za en teden, da jo lahko v primeru nenadne evakuacije takoj vzame s seboj. Po trgovinah že prodajajo pakete z zbrano hrano za 48 ur, ki bi zadostovali, dokler prehrana v primeru nagle izpraznitve še ne bi funkcionirala.

Nova organizacija angleške vojaške uprave

LONDON, 8. julija. Havas. V vrhovnem vojnem svetu so nastale važne izpremembe. Vojni minister bo še nadalje odgovoren za svoje posle pred parlamentom. Ostali posli in odgovornost zanje bo razdeljena tako-le: Za vprašanja vojaškega ozemlja in zgradb bo odgovoren državni podtajnik v vojnem ministrstvu. Vsa osebna vprašanja in zadeve oborožitve ter preskrbe čet bodo vodili šefi imperialnega generalnega štaba. Finančni minister bo reševal vse denarne zadeve vojaštva, generalni direktor teritorialne vojske bo upravljal njene vojaške ustanove. Stalni državni tajnik v vojnem ministrstvu bo obenem tajnik višjega vojnega sveta. Upravljal bo obenem vojno ministrstvo, svetoval in vodil kontrolo nad vojsko in narodno obrambo.

Preselitev južnih Tirolcev sklenjena

RIM, 8. julija. Pravkar je bil tu zaključen nemško-italijanski sporazum o preselitvi manjšin. Na delu sta bili obojestranski komisiji več mesecev. Gre za preselitev množicah. Samo iz Južne Tirolske bo odšlo 200.000 ljudi. Določen je tudi že fond za izplačevanja odškodnin in za omogočenje selitev.

LONDON, 8. julija. Glede na vesti, da se bodo tirolski Nemci preselili v Nemčijo, dvomijo včerajšnje »Times«, če bo ta akcija uspela. Vsak Tirolec ima v dnu srca zakovano rodoljubno pesem, ki pravi: »Ach, wie ist's möglich dann, daß ich dich lassen kann, wo meine Wiege stand, mein Vaterland!«

SLOVAŠKI PRERAČUN

BRATISLAVA, 8. julija. Novi slovaški preračun bo znašal 1228 milijonov dohodkov in 305 milijonov kron deficita.

Takšne jih je postavila usoda pred vrata Evrope, na od celine odtrganih ločenih otokih jim je določila prvenstveni prostor v dinamiki sveta. Zdaj čujemo dan za dnem o njih, evropski diplomatski gordijski voz se razvzroča med Londonom in Moskvo, dvema diametralno nasprotnima si svetovoma.

In kaj naj rečemo v primerjavi z njimi? To, da bomo lahko srečni, če bomo za bodoča pokolenja našli vsaj trohico naukov, kako je treba po poti Angležev najti izhoda k složnemu sožitju, da se bo-

Rusija gradi utrdbe

RIGA, 8. julija. Stefani. Rusija gradi utrdbe vzdolž zahodne meje, en kilometer proč od estonske. Estonski poveljnik vojske, general Loidoner, je te dni inspirciral vse garnizije okrog jezera Peipus.

ODSTOP SIRIJSKEGA PREZIDENTA.

DAMASK, 8. julija. Mahej bej Atasi, predsednik sirijske republike, je podal ostavko. Pismena odpoved bo predložena jutri predsedniku sirskega parlamenta.

JUGOSLOVANSKI SOKOLI V SOFIJI.

SOFIJA, 8. julija. Včeraj je na vsejunski kongres, ki se ga udeležuje 50.000 oseb, prispelo 8000 jugoslovanskih Sokolov. Bili so z nepopisnim navdušenjem sprejeti. Prvič manjkajo češki Sokoli.

RAZPUST KATOLIŠKIH DRUŠTEV V OSTMARKI.

DUNAJ, 8. julija. Včeraj so na Dunaju in v Dolnji Avstriji razpustili 74 katoliških društev, med njimi mnogo Vincencijevih kongregacij. Vse premoženje društev so zaplenili in izročili narodnosocialističnemu društvu Wohltat v Berlinu.

FRANCOSKA VOJAŠKA PARADA

PARIZ, 8. julija. Vojaška parada na narodni praznik 14. julija obeta biti ena največjih po letu 1918. Udeležile se je bodo formacije vseh vrst orožja in kolonialnih čet. Prvič po 1. 1918 bosta sodelovala tudi angleška vojska in letalstvo.

Mariborska napoved. Prevladovalo bo malo oblačno, tiho in toplo vreme. Temperatura se bo še dvignila. Včeraj je bila najvišja toplota 26, danes najnižja 14,1, opoldne pa 27,4.

Borza. Curih, 8. julija. Devize: Beograd 10, Pariz 11,75, London 20,77, New York 44,3½, Milan 23,34, Berlin 178, Praga 15,12½, Sofija 5,40, Budimpešta 8,700, Bukarešta 3,25.

mo po racionalnem izkoriščanju vseh tvor nih sokov našega človeka in zemlje povspeli k duhovnemu in materialnemu napredku mlade Jugoslavije. Zemlja nam je dala morje, zdrav in krepak rod pomorščakov, pa rezervo ljudi, ki jim je treba pravih voditeljev. Angležem so položene v zibel vse dobrine civilizacije, nam Slovanom je dana — duša. Oboje je naprednemu človeku nerazdružljivo potrebno. angleški zahod in slovanski vzhod imata razlogov dovolj, da se v tej smeri dopolnjujeta.

Domači zapiski

Grehi našega centralizma

Tisti, ki bo pisal zgodovino Slovenije in slovenstva po vojni, bo najprej ugotovil zunanje znake propadanja. Povedal bo, kako je stalno in nevzdržno padala naša življenjska raven, kako je ponikovala naša pravstvena raven, kako je usihala naša življenjska moč in odpornost. Povedati bo moral, da je skoro polovica naših izseljencev v zamejstvo šla iz Slovenije. Nikoli ni bilo denarja za bolnišnice in javne zgradbe pri nas, slovenske železnice so donasale četrtino, slovenske pošte pa tretjino vseh državnih dohodkov. Denar se je pa odvajal na jug. In ko bo iskal vzrokov vsemu temu, bo moral ugotoviti, da je njegov poglavitni krivec jugoslovanski nacionalni centralizem: v vi-dovdanski ustavi, tisti centralizem, ki je osredil vse raznočlone gospodarsko in kulturno življenje treh narodov v enem samem središču. (»Slovenija«)

Naj bo konec

Ni zdravega in normalnega političnega življenja, ki nima svojih korenin v narodu. Ono mora biti emanacija zdravih ljudskih sil in narodove volje, ne pa stvar konjunktura, zagonetnega ugibanja in nevidnih, neodgovornih sil. Širokim slojem se politiki odtegujejo, skrivajo to, kar mislijo in žele, ali se pa udinjajo tistemu, ki ima trenutno moč v rokah. Pri nas se sistem avtoritet ni obnesel. Ali miso bili sposobni, ali se pa niso znali nasloniti na ljudstvo. Posledice so bile smešne, pa tudi žalostne. Danes vpijemo: hozana, jutri: križaj ga! Ali si včeraj lagal in danes govoriš resnico, ali narobe, ali si morda celo dvakrat lagal? Tako neodkritosrčno in nelepno slepomišenje se mora končati! (Dr. M. Korun v »Slovenski besed«)

Koliko časa še . . . ?

Ponašati se z osvobojenjem, a zane-marjati svobodo, kupljeno z dragoceno krvjo, je nizkotno. . . Slovani imajo slabost, da svojo svobodo plačujejo z neslogo. Pod takšnim sončnim mrkom svobode živimo tudi mi, Južni Slovani. Kako dolgo še? Če se bomo tako otročje igrali s svobodo, se lahko primeri, da bo prišel neki sułtan ali drug osvajalet in zapičil svoje žezlo v našo zemljo. . . (Pravoslavni škof dr. Nikolaj v samostanu Ravanici na predvečer Vidovega dne.)

Dobički in narodne koristi

Narodno gospodarstvo mora biti ozko povezano z vsenarodnimi in vsedržavnimi koristmi. Naše delniške družbe so l. 1937. dosegle skoro 5 milijard din glav-nice, čisti dobiček je znašal 495 milijonov din. Te družbe so skoro v celoti last tu-jih kapitalistov. Na dividendah so ti po-tegnili 411 milijonov din. Povprečna pla-ča delavca se pa še vedno giblje med 15 do 25 din dnevno. . . Komaj 5% našega delavstva je organiziranih v delavskih strokovnih organizacijah. . . (»Nova Prav-da«)

Kaj hočejo Nemci?

Nemški list »Heimat«, ki izhaja v Bački Palanki, prinaša uvodnik pod naslovom »Politična zdržnost«. Pravi, da je cilj naših Nemcev jasen in da se giblje v okvi-ru možnosti. Zato naj se ne čudijo oni, ki večkrat postavljajo stereotipno vprašanje: Kaj hočejo Nemci? Hočejo, da bi bili mirni, da bi nas prijazneje gledali. Ta vrsta ljudi ne zna politično misliti, pravi list, med nami in njimi ni razlike samo glede političnega cilja, temveč tudi po načinu mišljenja. Naša skupina že od ča-sov, ko se je priselila semkaj, ni politično mislila. Šele s prebujenjem Nemcev so začeli naši ljudje tudi politizirati. — Govoreč o političnih nalogah Nemcev pravi list: Mi bomo tedaj zadovoljni, ka-dar bomo dosegli kulturno stopnjo, ki od-govarja našim duhovnim sposobnostim. Politično zaupanje med nami in ostalimi bo nastalo šele tedaj, kadar nam bodo dovolili, da se kulturno razvijamo v naj-širšem pomenu te besede, državi sami v korist. Govoreč o šoli in cerkvi poudarja »Heimat«, da je za Nemce šola mnogo večjega pomena kakor cerkev.

Tujci kupujejo našo zemljo

V zadnjem času so Nemci v Vojvodini kupili za dve milijardi, Madžari pa za 1 milijardo zemlje ob Donavi in Tisi. (»De-lavska politika«).

Druga zavarovalnina naših naročnikov izplačana

Včeraj je zavarovalnica »DUNAV« izplačala železniškemu kovaču g. Janezu Zimi 10.000 din zavarovalnine po tragično preminili ženi Ani

Stirinajst dni po prvem izplačilu 10.000 dinarjev zavarovalnine naših naročnikov v primeru nezgode, ki jo je prejela Marija Belejeva po v službi tragično preminilem možu-železničarju, je včeraj zavarovalnica »DUNAV« v Ljubljani izplačala drugo zavarovalnino 10.000 din za »Večernikove« naročnike. To pot je bila

zadel v glavo in ji poškodoval hrbtenico. Prepeljali so jo v mariborsko bolnišnico, kjer je podlegla. Mož in trije otroci, štiri-letna Štefka, šestletna Minka in osemletni Stanko objokujejo skrbno mamico.

Zanimivo na tragičnem primeru je, da je bil prvotno naš naročnik Anin mož Janez. Ko je zaradi bolezni nameraval »Večernik« odpovedati, se je za priljubljeni dnevnik, ki ga v hiši ni mogla pogrešati, zavezala njegova žena Ana, prepisala naročnino nase in jo vestno in točno v redu plačevala. Usoda je hotela, da je njena preudarnost, skrbno plačevanje naročnine po tragični nesreči pripomoglo k zavarovalnini, izplačilu 10.000 din zalujočim...

Včeraj je železničarskega kovača Janeza Zimo obiskal naš upravnik in mu v imenu zavarovalnice »DUNAV« v Ljubljani izplačal 10.000 din »Večernikove« zavarovalnine po rajni ženi. Zima je bolan, ganjen se je zahvaljeval za pomoč, ki je družinici zaradi skrbnosti pokojne žene in matere po čudni poti usode prišla dvakrat prav.

Ob izplačilu naše druge zavarovalnine ponovno opozarjamo naročnike, da ima pravico do zavarovanja samo tisti, ki naročnino v redu plačuje. Čeprav bi namreč naročnik imel pravico za izplačilo zavarovalnega zneska 10.000 din po zavarovalnih pogojih, mu ta pravica ugasne, ako ni poravnal naročnine za »Večernik« za ves čas do 14 dni pred nezgodo. Za nove naročnike stopi zavarovanje v veljavo šele s trenutkom, ko je bila naročnina vsaj za mesec dni vnaprej plačana. Zavarovan je vedno le prejemnik lista, tisti, ki je vpisan kot naročnik v naši kartoteki, brez ozira na to, kdo naročnino plačuje.

Uprava »VEČERNIKA«

ZAHVALA

Podpisani Janez Zima se najiskrenejše zahvaljujem upravi »VEČERNIKA« v Mariboru in zavarovalnici »DUNAV«, podružnici v Ljubljani, za točno izplačano zavarovalnino 10.000 dinarjev, (deset tisoč dinarjev), ki sem jo prejel po svoji tragično preminili ženi Ani Zimi.

V Mariboru, 7. julija 1939.

JANEZ ZIMA

Narodno obrambno delo

Vladimir Kreft

V torek zvečer so po slovenskih vrhovih goreli številni kresovi. Lepa, jasna in svetla noč je še povzdignila pomen tihih in prirčnih svečanosti tega večera. Sprehajajoč se po rodni grudi sem v mislih bežno pregledal dogodke slovenske zgodovine od Samovega kraljestva do Karadžordževićeve Jugoslavije. Zaključil sem z mnenejem, da je zopet prišel čas, ko postajajo kresovi oznanjalci bližajoče se nevarnosti, opominjalci nas, naj bomo pripravljeni za vsak slučaj. Torkovi kresovi so nas klicali k enotnosti, k discipliniranosti in stalni budnosti!

Dogodek za dogodkom se je vrstil v mojih mislih in pri tem sem iskal znake našega medsebojnega zbližanja. Spoznati sem moral, da je to zbližanje šele globok up, ki naj nas nekoč spametuje. Trenutki lastne narodne negotovosti so nas sicer v hipu dozdevno zbližali, toda čim se je nevarnost oddaljila, smo že tudi pozabili na ono, kar smo še malo prej zahtevali in hoteli. Vsi klici in poizkusi za medsebojno iskreno prijateljstvo in sodelovanje so za enkrat le kratki utrinki.

Spomnil sem se tako tudi najstarejše in najpomembnejše slovenske narodno-

obrambne organizacije, ki je imela 2. julija v Ljutomeru letni zbor. Kakor povsod na Slovenskem, tako se je tudi ob tej priliki pokazala slovenska razdvojenost. Dočim smo čitali v nekaterih časopisih stvarne uvodnike in obširna poročila o delu in poteku skupščine Ciril Metodove družbe, je šel del slovenskega tiska molče preko tega dogodka.

Delo organizacije je izredno težko, tako iz lokalno-notranjih razmer, kakor iz razlogov, ki so izven meja naše države. Poleg zaprek, ki prihajajo od zunaj, je tudi družba od nas samih premalo upoštevana in uvaževana.

Slovenci, ki smo majhen narod, bi morali biti vsaj pri narodno obrambnem delu zbrani. V času, čigar bodočnost je nejasna, ko smo pod stalnim ognjem propagande, ko nima slovenski mali človek, ki živi na najbolj izpostavljenih točkah, dovoljnega življenjskega standarda, je delo narodno obrambne organizacije še bolj potrebno.

Mladi javni delavci, ki živimo na deželi in ki sami najbolj občutimo vso težo sodobnih dogajanj na sebi in sovaščanih, zahtevamo v narodno obrambnem delu organizatorično in akcijsko skupnost. Že-

Predno odidete na potovanje, dopust ali oddih zavarujte svojo stanovanjsko opremo proti

požaru in vlomu!

Vse vrste zavarovanj prevzema najstarejša popolnoma domača zavarovalnica

»CROATIA«

zavarovalna zadruga

Glavno zastopstvo MARIBOR, Cankarjeva ulica 6, Tel. 23-37.

limo tudi, da se k temu delu pritegne kmetiška in delavska mladina, ki se je v trenutkih lanske in še v večji meri letošnje pomladanske evropske krize, junško držala in je bila tudi pripravljena opasati šlem in čelado, dočim smo opazili, da je ravno neki del slovenskega odraslega izobraženstva pokazal brezglavost in malodušje. Narodno obrambno delo je tudi najprimernejše torišče, kjer naj se spoznava, sprijateljujejo in med seboj

navežejo stalne stike kmetiška in delavska mladina na eni strani ter srednješolska in akademska mladina, posebno ona, katere stalno bivališče ni vas in industrijsko naselje.

Ciril Metodova družba, Slovenska straža in Branibor naj se čimprej organizatorično združijo, ker bo šele takrat njihovo delo doseglo največjo aktivnost in uspeh.

Verski mozaik Jugoslavije

Ivo Lapajne / Nekaj praktičnih spoznanj k razumevanju naporov za sporazum

Pod zaglavjem »Problemi naše naseelitve« smo v sobotni številki prinesli bežen pogled v preteklost, ko so naši predniki posedli »življenjski prostor« nove domovine. Poudarili smo nekatere bistvene smernice, ki po nujnosti zgodovinskega razvoja na nerazgibanih tleh Balkana povzročile, da smo se danes, po dvajsetih letih svobode, znašli pred kočljivim vprašanjem notranjepolitične ureditve.

Priroda je neizprosno kladivar človekove usode. Zaman so vsi napor brezumnega bega od njenih zakonov, zmerom znova priklenja zemlja izgubljene sinove na svojo grudo. Kakor pešem kladiva na nakovalo udarja iz njene grude svarilen klic: Uči se živeti od spoznanj, po izkušnjah preteklosti kuj bodočnost!

Jugoslavija, prislonjena s porečjem Save in Drave na mogočne alpske grebene, odprta na severovzhodu preko širokega veletoka Donave na široko ploskev rodovitne naše žitnice, zarezana v gore Balkana, Rodopov in Prokletije, je nanizala v sebi po svoji gradnji, zgodovini, kulturnem, političnem in narodno gospodarskem razvoju cel niz problemov, ki jih mora dejansko vsaka država skozi več desetletij reševati. Odprta na gladino Jadrana, je iz globoko razčlenjene, skoroda najlepše obale Evrope, zadihala svobodno v svet. Strma in visoka fasada gorskega zaledja jo je ločila od kulturnih vplivov z onstran morja, v širokem zaledju je pljusnila vanjo skozi severovzhodna vrata srednjeevropska, na jugovzhodu pa bizantska kultura, presekana po vdoru Turkov. V velikem trikotu med Belo krajino, Subotico in Solunom je vrelo vsa stoletja, dokler se ni slovanski živelj tod znašel v stanju, v katerem ga je zajelo osvobodilno.

Najznačilnejšo, v vsakem pogledu zgovorno zgodovinsko sliko prebivalstva Jugoslavije nudi zemljevid njenih ver. Po statistiki iz leta 1931. ni imela niti ena verska skupina Jugoslavije absolutne večine. Našteli so 6.785.501 pravoslavni (48,70 %), 5.217.847 katolikov (37,35 %), 1.561.166 muslimanov (11,20 %) in 368.524 pripadnikov ostalih ver.

Pravoslavni, torej po veliki večini srbski živelj, prevladuje v moravski, vardarski, drinski, donavski, vrbaski in zetski banovini. Katoliki imajo večino v dravski, savski in primorski banovini. Razmerje med tremi glavnimi verstvi je v odstotkih naslednje:

banovina	prav.	katol.	musl.	prot.
donavska	58,36	32,45	0,11	7,03
dravska	0,59	96,76	0,08	2,24
drinska	64,70	11,05	23,23	0,26
moravska	95,05	0,77	4,10	0,01
primorska	15,35	76,80	7,69	0,02
savska	19,12	78,49	0,14	0,81
vardarska	66,45	1,17	31,72	0,03
vrbska	57,89	16,66	24,13	0,32
zetska	55,81	9,96	34,11	0,03
Beograd	72,49	19,65	1,32	2,57

Pravoslavni so imeli l. 1931. večino v 173, katoliki v 104 in muslimani v 31 okrajih. Več kot petina ostalih krajev je beležila mešanico pristašev vseh ver. Najpestrejši konglomerat takšnih verskih občin, kjer je ljudi sploh nemogoče opredeliti v enote, se vleče od Hercegovine do Bosne, vzhodne Slavonije in Srema v Ba-

nat. Poročali smo že, zakaj so se tri najmočnejše naše vere tako mešale med seboj. Po vojni se je naš živelj še svobodneje razmahnil. Pravoslavni in katoliki so prišli v kraje, kjer jih prej sploh ni bilo. Leta 1931. ni bilo v takratnih 378 okrajih niti enega, v katerem bi ne bilo pravoslavni ali katoliški privrženec. Brej muslimanskih vernikov je bilo 21, brez protestantskih pa 77 okrajev. Ako pa vzamemo za merilo enoto 50 vernikov, ki se že morajo »složno brigati za svojo dušo«, je bilo manj ko 50 privrženecv treh glavnih ver posameznih banovin v naslednjem številu okrajev:

	št. okrajev	prav.	katol.	musl.
banovina donavska	61	—	4	47
dravska	29	8	—	25
drinska	37	—	10	12
moravska	40	—	17	22
primorska	21	2	—	11
savska	87	7	—	69
vardarska	44	—	12	1
vrbska	24	—	—	2
zetska	32	—	8	1

Pravoslavni živelj je tedaj tudi v skupinah nad 50 vernikov močno zastopan v vseh banovinah, z izjemo nekaterih okrajev dravske, savske in primorske banovine. Naselitev katolikov je najšibkejša v moravski, vardarski, drinski, zetski in štirih okrajih donavske banovine. Muslimani so močno zastopani v zetski, vardarski, vrbaski in drinski, deloma še v primorski in moravski banovini. Protestanti se drže v glavnem v donavski banovini, v Beogradu in našem Prekmurju.

Severnozahodni del Jugoslavije, med gorenjskim kotom, Rabom, Karlovcem, Petrinjo in Koprivnico je najčistejša katoliško jedro. Tu biva v 59 okrajih Slovenije in Hrvaške 2.412.618 ljudi 95,6 % teh je katoličanov, 1,9% pravoslavni in 2,5% ostalih vernikov. Nasprotno je srednji del vzhodne Jugoslavije, na prostoru med Drino, Donavo, Kosovim poljem, Kumanovim in bolgarsko mejo najčistejši pravoslavni del države. V 49 okrajih biva tod 2.621.055 ljudi, od katerih je 96,4% pravoslavni, 0,6% katoliki ter 3% drugih vernikov.

Med navedenima, najbolj kompaktnima jedroma katolikov in pravoslavni, ki štejeta skupaj 8.900.360 ljudi, imamo opravka s prečudno pestrim mozaikom verske mešanice na prostoru od Jadrana do Podonavja. Tu bivajo katoliški Hrvati, Bunjevci in Šokci med pravoslavni in katoliškimi Srbi, vmes so protestanti, pa muslimani, tako hrvaški kakor srbski. Dočim je verski zemljevid v Sremu in Vojvodini mešan s prilivom tuje narodnosti, imamo na ostalem prostoru opravka s slovanskim življenjem. Tu je po naselitvi, narodnosti kakor veri jedro notranje političnega vprašanja države.

Jadransko primorje in otoke je posedel hrvaški narod in se skozi vekove krepko držal. Dalmatinski otoki imajo še danes komaj 0,4% pravoslavnega življa, ki je zasidran niže od Dubrovnika. V globokem kotu med Zadrom, Livnim, Travnikom in Dubrovnikom prevladujejo katoliški Hrvati, dalje v notranjost pa izmenoma pravoslavni in muslimani. Vprav v dejstvu, da si laste muslimanski živelj Hrvati kakor

Razgledi po Kočevskem

Proti politični pohlepnosti in nestrpnosti

Prenehati je treba s škodljivim žongliranjem in združiti vse narodne sile

Že pred dvema letoma je bila pričeta v Kočevju akcija, ki naj bi pritegnila k izvrševanju programa — v smeri izboljšanja položaja Slovencev — prav vse narodno-kulturne organizacije. Toda še do danes ni imela ta akcija uspeha, kajti na delu so sile, ki si vztrajno prizadevajo razbiti vsak takšen poskus. Takšni razbi-ljaški akti so izrodili politične pohlepnosti in nestrpnosti, ki povzročajo že skozi dva-let let izživiljanje v malenkostnih razpr-tajah.

Nobenega dvoma ni, da taka neenot-nost v osnovnih pogledih narodne obram-be ne more roditi dobrih sadov. Posledi-ce naše popolne neorganiziranosti v pre-tteklosti in sedanjosti se kažejo na Ko-čevskem prav jasno, saj je gospodarsko in kulturno življenje slovenskega člove-ka do skrajnosti utegneno.

Vsekakor je potrebno, da se preneha na kočevskih tleh enkrat za vselej s po-litičnim žongliranjem, ki je bilo in je še vedno koristno samo za vsakokratno vla-dajočo stranko, dočim ni moglo in ne mo-re prinesiti Slovincem niti osnovnih po-gojev za človeka dostojno preživljanje. Zato se pa naj v čim krajšem času ure-sniči to težnja predlogi, ki so bili pred dve-ma letoma sestavljeni v svrhu združitve vseh narodno-obrambnih akcij na Ko-čevskem.

Politični interesi strank in posamezni-kov se doslej niso mogli podrediti skup-nim narodnim interesom. Prvi pogoj za napredovanje kočevskih Slovencev pa je popolna enotnost pri delu za njihov do-brobit. To delo pa se seveda ne more popolnoma vskladiti s programom dru-štev, ki zasledujejo po politični ideologiji različne smotre. Zato pa je potrebno, da se znajdejo najboljši zastopniki vseh dru-štev v meddruštvenem narodno-obramb-nem svetu, čigar delo bo usmerjeno po enotnih vidikih.

Ob skupnem programu bo mogoče ta svet združiti vse delo posameznih dru-štev tako, da bo moglo priti močnejše do izraza, kakor more to sedaj. Vsa sloven-ska društva na Kočevskem bodo v skup-nosti lahko dosegla za gospodarsko za-ščito Slovencev mnogo več, nego morejo sedaj posamezna. Ob skupnem delu bo mogoče ustvariti fond, ki naj prepreči vsakršno prisilno prodajanje slovenskih posestev in ki naj obenem pripomore Slo-vincem do zemlje ter podpre dotične, ki bodo ob kruh iz vzrokov, katerih niso sami ustvarili.

Meddruštveni narodno-obrambni svet pa bi naj povezal delovanje posameznih društev tudi tako, da bi se vse njihove kulturno-prosvetne prireditve dopolnje-vale ter na tak način omogočale stalne stike kočevskih Slovencev z osrednjim kulturnim gibanjem. Tako bo možno do-seči, da bodo trajne kulturne prireditve skozi vse leto bodrile slovensko ljudstvo k vztrajanju in ga miselno vključevale v slovenski narodni kolektiv.

Ko so danes kočevski Slovenci prepu-sčeni usodi, ki se z njimi kaj grdo po-igrava, ko si morajo sami iskati gospo-darske in druge pomoči in ko morajo ho-diti po nasvete ter podporo za urejevanje

Srbi, je ključ rešitve tako zvanega hrvat-skega vprašanja. Sporno ozemlje v nave-denem kotu s priključkom vrbaske bano-vine, ima 926.117 katolikov, 765.961 pra-voslavnikov in 320.388 muslimanov. Sled-nji so tehtnica med obema.

Srbi, ki tvorijo z onimi v savski bano-vini močno jedro izvensrbijanske nasel-tve 1.283.152 duš, imajo povoda dovolj, da se kot najbolj prizadeti posredniki zavzema-jo za pravično rešitev, ki mora priti. V savski banovini imajo Srbi večino v sre-zih Donji Lapac, Glina, Gračac, Korenica, Koszajnica, Pakrac, Slunj, Udbina, Voj-nič, Virgin most in Vukovar. Katoliki in pravoslavni so si blizu ravnotežja v okra-jih Gospiču, Grubišno polje, Ogulin, Oto-čac, Petrinja in Slatina.

Zgledi iz zgodovinskega nastanka ev-ropskih držav uče, da je lahko najti iz-hod iz še tako zapletene situacije, če so dani za složno sožitje tako izvrstni pogoji, kakor jih nudi vprav Jugoslavija.

sporov k advokatom, bi imel meddru-štveni narodno-obrambni svet pač do-volj veliko polje dela. Njegova osrednja pisarna v Kočevju bi lahko bila pribe-žališče vsakemu našemu človeku, ki se mora danes premnogokrat zateči k tuje-rodcem!

Narodni svet na Kočevskem je mogo-

če uresničiti že ob majhni trohici dobre volje. Pet do šest ljudi iz raznih društev lahko na kratko uredi vsa pripravljala dela in skliče širši sestanek, na katerem naj se določi program. K delu pa je treba pritegniti prav vse skupine, brez ozira, h kateremu političnemu odn. svetovno-nazorskemu krogu pripadajo!

Kočevska gimnazija in Dijaški dom

Kočevska gimnazija je bila ustanovlje-na leta 1875, zato, da bi pomagala pri potujčevanju. S prevratom je postala slo-venska prosvetna ustanova, ki je imela 1918.-19. leta še 54 nemških poleg 10 slo-venskih dijakov, dočim je bilo l. 1935.-36. na zavodu že 263 Slovencev in samo 48 Nemcev.

Iz različnih razlogov (najbolj neosno-van je bil n. pr. ta, češ da je treba Nem-cem — 263:48! — vzeti gimnazijo) je bil na zavodu ukinjen V. razred. Takoj po ukinitvi se je zmanjšalo število dijakov in jih je bilo v šol. letu 1936.-37. samo še 250.

Te okrnitve so bili najbolj veseli Ko-čevarji, ker so vedeli, da se bo s tem zmanjšal kader slovenskega uradništva v kočevskem mestu. Drugače pa so zrla na zadevo slovenski uradniki, delavci in kmetje, ki jim je bila s tem vzeta mož-nost šolati svojo decu.

Ukinitve višjih gimnazijskih razredov je pomenila torej za kočevske Slovence velik udarec v gospodarskem in kultur-nem pogledu. Tega so se odločujoči za-vedli in so vrnili kočevskemu mestu po-polno gimnazijo.

S kočevsko gimnazijo pa je v najtes-nejši zvezi vprašanje Dijaškega doma.

Prezanimivo je namreč, da hodijo Ribni-čani študirat v Ljubljano. Čeprav imajo kočevsko mesto pred nosom. Vzrok je v slabi stanovanjski in prehranjevalni oskr-bi, ki je Kočevje ne more nuditi v za-dostni meri. To vprašanje bi bilo seve-da takoj rešeno, čim bi se ponovno uredil »Dijaški dom«, ki je sedaj prazen, čeprav obsega dve veliki stanovanjski stavbi, dvoje gospodarskih poslopij in 10 ha zemljišča, skoraj vsega na ravneni.

Ta »Dijaški dom«, ki je v lasti in oskr-bi delniške družbe, bi mogel ob dobrem gospodarjenju lepo uspevati. Ob dragi oskrbnini, ki so jo morali plačevati dijaki in ob nestrokovnem vodstvu, ki mu je bil smoter le dobiček in ne naš narodni interes, pa je zašel Dijaški dom v dolgo-ve, iz katerih se danes ne more izko-pati.

Poslopja in zemljišče, kar vse so ustvarili nekdanji brezobzirni, ali podjetni germanizatorji, stojijo danes neizkorišče-na, dočim se morajo potikati slovenski dijaki po luknjah in stradati. Če drugi ne more, naj odkupi vse skupaj mestna ob-čina in uredi vodstvo Dijaškega doma tako, da bo imel slovenski živelj od nje-ga resnično korist. Z zadevo pa naj se ne odlašja, kajti novo šolsko leto in z njim potrebe oskrbnine dijakov bodo kmalu tukaj.

Kočevjar.

Zakaj so kočevski Slovenci gospodarsko podrejeni

Kočevske Slovence bodo narodnostno okrepila javna dela, povečana zaposlitev in zemlja

Število slovenskega prebivalstva na Kočevskem stalno narašča, kar dokazu-jejo uradna in privatna štetja. Toda med ugotovitvami obeh štetij so precejšnje razlike, kajti uradno štetje so izvršili l. 1931. v glavnem občinski uradi, ki so po večini v nemških rokah. Po »uradnih« podatkih (zbirali so jih ljudje pod vod-stvom komisarjev, ki so absolvirali leta 1930. posebni tečaj nalašč za ljudsko štet-je) je bilo naštetih na Kočevskem 6214 Slovencev (ena tretjina v samem Kočev-ju in le dve tretjini v podeželju), ali okrog 3000 manj kot jih je ugotovilo l. 1937. privatno štetje.

Števila narodnostnega katastra iz leta 1937. pravijo, da je med 17.527 prebival-ci kočevskega mešanega ozemlja trdo nemških (pravilno kočevskih) 8428 lju-di, trdnih Slovencev in mešancev (med njimi je mnogo omahljivcev, ki kolebajo zdaj sem, zdaj tja in so posebno v zad-njih letih najbolj zagrizeni privrženci tu-je miselnosti) pa 9103. Če ugotovimo, da je bilo naštetih l. 1900. le 1466, l. 1913. že 4875 in l. 1931. kar 6214 Slovencev, ki so jih priznala uradna štetja, potem je to vsekakor razveseljiv napredek, kate-rega podkrepi posebno še dejstvo, da se je zmanjšalo število Kočevjarjev od leta 1857. do 1931. za 10.983 duš ali 47,92%.

Toda ta številčni napredek nas ne sme zazibati v prijetne sanje o tem, da bo v nekaj letih na Kočevskem popolnoma prevladoval slovenski živelj. Ako nam-reč pogledamo, kako je z miselnostjo lju-di, ki jih prištevamo k našim, potem mo-remo ugotoviti, da je med 2075 Slovinci v Kočevju večina sicer zavednih, da pa je med 5319 Slovinci po mešanih vaseh veliko narodnostno mlačnih in nezaved-nih ljudi. V petih mešanih občinah (oko-liška kočevska, mozeljska, reška, staro-loška in koprišniška) je n. pr. 2099 vseh kmetij, med njimi pa je le 161 takšnih, na katerih delajo zavedni slovenski ljudje.

Vobče je z narodno zavednostjo slo-venskega življa na Kočevskem silno sla-bo, kar se očituje posebno v tem, da se poslužujejo Slovinci kočevske »hinder-honderščine« tudi tam, kjer je to popo-lnoma odveč. Celo dobri in neodvisni slo-venski gospodarji rajši pozdravljajo po kočevsko sovaščane — Kočevjarje, kajti »nočejo izzivati«, kakor to sami izjavlja-jo. Pri takšnem stanju stvari nam je po-tem lahko razumljivo, da se v vsakda-njem življenju odrekajo materinščini slab-še skitlarni in od tujerodcev gospodarsko odvisni Slovinci, ki jih ravno ta odvis-nost tira vedno globlje v tujo miselnost.

V gospodarski podrejenosti kočevskih Slovencev je torej treba iskati vzroke narodnostne otopelosti. Čeprav je na Kočevskem dve tretjini neobdelanih njiv, ne more priti naš človek do zemlje, Le

težko jo dobi v najem (to vedno ono slabšo), kupiti pa je skoraj ne more, ker so Kočevjarji tako organizirani, da Slo-vincem zemlje ne prodajo, in ker nima na drugi strani Slovenec dovolj sredstev za nakup. Po ugotovitvah je danes za-puščenih okrog 1000 hiš, kjer so prebi-vali ljudje, ki so v glavnem obdelovali zemljo. Z zapuščanjem hiš je bilo opu-ščeno tudi obdelovanje zemlje, tako da se skozi desetletja izpreminjajo njive v pašnike, porastle z grmovjem in vse za-puščene. Kljub temu pa mora naš človek stradati zemlje in ni je sile, ki bi to kri-vico in škodo, katero trpi naše narodno gospodarstvo, z energičnimi ukrepi en-krat za vselej spravila s sveta. V tej sme-ri ni treba ukreniti nič drugega, kakor odločiti prisilno prodajo zemlje in pa il-nančno podpreti slovenskega kupca — kmetovalca.

Večina kočevskih Slovencev pripada poljedelskemu in industrijskemu proleta-riatu, ki je udeljen v glavnem pri tuje-rodnih zemljiških posestnikih, v gozdnihi — lesnih podjetjih, ki jih imajo največ tujci v svojih rokah, in v tekstilni ter ru-darski industriji. Lani je bilo prijavljenih do 1. junija pri OUZD v Kočevju 2757 delavcev, letos pa 2593 (rudarji niso všteti), torej 164 manj. To zmanjšanje gre predvsem na rovaš popolne opustit-ve del na cesti Kočevje—Sušak, kjer bi bilo lahko zaposlili nekaj sto naših de-lavcev.

O pogojih, pod katerimi mora živeti slovenski tekstilec in rudar na Kočev-

skem, smo že pisali. Kako je v gozdno-žagarski industriji, kjer je zaposlenih okoli 730 moči (v glavnem Slovencev!), je itak splošno znano, saj je na Kočev-skem prav takšno izrabljanje gozdnih delavcev kot je to v Savinjski dolini, na Pohorju in drugod. Za varnost teh delav-cev je kaj slabo poskrbljeno, saj je bilo lani med 1286 prijavljenimi bolniki največ poškodovancev iz lesne stroke. V indu-striji kamenja (kamnelom!) in v polje-delskih obratih pa je slovenski delavec itak od danes do jutri in ga v tej ne-stalnosti kaj malo briga, ali ostane za-veden delavec ali ne, kajti prvo mu je kruh, ki mu ga reže zdaj ta, zdaj oni — tujerodni gospodar.

Če prištejemo k tem vrstam gospo-darsko odvisnih in izkoriščanih sloven-skih sekačev, žagarjev, oglarjev, hlap-cev, dekel, rudarjev in tekstilcev, ki ima-jo skromno zaposlitev, še tiste, ki so na cesti in moledujejo za skorjico kruha (dr. Rus pravi, da je bilo l. 1934.-35. okoli 700 brezposelnih v samem Kočevju), seveda tudi pri tujerodcih, potem lahko vemo, zakaj je slovenski človek v kočevski de-želi narodnostno mlačen in zakaj pada vedno bolj pod vpliv tuje propagande. Niti govori in ne razne jeremijade, pa tu-di ne strankarsko-politična prizadevanja ne bodo pomagla kočevskim Slovincem. Gospodarsko in s tem tudi narodnostno jih bodo okrepila samo dobra posestva, javna dela ter trajna, povečana zaposli-tev v industriji.

ds.

Obmejni gospodarsko prosvetni dan

Prihodno nedeljo, 16. julija, bo v ob-mejnem sončnem St. Danijelu na Koro-skem velik gospodarsko-prosvetni dan. Izrazito kmetjsko in ljudsko prireditev or-ganizira dravograjski kmetijski odbor, sodelujejo pa na njej Slovensko sadjar-sko in vrtnarsko društvo, Kmečka zveza in Prosvetno društvo v St. Danijelu ter premnoge ostale kmetijske organizacije Mežiške doline. V soboto, na predvečer prireditve, bo veliko kresovanje, drugi dan v nedeljo pa blagoslovitev in otvori-tev drevesnice. Popoldne pa bo igralo šentdanijelsko prosvetno društvo ljudsko igro »Miklovo Zalo«. Prireditve bodo po-življali prizori iz kmetjskega življenja, na-stop harmonikarjev, pevcev ter godba. Med vso prireditvijo pa bo srečolov.

Vsa prireditve bo na hribu, od koder bodo imeli udeleženci krasen razgled po Podjurski in Rožni dolini, po Karavankah in tja do Dobrača. Poleg tega je kraj bli-zu železnice, saj je od postaje Holmca do St. Danijela komaj 40 minut. Pri St. Danijelu je najvišja višinska drevesnica v

Sloveniji za sadne in gozdne sadike.

Kraj sam je nadalje znan po lansko-letnem delovnem taborjenju naše aka-demske mladine, ki je pokrajino in ljud-stvo proučila ter napisala o njem mnoge članke.

Razveseljivo pa je dejstvo, da sodelu-jejo pri veliki prireditvi gospodarsko-prosvetnega dneva vsa kmetijska društva, ki bodo tako skupno pokazala, da je na po-deželju zavel povsem drug veter — ve-ter skupnega dela. Zato se naj kmetjska mladina udeleži tabora v čim večjem šte-vilu ter na njem izpriča svojo voljo do skupnega dela.

V slučaju slabega vremena bo prire-ditev preložena na 30. julija.

Hišnemu prijatelju, ki ji je povedal ne-ko pikantno anekdoto, reče gospa: — Zakaj ste zdaj utihnila? Kako ste sploh mogli, pripovedovati tako nesram-ne reči. Kaj ne veste, da sem pošlena žena. Sicer sem pa to zgodbo že slišala še kot mlado dekle...

Novice

Pred rešitvijo viničarskega vprašanja

4. Tudi okolnost, da se službeno razmerje ustanovi samo s pismeno pogodbo, ki dobi obvezno moč šele, ko jo oba pogodbenika podpišeta, je važno ne samo za viničarja, ampak tudi za vinogradnika, ker mora vsebovati poleg navedbe prejemkov za viničarja in njegove delovne moči tudi izčrpen seznam del, ki jih mora viničar opravljati, število oseb za viničarska dela, število živine, ki jo mora imeti viničar in število živine, ki jo mora rediti za gospodarja. S tem odpade povod za mnogo preprirov in tožba, kar doslej tudi ni bilo v korist vinogradnika.

5. Kakor se morajo spremembe pogodbeno ustanovljenih prejemkov, ki se morejo izvršiti le ob koncu službenega leta za naprej, zabeležiti v pogodbi, tako je vezan tudi letni obračun, katerega morata viničar in vinogradnik napraviti najkasneje do 31. januarja vsakega leta, na pismenost. Viničar se mora v tem roku odzvati pozivu vinogradnika na sestavo obračuna, ker izgubi sicer pravico do še neizplačanih prejemkov. Ta obračun ne zavaruje samo viničarja, ker ga prisili, da še pri tej priliki najavi vse svoje zahteve, ker pozneje ne more ničesar več terjati razen neizplačanih zneskov, izvirajočih iz obračuna; štiti pa tudi vinogradnika pred ponavljajočimi se poznejšimi zahtevami.

6. Dolžnost viničarja ne obstaja samo napram odredbam gospodarja, ampak v viničarski službi tudi napram gospodarjevemu nadrejenim uslužbenecem, kar izpolnjuje vrzel, ki je večkrat v praksi nastala.

7. Obojestranski koristi služijo tudi novi predpisi o postopku pred viničarsko komisijo, ki imajo vse hvale vredni namen, da odstranijo razne vrzeli in težkote, ki so izvirale iz dosedanjih predpisov. Predpisi o pismenem vabilu, o kazni za izostanek, o dolžnosti vseh članov komisije, da podpišejo zapisnik, o možnosti zastopanja po pooblaščenem in o možnosti pritožbe radi ukinitve službenega razmerja na upravno oblast, so na novo unešeni in služijo istotako interesom vinogradnika kakor viničarja.

8. Precejšnja kritiko so izzvale določbe o viničarskem skladu, ki je po načrtu namenjen podporam za onemogle in osiromašene viničarje. V ta sklad se stekajo vsi prispevki, vse kazni in prispevki, katere mora plačati vsak lastnik vinograda. Čigar glavni poklic ni kmetijstvo oziroma vinogradništvo, ima pa viničarja, izvzete bi bile doslej osebe, katerim je donos vinograda del njihove plače. K tem predpisom je stavil posebno ban. svet. dr. Miller spreminjavalne predloge, da bodo prizadeti samo taki »gospodarski« vinogradniki, ki taka plačila premorejo, posebno če vlečejo iz vinogradov na meji posebne koristi. Razen tega je priporočal, naj ne ostane ta sklad namenjen samo slučajnim podporam, temveč naj se čimprej spremeni v pravo zavarovalno ustanovo, ki naj stalno podpira onemogle in obubožane viničarje posebno za starost, kar bi se doseglo že v nekaj letih, ako bi vsaka viničarska rodovina na leto prispevala vsaj kakih 30 din. Ta zamisel, ki je kakor se je računsko naglašalo, ustvarljiva, bi povišala vrednost podpornega sklada v neke vrste stanovsko zavarovanje viničarjev.

Kolikor koliko bi se vendarle ublažila skrb za starost in bi bila to poleg predpisov o minimalnih plačah nadaljnja okolnost, ki bi ustvarila vsaj pri večini viničarjev večje veselje do dela in povečala njihovo skrb za interese vinogradov in gospodarjev. Ta dobiček na strani gospodarjev bo mogoče večji kakor izpad radi večjih oziroma bolj urejenih dajtev, ki gredo istotako v prvi vrsti v korist viničarja.

9. Končno moramo omeniti še nove določbe glede kazni, ki obremenjujejo za primer gotovih kršitev viničarskega reda skoraj samo vinogradnike. Navajamo posebno slučajne če lastnik sprejme osebe kot viničarje, ki nimajo predpisane kvalifikacije ali brez pismene pogodbe, ali osebe pod šestnajstim letom dalje slučajne, v katerih vinogradnik sili viničarja

ali njegove delovne moči, da morajo brez nujnosti delati ob nedeljah in praznikih, ali če je kriv, da se obračun ne napravi pravočasno, ali ki sprejme viničarja v službo proti drugim predpisom, oziroma če ga ne sprejme v predpisanem času, mu ne da stanovanja ali deputata zemlje itd.

Ker so zadevni predpisi jasni, ne bo težko izogniti se kazni, proti katerim je mogoča tudi pritožba. Sicer pa pade pod kazen tudi viničar, če krši gotove predpise, tako da se tu ne more govoriti o

kakem posebnem bremenu vinogradnikov.

Sicer pa bo izkušnja sama, potem ko bodo predpisi izdani v končni redakciji, kazala pravo pot za morebitno kritiko in za potrebne spremembe, katere banska uprava lahko sama izvrši, če se izkaže potreba. Na vsak način bo novi viničarski red pomenil velik socialni in gospodarski napredek, od katerega bo v splošnem imel največ koristi sicer viničar, z nekega splošnega vidika pa tudi vinogradnik.

Zanimiv pogreb v Vuzenici

Včeraj je bil v Vuzenici pogreb 20-letnega mladeniča. Udeležba je bila razmeroma velika, posebno iz Mute in Marenberga. Pogreb je bil posebne vrste, kajti udeležili so se ga čudno uniformirani fantje in dekleta v sklenjeni vrsti. Nosili so vence z bleščečimi napisi, a naši gruntarji in bajtarji so znali le enega prečitati. Neka slovenska kmetica je v začetku pogreba pred hišo žalosti pripomnila: »O, to je pa čisto jogrsko!«

Uganjali so razne ceremonije, ki pa so dosegle višek, ko so pogrebci smejočega obraza paradirali po trgu in pri povratku domov nedaleč od pokopališča prepevali pesmi v čudnem jeziku. Tudi uniformirana godba, ki je sodelovala pri pogrebu, je takoj po pogrebu nekaterim pogrebem v gostilni zaigrala nekaj veselih poskočnic — najbrže vse v sožalje užaloženim staršem.

Kmetška mladina varuje zemljo

Da dostojno počasti in proslavi kmetško delo je priredilo Društvo kmetških fantov in deklet v Šmartnem ob Dreti v nedeljo 2. t. m. praznik kmetškega dela. Popoldne se je zbrala v Krašah povorka kmetške mladine. Po prihodu povorka na tekmovališče, kjer je pozdravljala tisočglavo množico ljudstva slavolok z napisom: »Za srečo in skupnost vas se kmetška mladina bori!«, je zastopnik društva Martin Levar pozdravil ljudstvo, ki je prihitelo na tekmo. Nato je povzel besedo delegat Zveze kmetških fantov in deklet tajnik Ivan Nemec. V svojem govoru je podčrtal pomen slovenske zemlje, ki jo žuljave kmetške

roke negujejo že poldrugo tisočletje. Kmetška mladina ne bo nikoli dopustila, da bi postala slovenska zemlja plen tujcev. Borila se bo za njeno svobodo do poslednje kaplje krvi, da bo svobodna in prosta vseh kvarnih vplivov. Slovenska zemlja je naša in mora ostati slovenska last, da bo na njej gospodoval svoboden slovenski rod!

Sledila je tekma koscev, na kateri si je priporil prvo mesto France Staradovnik. Kmetško mladinska manifestacija v Šmartnem ob Dreti je utrdila kmetško misel in narodno zavest v zgornji Savinjski dolini, da je ne izruje noben vihar!

Planinsko slavlje na Lisci

Lisca je privlačna izletna točka med Sevnico in Zidanim mostom. Sem radi prihajajo na izlet Zasavci, še bolj pa jo cenijo Celjani in Zagrebčani.

Odbor planinske podružnice lepo skrbi za napredek tujskega prometa na Lisci. Vsako leto v začetku julija pa priredi veliko planinsko rajanje, ki se ga udeležijo tisoče ljudi od blizu in daleč. Letos bo ta planinska slavnost še prav posebno slovesna. Gospod Blaž Jurko, bivši razbojni učitelj, znan planinec, lovec in šaljivec, je sprožil misel, da bi bilo lepo zgraditi vrh Lisce kapelo, v kateri bi se

lahko vršila tudi služba božja. Sam je za to mnogo prispeval in poklonil nad 2 m visok Marijin kip. Značilno je, da je dal to zamisel oni Jurko, ki je postavil na Lisci prvo kočjo in tako poskrbel za streho in udobje turistov, sedaj pa jim bo omogočil še skrb za dušni blagor. Poleg g. Jurka pa imata mnogo zaslug za izvršitev te lepe zamisli tudi gospod prof. Pavlič in g. Alojz Šund iz Jurklostra.

Odbor je povabil prevzvišenega gospoda škofa dr. Tomažiča iz Maribora, da bi v nedeljo, 9. julija, novo kapelo blagoslovil.

Smrtna obsodba Jurija Sabukoška potrjena

Celje, 8. julija 1939.

Stol sedmorice v Zagrebu je na razpravi 4. t. m. zavrnil revizijo in priziv Jurija Sabukoška, ki je lani 31. oktobra v Čretu pri Celju umoril in oropal Ivan-ko Zakrajškovo ter bil zaradi tega obsojen na smrt na vešalih. Sodba je s tem potrjena. Sabukošku je ostala sedaj samo še milostna prošnja na Nj. Vel. kralja.

o. Iz bolniške službe. Za administrativno uradnico v splošni državni bolnišnici v Ljubljani je postavljena Alenka Berkop-Prekoršek.

o. Vedno več Madžarov in Srbov prihaja te dni na Bled. Prve skupine nemških turistov so že odpotovali.

o. Iz državne službe. Premeščen je iz Dravograda v Črnomelj okrajni načelnik Ivan Milač. Za dravogradskega okrajnega načelnika je bil imenovan podnačelnik Otmar Skala iz Kočevja.

o. Ženica pod lokomotivo. Na postaji v Medvodah je lokomotiva podrla starejšo branjevko Marijo Nagličovo, ki je dobila hud pretres možganov in notranje poškodbe.

o. Huda nesreča malega dečka. V Meleh pri Gornji Radgoni je padel 6-letni posestniški sin Anton Kozar z murvinega drevesa na streho, od tam pa na tla, ter si razbil lobanjo in zlomil levo roko.

Dečka so prepeljali v murskosoboško bolnišnico, kjer se bori s smrtjo.

o. Društvo Rdečega križa Fala-Selnica priredi v nedeljo, 9. t. m., veliko tombolo z izredno lepimi dobitki. Čisti dobiček je namenjen selniški šolski kuhinji, ki hrani revne otroke.

Celje

c. Sprememba posesti. Hišo gospe Zany-Seligo na Kralja Petra cesti v Celju je kupil industrialec g. Josip Benko iz Murske Sobote.

c. Maša za planince bo jutri ob 10. dopoldne pri Mozirski koči na Golteh.

c. Nočno lekarniško službo ima od 8. do 14. t. m. lekarna »Pri križu«.

c. Zdravniško dežurno službo za člane OUZD ima v nedeljo, 9. t. m., g. dr. Premšhak. Cankarjeva cesta 6.

c. Gasilski praznik v Vitanju. Jutri v nedeljo bo v Vitanju velik gasilski praznik. Gasilska četa dobi nov prapor. Blagoslovitev bo združena z župnim zletom celjske gasilske župe.

c. Umrl je na Sp. Hudinji 1½ letni sinček čevlj. pomočnika Leopold Bogataj.

c. Nesreča na železniškem prelazu pri St. Petru v Savinjski dolini. 24-letni Jakob Livk. hlapec pri posestniku Jožetu Krobatu v Čepljah pri Vranskem je vozil v sredo zvečer s praznim vozom čez cestni prehod pri St. Petru. V tem je privozil večerni vlak iz Celja. Stroj je zadel v zadnji del voza, zlomil soro in vlekel zadnji del voza kakih 200 metrov da-

za Vašo kožo, tudi če je še tako občutljiva:

ELIDA MILA

leč. Livka je vrglo z voza, dobil pa je k sreči samo lahke poškodbe.

c. Nesreče. 10-letni sin mizarja Franc Bezgovšek od Sv. Lenarta nad Laškim je padel s češnje na verando, iz verande pa na tla. Natrl si je prsni koš in dobil tudi poškodbe na glavi. — 1-letni sinček slikarskega mojstra Viljema Grudnika iz Celja, je doma padel in si zlomil roko. — 50-letni posestnik Ivan Lukner iz Šmartnega ob Paki je doma klepal koso. Pri tem je tako nesrečno padel na koso, da si je prerezal hrbet. — 48-letni posestnik Ludvik Papinucci iz Čepelj pri Vranskem je padel s kolesa in si izpahlil levo roko v ramenu.

Ptuj

VEČER SLOVENSKE BESEDE

Pod tem naslovom so priredili ljubljanski studentje v četrtek zvečer narodno-obrambni recitacijski večer v mestnem gledališču. Večer je dobro izpadel, gledališče je bilo skoro popolnoma zasedeno. Napočila ga je seveda predvsem mladina, ki je z velikim navdušenjem in z grmkinim aplavzom spremljala recitacije mladih gostov. Ob koncu je vse gledališče zapelo »Hej Slovani«, nakar je priredila navdušena mladina obhod po mestu. Značilno je, da je bil večer lepo obiskan.

p. Med delom prebivalstva v ptujski okolici vlada že veliko pomanjkanje živeža, kar ima seveda za posledico, da kmetje tožijo nad poljskimi tatvinami, ki so zavzele tak razmah, kakor še nobeno leto. Tako so nekemu kmetu v eni sami noči izkopali nad tri sto grmov krompirja.

p. Ptuj je zadnji čas izmenjal del svojega prebivalstva. Mnogo ptujskih družin je že odšlo na morje ali v planine, pa tudi precej dijakov in dijakinj se je razkropilo na potovanje v južne dele države, ali pa še dalje, v zamejstvo, največ v prijateljsko Francijo. Zato pa je prišlo od drugod precej ljudi, ki hočejo preživeti svoje počitnice v našem prijaznem mestecu.

p. Angleški gostje v Ptuj. Včeraj popoldne je obiskalo naše mesto nad sto Angležev. So to udeleženci angleškega počitniškega tečaja, ki se vrši v Mariboru. Pod vodstvom g. prof. Baša so si ogledali Ptuj, njegove značilnosti in znamenitosti, predvsem muzej, grad in starodavni minoritski samostan z njegovimi znamenitimi starimi freskami.

Maribor

Domače pege in pegice

Vsekakor je hvalevredna iniciativnost, s katero dela naša mestna občina na zuznebiti dojma, da se dela brez pravega načrta, kajti na naših cestah se dela neprenehoma in to vedno na istih cestah. Spomnimo se, kolikokrat so lani razorali in spet uredili Grajski trg! Kufri gor — kufri dol... Popravljali so prostor pred kolodvorom, ga končali, pa bodo začeli kje drugje, saj ga ni »Mariborskega tedna«, da ne bi imeli razdrhtih cest in prognoze za letošnjo prireditev so — odlične...

Poleg mestnega škropilnega avtomobila škropijo tudi stari vozovi ceste. V redu, toda ti voznički so dokaj čudni: naj pride nasproti bodisi avto, ali voz ali kolesar, oni z voza pomahnejo z roko, češ, umakni se, in ker na pločnik ne smeš zavoziti, te gladko poškopijo. Da ljudje ni

so veseli takih blagoslovov, je jasno.

Načrtov za tržnico je mnogo, medtem pa se nahaja naš živilski trg še vedno v prometnih nesreč. Vzroki so predvsem Zakaj so v letošnji pomladi tako korenito obrezovali kostanje, pod katerimi stoje tržne klopi, najbrže ne zna nihče obrazložiti.

Po mariborskih ulicah je dnevno po več prometnih nesreč. Vzroki so predvsem prehitra in pa nepravilna vožnja. Te napake imajo predvsem avtomobili in kolesarji, ki so do skrajnosti nedisciplinirani. Vendar pa je treba ugotoviti, da so mestni avtobusi tudi med onimi, ki prav resno ogrožajo promet. Samo pogledajte, kako vozi izpred Hujškega trga po Vetrinjski ulici! Sicer hupajo in trobijo, ampak o 15 km na uro ni govora, to more vsak laik ugotoviti.

Zasedanje davčnega odbora

Davčni odbor za mesto Maribor bo zasedal od 20. do 25. julija. Sklepal bo glede odmere pridobnine ter obravnaval napovedi onih davčnih zavezancev, ki so bili od davčne uprave pozvani, da vložijo prijave zaradi zvišanja dohodkov, in končno napovedi onih davčnih zavezancev, ki so začeli obratovati 1938 ter jim je bila pridobnina le začasno odmerjena.

Davčne osnove so razvidne iz seznama oseb, ki je razgrnjen pri mestnem poglavarstvu. Iz tega seznama je tudi točno

razvidno, kdaj se bodo obravnavali predlogi posameznih davčnih zavezancev. Davčni zavezanci si lahko ogledajo ta seznam od 5. do 18. julija.

Ostalim zavezancem pridobnine, ki pa niso vpisani v razpoloženi seznamih, bo pridobnina za to leto predpisana po čl. 125. zakona o neposrednih davkih in na podlagi davčnih osnov, ki jih je ugotovil davčni odnosno reklamacijski odbor za lansko leto.

Popravite cesto na otok

Z zgraditvijo najmodernejšega kopališča na Mariborskem otoku bi bilo treba tudi rešiti vprašanje ceste, ki veže Mariborski otok z mestom. Zadnje predvsem zaradi tega, ker je kopališče sorazmerno precej oddaljeno od mesta.

Danes pa se nahaja cesta na Mariborski otok v nemogočem stanju. Ne samo, da je ozka in da ima nevarne klance ter ovinke, cestni tlak je tako razrit, kakor da ga že leta in leta ne bi nihče popravljaj. Treba je pripisati samo skrajni previdnosti in prisotnosti šoferjev, da ne pride do karambolov.

SAMOMOR ŽIVČNO BOLNEGA HLAPCA

Državno tožilstvo v Mariboru je bilo obveščeno, da se je v Črnečah pri Dravogradu obesil 30 letni hlapec M. Zalokar, ki je služil pri posestniku Ivanu Varžumu. Vzrok samomora je neozdravljiva bolezen.

m. Zdravniško dežurno službo za nujno zdravniško pomoč v nedeljo, 9. julija, vrši OUZD zdravnik g. dr. Pogruj Stanko, Maribor, Tyrševa ulica 14/I.

m. Slovensko obrtno društvo v Mariboru vabi rokodelsko obrtništvo, da se prijavi k obrtni razstavi, ki se priredi tudi letos ob priliki Mariborskega tedna od 5. do 13. avgusta, ker je še nekaj prostora na razpolago. Prijave se naj izvršijo pri tajništvu društvene pisarne v Mariboru, Vetrinjska ulica.

m. V Mariboru je preminula v 63. letu življenja ga. Kollmann Ivana. Pogreb bo danes ob pol 17. na magdalenskem pokopališču. N. p. v m.!

m. Ga. Amalija Vertnik, vdova po bivšem posojilniškem uradniku in trgovka v Sodni ulici, je te dni obhajala osemdesetletnico svojega dela in narodu posvečenega življenja. Z marljivostjo se je vneto udeleževala narodnega gibanja že v avstrijskih časih. Svoje otroke je vzgojila v odlično narodnem duhu.

m. Koncert v mestnem parku bo nočjo od 20.30 do 22. ure. Igra godba »Drava«. Kapelnik g. Žekar.

m. Zlet na Sušak — naknadne prijave za Sušak se sprejemajo samo še danes. Netelovadci plačajo pri prijavi din 16.—, telovadci din 11.—. Odhod bo skupen. Zdravo!

m. Usoden padec s češnje. Pri Sv. Marjeti ob Pesnici je padel z visoke češnje 55-letni viničar Jakob Kožar in si zlomil obe nogi. Prepeljali so ga v tukajšnje bolnišnico.

m. Smrt Marije Čepičeve. V četrtek je po skoraj polletnem trpljenju umrla v tukajšnji bolnišnici ga. Marija Čepičeva, vdova po poštnem uradniku in sestra bivšega škofjeloškega župana dr. Šinka. Pokojnica je bila znana kot odlična narodna delavka. Kot članica in odbornica se je pa udeleževala pri Slovenskem ženskem društvu še vse do svoje bolezni. Vzgojila je več narodno zavednih hčera in sinov, od katerih sta dve hčerki članici Narodnega gledališča v Mariboru. Zadnja leta je živela pri hčeri Slavi, gledališki igralki in ženi pesnika in igralca Danila Gorinška. Pogreb pokojnice bo jutri, v nedeljo ob pol 15. uri na mestnem pokopališču. Žensko društvo poziva članice, da se pogreba polnoštevilno udeležijo.

m. Znani lastnik vinogradnega posestva in izletniške gostilne »Grič« pod Urbanom g. Andrej Oset in gospa Pongračič iz Celja sta ustanovila v Mariboru na Koroški cesti novo trgovino in mehanično-strojno pletilnico.

m. Muzej bo zaradi obnovitvenih del v stopnišču do nadaljnjega zaprt.

m. Letošnja rekrutacija mladeničev za redno vojsko bo v Mariboru 13., 14. in 15. julija v Gambrinovi dvorani od 7. ure zjutraj naprej. Vsi vojni obvezniki so dobili posebne pozive, s katerimi se morajo predstaviti rekrutni komisiji. Vsi oni, ki imajo pravico do skrajšanega roka, hranilke ali kake druge olajšave, morajo prinesiti seboj odgovarjajoče listine. Vsi rekruti morajo priti na nabor trezni in čisti in se javiti rekrutni komisiji na dan in ob uri, kakor imajo napisano na pozivu. Vse informacije o rekrutaciji pa dobijo zainteresenti v mestnem vojaškem uradu.

m. Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« — Tezno priredi v nedeljo, 9. t. m., na vrtu gostilne Felič — Tezno vrtno veselico s peštrm sporedom.

Moški!

za zdravljenje spolnih slabosti seksualne impotence, za spolno slabost ter za okrepitev funkcij spolnih žlez poskusite hormonske neškodljive

»HORMO-SEKS« pilule

Dobivajo se v vseh lekarnah. 30 pilul din 34.—, 100 pilul din 217.—, 300 pilul din 560.—. Zahtevajte le originalne »Hormo Seks« pilule, ki so na škatlici zunaj opremljene z zaščitno znamkico. Po pošti razpošilja diskretno: LEKARNA BAHOVEC, LJUBLJANA. — Glavno skladišče: Farm. kem. laboratorij »VIS-VIT«, Zagreb, Langov trg št. 3. Ogl. reg. S. br. 1990-35

* Pevsko društvo »Kobanci« v Kamnici obhaja 5-letni jubilej. V proslavo tega jubileja priredi danes, 8. julija, koncert v cerkveni dvorani v Kamnici. Vstopnina din 5.— in 3.—. V nedeljo, 9. julija, pa priredi veliko vrtno veselico s peštrm sporedom v gostilni g. Pavešiča. Vstop prost. Prijatelji društva vljudno vabljeni!

* K letni veselici vabi pevsko društvo »Radvanjski zvon«, katera bo v nedeljo, 9. julija, v gostilni Žunko, Zg. Radvanje. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstop prost.

* Vinotoč A. Tkalec za Kalvarijo odprti. Pevsko društvo »Zarja« na Pobrežju marljivo in plodonosno deluje. Svoj zbor bi radi pomnožili in ker studiramo sedaj nov program, vabimo vse, ki imajo veselje do petja, naj se javijo ob torkih in petkih od 20. do 22. ure v šoli.

* Narodni tabor, katerega priredijo vsa društva, bode v nedeljo, dne 16. julija, v Kamnici.

* Seja Odbora Motosekcije Avtokluba bo v ponedeljek, dne 10. t. m., ob 20. uri v klubski sobi hotela Orel. Pozivajo se vsi člani, da brezpogojno prisostvujejo. — Tajnik.

* Gasilska četa v Št. Ilju v Slov. gor. priredi v nedeljo, dne 9. t. m., ob 3. uri popoldne svojo vsakoletno veselico s plesom. Vsi, ki ljubite svojo domovino in njeno obmejno ozemlje, prihitite ta dan v Št. Ilj, kjer boste dobrodošli gostje naše domače gasilske čete.

Dr. Walter Thalmann se je vrnil

in ordinira Stolna ulica 1 dnevno izvemši nedelje in praznike od 1/10. — 11. in 15. — 16. ure.

1 Sokol Limbuš priredi v nedeljo, dne 23. julija 1939., ob 15. uri na letnem telovadišču svoj letni telovadni nastop, v slučaju slabega vremena dne 6. avg. 1939. Sprejem gostov ob 2.45 uri na postaji Limbuš, od tam povorka na letno telovadišče. Po nastopu prosta zabava s plesom.

* Krasen — užitka poln izlet z luksuznim avtokarom »Putnik-a« od 23. do 25. julija: Maribor—Trst—Benetke Padova — Kobariid — Bovec — Vrbsko jezero — Dravograd — Maribor. Popolna trodnevna obskrba, vožnja, kolektivni potni list le 770 din. — Prijave do 14. julija pri »Putnik-u« Maribor — Celje — Ptuj. Zahtevajte prospekte!

POHIŠTVO

spalne sobe, kuhinjske opreme, stolce vseh vrst dobavlja najceneje »OBNOVA«, F. NOVAK, Jurčičeva ulica 6

* Gambrinova dvorana: Danes v soboto bo ob lepem vremenu velik vrtini koncert Schönherrijeve kapele pod osebnim vodstvom kapelnika g. Maksa Schönherrija. Začetek ob pol 8. zvečer. Za številno udeležbo se priporoča I. Račič.

* Pevski zbor »Drave« priredi v nedeljo, 9. julija, vrtno veselico pri Tomšetu v Pekrah. Ples, petje, ribolov, nagradno streljanje in kegljanje. Vstopnine ni.

Nočna lekarniška služba (od 8. do vključno 14. t. m.) Lekarna pri Orlu. Glavni trg, tel. 25-85; Lekarna pri sv. Roku, vogal Aleksandrove in Meljske c., tel. 25-32.

Kino

* Grajski kino. Do vključno ponedeljka sijajen film velemesta v nemškem jeziku »Metropol«, Luise Reimer.

* Kino Esplanade. Vesela komedija polna humorja in smeha »Pravi in lažni princ«. Albert Schönhals, Lina Carsten.

* Kino Union. Do vključno ponedeljka »V krempljih upornikov« veleznarimivi film o junaštvu in pogumu letalcev. Pesem o veliki ljubezni.

* Zvočni kino Pobrežje 8. in 9. julija prekrasen barvani film Ramona

Maribor, pozdravljen!

Naša odlična angleška prijateljica, Mrs. Fanny S. Copeland, O. B. E., ki deluje že 25. leto uspešno na zbliževanju našega in britanskega naroda, je bila tako prijazna in je kot gotovo najbolj kompetentna najprilneje poudarila pomen angleških počitniških tečajev v Mariboru, kakor v naslednjem prinašamo. Naj nam bo dovoljeno, da ji k njenemu za nas tako pomembnemu jubileju skromno čestitamo. Zavedamo se, da ima v naši kulturni zgodovini že davno častno mesto.

»Našim prijaznim gostiteljem v Mariboru in našim dragim gostom iz cele Jugoslavije, mojim dragim rojakom in rojakinjam iz moje stare domovine! Porabljam to priliko, ko izražam zahvalo in pozdrave, ker čutim, da imam k temu skromno pravico, saj mineva že 25. leto mojega delovanja za Jugoslavijo in 18. leto mojega sodelovanja z ljubljansko univerzo v prekrasni Sloveniji. Dozdeva se mi, kakor da sem rojena pod zvezdopodjetnico, saj sem bila že tolikokrat deležna časti, da pomagam pri stvarih, ki so jih po prvikrat klicali v življenje. Zlasti pri začetnih korakih v nova področja kulture in prijateljstva. Toda od vseh takih in podobnih pozivov, me ni noben bolj razveselil, kakor prijazno vabilo ravnatelja Mr. Frodshama, da tudi jaz po svojih močeh prispevam in se udeležim angleškega počitniškega tečaja v Mariboru. Maribor mi ni tuj. Že ponekajkrat me je gostoljubno sprejel. Mirna lepota Pohorja, enaka pozimi, kakor poleti, ponašna struja Drave izpod mosta, prijetna harmonija novot in starin mesta samega, njegovih zgradb in parkov, so me pogosto osveževali v odmorih od naporega dela. In ko sem čula, da se bo angleški počitniški tečaj vršil prav tu, me je kakor otroka prevzela sreča, da prav jaz razkažem gostom njega očarljive vrtove. Ta angleški počitniški tečaj v Mariboru je sploh prvo in edinstveno tako podjetje v tej državi. Prišel je v najsmrenejših okoliščinah. Naj bi vsakdo, ki ga preveva specifično ozračje dobre volje, koristnosti in sreče tega tečaja, le-to še dalje sebi ohranil in naj bodo ti prijetni trije tedni vsakomur svetel spomin. A ne samo to, marveč celo povod za trdni sklep, da ta angleški počitniški tečaj ni bil prvi, najmanj pa zadnji.«

English Summer Course

Maribor, July 8 th. Excursion to Ptuj and Ptujška gora. Four big buses of the municipality of Maribor, under the guidance of Mr. Zorzul brought us yesterday at 2 p. m. from Maribor through a lovely countryside among orchards, vineyards and woods underneath the Vurberg-castle, from where we enjoyed a beautiful view on the valley of Ptuj. At 4 o'clock p. m. we entered the medieval town of Ptuj and at once visited the remarkable museum. On behalf of the English Club of Ptuj we have been greeted Mr. Bratkovič and Fras. Afterwards Prof. Baš duly explained everything interesting in the museum. Mrs. Copeland translated it into English. Later we visited the castle, the main and the minorite churches. Finally we attended a special reception in the Narodni dom (National home) offered by the English Club by which occasion the mayor of the town Dr. Remec welcomed us heartily, stressing that the greatest Slovene poet Zupančič has brought England to the Slovenes so near, that we might feel ourselves quite at home. After Mrs. Copeland has translated his speech, the mayor warmly applauded. Director Frodsham thanked him for the kind words. Girl students of the town played their part as lovely hostesses. At dancing the youths of both countries met, and only too soon the moment of departure arrived, after which we have been bidden farewell in the most cordial way. Then we arrived at the nice church of Ptujška gora, where Prof. Constantin most kindly welcomed us. Again we admired the fine sculptures at the altar. At 8 p. m. we left and arrived in Maribor again, full of lovely impressions.

* »Grič« Oset. Vineyards, inn for both day-makers, one hour to walk. Beautiful outlook. Auto access. Phone 28-07.

Prekmurje

Konec šolskega leta na soboški gimnaziji

Šolsko leto na soboški realni gimnaziji je letos zaključeno z veliko maturo, ki je obenem tudi desettletnica prve mature in svetel uspeh v dolgem boju za izpopolnitev soboške gimnazije v katerem je sodelovala posebno pred leti vsa Slovenija. Seveda s tem še ni konec mnogih motenj, ki jih morajo prenašati učenci prekmurske gimnazije. Največja motnja je bila tudi letos pomanjkanje prostora v stavbi, docela neprimernem poslopju nekdanje madžarske meščanske šole. Vse kaže, da bo to vprašanje kmalu rešeno z zidavo novega poslopja na Glavnem trgu. To bo gotovo najtrdnjša podlaga za zdrav razvoj v bodočnosti, ki bo moral pokazati tudi mnogo boljše učne uspehe. Po „Izvestju drž. realne gimnazije Kneza Kocljaja“ je bilo letos 7 premestitev in 9 postavitev novih učnih moči med šolskim letom. Proforski zbor šteje ob koncu šol. leta 24 učnih moči (— 3 dodeljeni v Ljubljano). Stiki med starši in učitelji so bili na precej pogostih roditeljskih sestankih. Dijaško podporo društvo ima naloženih 57.550,05 din kot fond dijaške kuhinje. Od tega v Prekmurjski posojilnici 54.326 ter se tu dvigajo samo obresti. Ob sklepu leta je imela knjižna podpora zaloga 1630 knjig (priraslo 140, izločenih 190 knjig). Od dijaških društev je štel Podmladek JS 65 članov. Imel je 5 odb. sej in 2 širša sestanka s predavanji.

Podmladek RK je imel 127 članov, več predavanj; obdaroval je tudi češke begunce. SKJ je imel med učenci v naraščajočem odseku Sok. društva v Soboti 90 naraščajnikov in 59 naraščajnic. Podružnica Fer. zveze šteje 83 članov. Na zavodu deluje tudi Podmladek aerokluba „Naša krila“. Proforska knjižnica šteje 736 del v 828 zvezkih. Dijaška knjižnica šteje 1022 slovenskih, 393 srbohrv., 112 francoskih, 152 nemških, 10 ruskih in 9 angleških knjig; narasla je za 253 knjig. Narasle so tudi nekatere zbirke učil. Največ učencev je bolehalo za gripo in na dihalnih organih. Bolnih je bilo (nad 3 dni) 149 učencev. V 6. razredih je bilo 522 učencev; od teh je bilo ocenjenih 505. V 6. drž. razredih je bil izkazan sledeči uspeh: odličnih 47 (9.01 odst.), prav dobrih 139 (26.63 odst.), dobrih 169 (32.37 odst.). Skupaj je izdelalo 335 učencev (68.01 odst.), popravni izpit ima 86. (16.47 odst.), ponavljati mora razred 78 (14.96 odst.), 2 izgubita pravico do rednega šolanja. Izdelalo ni 166 (31.80 odst.), 1 je ostal neocenjen. V samoupravnih 7. in 8. razr. je bilo 8 članov prof. zbora ter 62 učencev. Podmladek JS je imel 30, Podmladek RK pa 27 članov, pri sokol. naraščaju je bilo 26 učencev. Uspehi: odličnih 6 (9.67 odst.), prav dobrih 20 (32.26 odst.), dobrih 22 (35.49 odst.), izdelalo 48 (77.42 odst.), popravljalcev 7 (11.29 odst.), ponav-

ljalcev 7 (11.29 odst.). Vsega ni izdelalo 14 (22.58 odst.).

Nižji tečajni izpit se je vršil od 12. do 17. junija in ga je delalo 81 učencev (od teh 33 privatistov iz veržeskega salezij. zavoda in 7 ponavljalcev), 26 učencev je bilo oproščenih. Skupno je izdelalo 92, 14 ima popravni izpit, 1 je bil med izpitom odklonjen za eno leto.

K višjemu tečajnemu izpitu je bilo pripuščenih 29 osmošolcev (—šolk). Vršil se je 12.—14. junija pismeno, od 16. do 19. junija ustno. Zavrtnjena za eno leto sta bila na podlagi pismenih izpitov 2, do jeseni je zavrtnjenih 5. Višji tečajni izpit so naredili: Berke Ernest, Cisar Aleksander, Deškovič Milan (opr. ust. izpita), Ferenčak Edmund, Flegar Alojz (oproščen), Flisar Franc, Horvat Bela, Kiffmann Rudolf, Klotčnik Adolf, Kuhar Stefan, Laci Jožef, Puciko Ivan, Schmiderer Ivan, Skledar Stefan (oproščen), Sebjanič Franc, Serbec Jožef, Skofič Dušan, Talanyi Franc (oproščen), Tücha Stefan, Velnar Zoran (oproščen), Koder Ljuba, Skafar Anica (oproščena).

Valeta letošnjih maturantov je bila na PT, kjer je v imenu kuratorija samoupravne gimnazije pozdravil učence predsednik g. F. Hartner. Zahvalil se mu je v imenu učencev abit. Sebjanič. Poleg direkt. inž. Zobca je podal križev pot soboške gimnazije v verzih prof. Milan Potokar.

Zborovanje prekmurskih akademikov

V forek je imel v restavraciji Vučak v Soboti svoj 6. redni občni zbor Klub prekmurskih akademikov. Poleg starejših članov se ga je udeležilo zlasti mnogo novih, ki so letos maturirali v Soboti ter se tako s svojim pristopom najlepše oddolžili klubu za mnoge žrtve, doprinešene v borbi za popolno gimnazijo. Občni zbor je v odločitvi predsednika Andreja vodil podpredsednik jurist Martin Zalik. Podal je temeljito analizo razvoja prilik doma in v svetu, pregled dosedanjega dela ter načrtal smernice za bodoče klubovo delo. Kot je razvidno iz predsedstvenega poročila je klub, upoštevajoč obmejni položaj in ogroženost malih narodov v svetu, polagal največ pozornosti na sporazumno in sistematično skupno narodno-obrambno delo vseh. V tem svojem prepričanju in v svesti si velike odgovornosti pri uresničenju teh ciljev, je pozval kljub mnogim nevesočnostim, ki mu jih je prizadevala ves čas od njegove ustanovitve, na sodelovanje tudi drugo akademsko skupino. Podlaga skupnemu delu naj bi bila popolna enakopravnost in reševanje konkretnih zgolj splošnonarodnih vprašanj. Prosil je tudi za protipredloge. Odgovora pa ni pre-

jel. Kot znano je ta skupina zavzela podobno stališče tudi glede podobnih poizkusov drugih, celo njej blizu stojičih.

Na občnem zboru so mladi prekmurski akademiki, ki predstavljajo novo, v svobodni državi vzraslo generacijo, ponovno izpovedali svojo vero v slovenstvo, ki jim je izhodišče vsega dela ter v nujnost svobodne in demokratične južnoslovanske državne skupnosti. Zavedajo se nevarnosti raznih poizkusov tuje propagande, poznajo pa tudi svoje ljudstvo in so prepričani, da se da s stvarnim in podrobnim delom na kulturnem in socialnem področju ta nevarnost popolnoma odstraniti. Temu cilju hočejo posvetiti v prvi vrsti svoje delo. Po pravici pričakujejo pri tem razumevanja in podpore vse narodno zavedne javnosti ne samo v Prekmurju temveč tudi po ostali Sloveniji.

Soglasno je bil izvoljen nov odbor: predsednik Koloman Cigüth, podpredsednik Mirko Bagar, tajnik I. Viktor Banko, tajnik II. Franc Talanji, blagajnik Ernest Kučan, odbornika Fr. Sebjanič in Ernest Berke. Nadzornika sta Martin Zalik in Franc Sapač.

Po maturi na severno mejo

Abiturientke II. realne gimnazije v Ljubljani so se mudile štiri dni v Prekmurju na štud. ekskurziji. Ekskurzijo so vodili prof. dr. Roman Savnik, prof. Ciril Bernot ter ga. profesor Grinde. Na ekskurzijo so se ekskurzistke dobro pripravile v seminarju med šolskim letom. Obiskale so skoraj vse predele Prekmurja ter si ogledale krajevne znamenitosti. Prvega dne so obiskale Martjance, Sv. Benedikt s Kuzmičevim in Ivanocijevim grobom, Selo Kobilje, Dobrovniki in Bogojno. Drugega dne so potovale z vlakom na Hodoš in v Velike Dolence, kjer so bile v gosteh pri župniku Horvatu. Od tod so potovale h Gradu, kjer so bile dva dni ter prirejale izlete vse do najsevernejših predelov slovenskega

ozemlja. Važno pri tem je, da so imele izjemno srečo, spoznati celo zavednost prekmurskih Slovencev ob Rabi na drugi strani državnih meja. Četrtdan so obiskale dolnje Prekmurje ter bile tudi na obisku pri pisatelju Kranjcu. Popoldne so potovale na Tišino, Petanjce in Radence od koder so se odpeljale z vlakom proti Mariboru.

Prekmurski del ekskurzije je bil s tem zaključen. Nadaljnja pot obsega vso slov. severno mejo (Kobansko, preko Poh. itd. in se zaključi v Velenju). Abiturientke so prinesle s seboj tudi štiri knjižnice ter podarile po eno župniku Horvatu, učitelju Lužniku pri gradu, DKFD v Petrovcih ter Klubu prekmurskih akademikov.

Zivinorejska razstava na PT

Inž. V. Petkovšek

Poleg številnih drugih prireditev „Prekmurskega tedna“ je bila tudi razstava plemenskih konj in goveje živine na travniku ob mestnem parku poleg aero-mitinga. Razstavljeni so bi-

lo 16 kobil z malimi žrebci, ena je imela celo dve, 11 3—4 letnih žrebcev, 11 dvoletnih, 6 enoletnih in 8 žrebcev. Zlasti so imponirali krasni žrebci, ki so bili razen dveh starejših, vsi do-

mače reje res lepe stasite živali. Razstavili sta podružn. konjerejskega društva Murska Sobota in Dol. Lendava. Pred leti je reja težkega tipa medjimurskega konja precej padla, ker se je ustavil izvoz v Avstrijo in Nemčijo. V zadnjih letih se je pa izvoz zopet dvignil ter so se dosegle zlasti za enoletne žrebčke prav lepe cene 4000—5000 din, zato se je reja zopet naglo dvignila, le žal, da so začele cene zopet nekoliko padati.

Tudi goveja živina je bila prav lepa. Vidi se že dober uspeh dela selekcijskih društev za svetlolisasto simodolsko govedo. Po barvi živali niso izenačene, ker so rdeče in rumene ške, bolj pa po obliki, nižje globoke živali močne konstitucije. Razstavila so 3

III. letnik „Mladega Prekmurca“ zaključen

Izšla je dvojna 9.—10. štev. „Mladega Prekmurca“, ki zaključuje s tem svoj III. letnik. Stevilka je posebno po člankih in razpravah ena izmed najbogatejših v preteklem letu. Uvodni članek je prispeval urednik Ivan Šiftar. Njegov „Pogled nazaj in naprej“ tolmači trdno voljo mlade prekmurske generacije, odstraniti vse napake in motnje, ki bi kakor koli motile, da Prekmurje ne bi bilo eno z ostalo slovensko skupnostjo, posebno pa pomagati pri rešitvi socialnih vprašanj, ki tarejo prekmurskega človeka. Najobširnejši prispevek je „Narodno vprašanje v Prekmurju“, ki je eden izmed najboljših prispevkov v letošnjem letniku sploh. Pisec M. K. analizira razvoj narodnega vprašanja v Prekmurju od Kocljevih časov do današnjih dni. Najvažnejši je njegov istočasni prikaz političnih, gospodarskih, kulturnih in socialnih prilik na Ogrskem, ki so dajale svoj usodni pečat tudi prekmurskemu človeku ter vplivale po svojih notranjih nasprotjih različno na narodno zavest prekmurskih množic. Anton Vratuša zasleduje v članku „Slovenstvo prekmurskih pisateljev“ ob literarnem delu najvažnejših predstavnikov prekmurske dialektične književnosti razvoj misli o naslonitvi na slovensko skupnost. Franjo Gumilar v nadaljevanju svojega dela „Plemiči v Prekmurju“ raziskuje gospodarske, premoženjske, verske in socialne razmere v Prekmurju pod turškim gospodstvom pred l. 1690. Fran Trdko obravnava v članku „Agrarna reforma in javne dajatve“ vprašanje davčnih dajatev, katere slika prekmurskega malega kmeta ter s tem člankom zaključuje svojo daljšo razpravo o so-

cialni strukturi Prekmurja. Nov so-trudnik Julij Kontler razpravlja v članku „Komu bi verjeli“ o vzgojnih vprašanjih ter biča ono vzgojno modrost, ki ji je višek modrosti palica, dresura. P. Strmšek je prispeval spominsko črtico „Cerkvica vrh gore“. Miško Kranjec je ob prepiru za razne „obletnice“, ki je zadnje čase aktualen v Prekmurju, napisal duhovito satiro „Obletnica“, ki je menda tudi odziv na „naročeno“ nadaljevanje njegovega romana „Zalesje se prebujajo“. Pesmi so prispevali: Pajlin sonet „K studentu“ in pesem „Stari znanci“. Ivan Šiftar opeva beg prekmurskega človeka v svet in njegovo bol v tujini („Prekmurci govore“). Fred Kallš je prispeval „Pesem“, „Indija Koromandija“ in „K. H. Máchi“. „Paberki“ prinašajo nekaj „potpourri“ napadov in strokovnjaških ocen, ki jih je bil še nedavno deležen Miško Kranjec. Vse kaže, da je v tem pogledu mesečnik preveč počasen, da bi mogel izpolnjevati informativno dolžnost „kulturnega“ kronista. „Prekmurje v slovenski literaturi l. 1938“ je pregled udejstvanja mlade prekmurske generacije v slovenskem literarnem življenju. Priloženo je kazalo za III. letnik. — „Mladi Prekmurec“, ki je sedaj zaključil v redu svoj III. letnik, dokazuje, da ni umeten pojav. Krog njegovih sotrudnikov se širi od številke do številke, raste tudi vrednost njegovih prispevkov, kar je pač dokaz, da je tesno povezan z mlado generacijo, ki prihaja v svet ter se po njem razgleduje z živo vero v bodočnost svojega naroda ter s trdnim prepričanjem o splošni koristnosti svojega dela.

Zjutraj...

zlasti pa
v
zvečer

Sargov

KALODONT

proti zobnemu
kamnu

bližnja društva radi lažjega dogona, kot članice zveze selekcijskih društev, le par komadov je bilo iz kmetijske šole Rakičan in iz veleposestva Bel-tinci. Tako je bila večina živine iz hlevov malega kmeta z dvema do tremi kravami. Razstavljenih je bilo 22 plemenskih krav, 14 telic in 8 bikov. Tudi med plemenjaki je bilo nekaj izredno lepih doma vzrejenih živali.

V statističnih tabelah, ki so v poučnem delu kmetijske razstave, je razvidno, kje in koliko je selekcijskih organizacij in kako delujejo. Vseh organizacij je v Prekmurju 28, 6 pa v Ljutomerškem okraju. V rodovnike vpisanih krav je 1600 ter se tudi pri vseh vodi kontrola molže, razen pri onih, za katere se je vodila že 5 let. Povprečna letna mlečnost se giblje med 2100 in 2200 litrov, pri čemer je treba upoštevati, da večina teh krav vse leto težko dela, ker mali posestniki vso zemljo obdelajo s kravami, večji pa navadno nimajo krav za rodovnik, ker vso krmno pojedjo konji, za krave se pa malo pobrigajo. So pa med temi kravami prav dobre mlekarice, tako je imelo v letu 1938: 3 krave nad 5000 litrov, 17 nad 4000, 133 nad 3000 litrov mleka.

Vsi razstavljalci so dobili od uprave Prekmurskega tedna tudi lepo izdelane diplome.

Prirodopisna kramljanja

V sezoni sladoleda in kratkih noči

Dr. Stanko Bevk / Vaniljin sladoled — Umetno opravevanje — Sladkor — Povodni sesalci

Sezona za sladoled je tu. V poletni vročini se nam ti kašnat zmrzli sokovi prilagajo, za količaja občutljiv želodec pa niso kaj priporočljivi. Najbolj v navadi je vaniljin sladoled. Prijetni vonj ima od plodu vanilije, tropične rastline, ki je doma v Mehiki. Dandanes jo goje na veliko po plantajah v mnogih pokrajinah kot plezajoč grm. Vanilija spada v družino kumakiv, ki pri nas krasi v raznih barvah spomladaj, travnike in gozdne obrobke. Tudi od teh nekaterih prijetno dišeč.

Kukavice so žužke cvetke, to se pravi, da oskrbujejo opravevanje, primerne žuželke, ki omogoča oploditve in izgojo plodov. Ker je z razmnožitvijo vanilije izven njene domovine izoslo pravevanje po žužkah, je upeljal Morren iz Pariza umetno opravevanje. Delavci so s prišiljenimi paličicami prenašali pelod iz enega cveta na brazdo pestice v drugem cvetu. Dasi je on sam delavec mogel v enem jutru opravišiti preko 1000 cvetov, je bilo to delo vendarle drago. Poskusili so delavce nadomestiti s čebelami, ki so jih namestili v plantajah. Poskus se je prav dobro obnesel in danes opravljajo čebele bolj racionalno posel opravevanja kakor prej delavci. Na Ceylonu so doznali, da zadostuje 50 panjev čebel za opravišitev 15 milijonov cvetov.

Plodovi vanilije so slični ozkim strokom. Preden dozore, so zelene oboro in jih na dolgotrajen način kvase in suše, kar povzroča posebne kemične prenosove. Značilni vonj daje plodu tako nastali vanilin, ki ga je v njem okoli 2% in pogosto izkristalizira v drobcenih, belih paličicah na površje.

Poleg vode je glavni sestavni del sladoleda sladkor. Dandanes rabimo pri nas po večini sladkor, ki ga pridobivamo iz tako zvane sladkorne pese. Skoraj že pred 200 leti je ugotovil Marggraf v Berlinu sladkor v pesi, vendar je pretekle poteme še dobrih 50 let, preden so to najdbo pričeli v večjem obsegu izkoriščati v sladkornih tvornicah. Prej so rabili pri nas za slaščice sladkor iz sladkorne trstke, toda že v 17. stoletju je bil v Evropi ta sladkor tako drag, da so manj premožni ljudje sladili svoje jedi le z medom.

Sladkorni trst je doma v južni Aziji, ne pa v Ameriki, kakor se pogosto čuje. V Indiji in na Kitajskem se ga gojili že v prastarih časih, vendar so ga izprva uživali le za sočivje, kakor je to še zdaj navada v nekaterih predelih Azije, na Filipinih in na otočjih Južnega morja. Kdaj so začeli iz trstke pridobivati sladkor, se ne da ugotoviti. Teofrast in Dioskorid ga pač že omenjata, toda rabili so ga le za čaj samo v zdravilne svrhe. Tudi Arabci so znali izkuhavati sladkor iz trstke, pa tudi ti so ga uporabljali samo za zdravilo. Babilonci in Židje niso poznali sladkoria. Okrog leta 1000. je prišel sladkorni trst v Evropo. Sadili so ga po toplejših krajih, toda le v manjšem obsegu. Na veliko se je začel sladkorni trst gojiti šele v Ameriki, potem ko ga je tie L. 1492. prinesel Kolumb. Nato so nastale plantaze še po drugem svetu, kjer je dovolj toplote in vlage. V Evropi so nasade opustili, nastale pa so rafinerije za kolonialni sladkor.

Sladkorni trst ima 4—6 cm debele in do 6 m visoke bill, polne sočnega, sladkega stržena. Vrh bill se razrašča v velik, do 1 m dolg lat, z majnimi cvetovi, ki so v dvo-cvetnih klaskih kakor pri mnogih travah, v katero družino sladkorni trst prištevamo. Tudi listi so slični travnim, le da so primeroma večji. Bill razreže v 1 m dolge kose, ki jih potem iztisakajo, pridobijo tekočino pa izkuhavajo. Vrhove bill porabijo za potaknjence. Sladkorni trst doraste v 10—14 mesecih.

Vaniljnemu sladoledu pridevalo mleko. Mleko proizvajajo samice sesalcev za hrano svojim mladim. Nekateri domače živali pa so se s časom privadili, da imajo mleko tudi izven časa mladičev. Mlečne žleze, oziroma sesci so skoraj brez izjeme na spodnji strani trupa in sicer ali na prsih ali na trebuhu, pri živalih pa, ki imajo mnogo mladičev preko obeh teh delov. Navadno dobi stara večkrat na dan. Mladiči se prosto gibljejo v njeni bližini ter prihajajo sesat, ko čutijo potrebo po hrani, oziroma ko jih stara s posebnimi kretnjami v to pozove. Mladiči navadno sesajo v pravem pomenu te besede, vlečejo torej mleko vase iz vmena. Pri povodnih sesalcih, n. pr. pri kitih, pa je

to drugače. Mladi kitci se namreč samo tesno prisasajo na materine seske, ta pa jim štrca mleko v usta. To je seveda v zvezi z načinom življenja. V enaki zvezi je tudi to, da kitci nimajo vnanjega sluhovoda in da tudi čutilo za vonj ni razvito. Iz tega delstva pa ne smemo sklepati, da povodne živali splošno ne vohajo. Res je, da človek ne čuti nikakega duha, če mu poskusno snov raztopljeno v vodi vlijemo v nosno duplino, toda z zanesljivimi poskusi so doznali, da n. pr. pučki in razne ribe kar dobro vohajo.

Enako kakor kitovi mladiči se prisasa trajno na sesek tudi mladič kitokana ali ken-guraja. Kakor znano, poleže ta žival, ki je večja od srne, zelo neugodno, komaj za oreh

velike mladiče. Deva jih v kožno vrečo na trebuhu, kjer mladič dozoreva in doraste. Še gojen mladič se v opasnosti rad zateka v starkino vrečo, kakor se otrok v strahu rad skriva za gubo materinega krila, v kolikor je pri današnji modi to še mogoče.

Da nosijo s arke mladiče trajno seboj, ni baš redko. To opazimo pri opicah, pri netopirjih, ameriškem hrbtnoscu in zlasti čisto pri zastopnicah nižje razvitega živalstva. Mlada opica se oklepa matere okoli vratu, netopirček, navadno po dva, se drži za krem-pelci na prsih, seveda tudi med starkinim prhutanjem po zraku, ko si lovi hrano. Hrbtnoščevi mladiči pa čepijo na materinem hrbtu ter ovlija svoje repke ob materin rep, ki ga ima ta v to svrhu privihanega navespored.

Izjema, ki smo jo prej omenili glede seskov, je n. pr. južnoameriška nutrija. Ta glodalec živi po močvirjih in redko spušta vodo. Seske ima na hrstu in more torej stoječ v plitvini ali plavač po globlji vodi do-iti svoje mlade. Nutrija daje imenito krzno, za to so jo začeli gojiti v farmah kakor n. pr. srebrne lisice. Seveda je gojitev nutrije po-vsem drugačna od one srebrnih lisic. Tudi v Sloveniji so taka gojišča.

Kaj je s halucinacijo in jasnovidnostjo?

Med narodom pripovedujejo o mnogih primerih, ko se je pred človekovimi očmi naenkrat pojavila živa slika, izginila in se čez nekaj dni uresničila. O tem vedo povedati tudi povsem nevtrajni ljudje. Takšno jasnovidstvo, prikaz pred zavestnimi očmi, se primerja tudi manj nadarjenim ljudem, kar spravlja zadevo samo v še večjo skrivnost.

Drzni dirkač je pripovedoval, kako se mu je pri avtomobilskih dirkah na ovinku prikazala jasna slika prevrnjene avtomobila, v katerem je sedel on sam, okrvavljen obraz. Privid je izginil, nanj ni polagal več važnosti. Toda, čez nekaj tednov se je dirkaču na istem ovinku prime-rila strašna nesreča. Avto je vrglo ob

ograj, vozilo je pokopalo sportnika pod-se in ga do smrti razmesarilo.

Leta 1914 je odšel sin neke vdove na fronto. Pisma materi so naenkrat prenehala, vdova je živela v veri, da je sin mrtev. Voja je minila, za njo več let, od sina ni bilo glasu. Nekoč je šla mati k studencu po vodo, ko je presenečena zagledala pred seboj vojaka v uniformi — bil je njen sin. Ženska se je tako prestrašila, da ji je padel vrč iz rok in se ubil. Privid je izginil, v materino srce je legel čuden dvom, je li sin še živ ali mrtev. Teden dni kasneje se je izgubljeni sin v resnici vrnil...

Japonski zdravnik je pripovedoval, ka-

ko se mu je na potovanju v Evropo pri-merilo nekaj nenavadnega. Evropski zdrav-nik ga je povabil v družbo. Ko je nesel kozarec vina k ustnam, se mu je stemnilo pred očmi. Pred seboj je zagledal zidovje, ki se je rušilo v plamenih. Zdelo se mu je, da je v ruševinah spoznal svoj dom. Vizija je naenkrat izginila in zdravnik se je s slutnjo v srcu prepustil zabavi. Naslednjega dne je zvedel, da je Japonsko stresel strahovit potres. Med mnogimi dru-gimi hišami se je podrla tudi njegova, pri čemer je izgubila življenje zdravnikova sestra. Japoncu se je v oddaljenosti več tisoč km prikazal privid domovine, ki se je 24 ur kasneje tudi uresničil...

Zakaj so zamorska plemena temnopolta

Profesorju Kestnerju iz Hamburga je uspelo dokazati, da sončni žarkom v tropskih krajih primanjkuje ultraviolelnih tonov. Od tod tedaj temnopolnost ljudi, čim bolj se bližamo ravniki. Temna koža namreč pospešuje prodiranje redkih ultra-violetnih žarkov v notranjost.

Na zahodni obali Afrike, kjer je pod-nehje za črnce najmanj ugodno, imajo zamorci najbolj temno polt. Čim bolj gre-mo v notranjost Afrike, je zaradi močnejše sestavine ultraviolelnih žarkov tudi barva zamorske kože svetlejša. Da bi se sončni žarki čim bolj vpili v telo, da njihova koža laže »dih«, se zamorska plemena še mažejo z oljem in mastjo.

V pomanjkanju ultraviolelnih žarkov je

tudi rešitev, zakaj Evropeci in belci sploh težko prenašajo tropsko klimo. Otroci bel-cev v teh krajih so melanholični, rasto slabo, izpostavljeni so rahitisu, prehladom in prebavnim motnjam. Čim pride pride takšna deca v kraje, kjer je ultra-violetna zgoščenost sončnih žarkov večja, se takoj opomore.

Tropsko podnebje prenesejo le tisti bel-ci, ki se ves dan gibljejo na prostem in izkoristijo do skrajnih možnosti sončno kopel. Količina sicer redkih ultraviolelnih žarkov v teku dneva jim zadostuje, da ne podležejo tako lahko boleznim. Toda ljudje, ki imajo opravka po zaprtih prostorih, ki se oblečeno gibljejo okro, te-ga ne zmorejo.

Vsak naročnik »Večernika«, ki je poravnal naročnino do 14 dni pred nezgodo, je zavarovan za

din

10.000

Brez pridnih čebel bi ne bilo mnogo sadja

Zanimivi poizkusi odkrivajo važno vlogo čebelarstva v narodnem gospodarstvu

Zdaj, ko so dozorele in po večini že obrane črešnje, ko prihajajo na trg sladke marelice in breskve in se na sadnem drevju ponujajo soncu drobna jabolka in so-čnate hruške, je prav, da se spomnimo pomembne vloge, ki jo imajo v našem sadjarstvu pridne čebele.

Nihče bi sam po sebi ne sodil, kako uspešna je oploditve sadnega drevja po čebelah.

Čebelarški strokovnjak profesor Pokorny je delal poizkuse in prišel do presenetljivi-vih izsledkov. Pokril je s tulom na enem in istem drevesu vejo hruške. Tul je ovi-ral dostop čebel do hruškinih cvetov, v poštev pri oplajanju je prišel le veter. Na pokriti veji, ki je imela 84 cvetov, je bilo samo devet sadov, na nepokruti, ki je ime-la isto število cvetov, pa 25 plodov.

Ameriški čebelar Hutman je napravil podobne poizkuse z jablano, jablana, ki jo je pokril z redkim tulom, tako da sta zrak in svetloba lagodno lahko prišla do cvetov, je dala 40 jabolok, sosedna,

nepokrita jablana je pa dozorela 1200 jabolok!

Enake rezultate dobimo tudi pri drugih rastlinah.

V nekem ameriškem kraju so l. 1929 doznali sadjarji, da čebele močno vpliva-jo na rodovitnost dreves. Sklenili so po-godbo s čebelarjem Frimenom, da pre-stavi svojih 200 panjev iz osem milj od-daljenega kraja v njihov okoliš. Res je Frimen razpostavil svoje panje po sadov-njakih, ki so merili 150 ha. Imel jih je tam-kaj le za časa cvetja. Ko je sadje odcve-telo, je dobil čebelar od sadjarjev dogo-vorjeno plačilo in še tri tone medu!

Sadjarji so imeli tisto leto 265 ton sadja!

Čebelarstvo je tedaj važna panoga v narodnem gospodarstvu. Posebnega po-mena je za našo državo, ki goji mnogo sadja, za naše obmejne, izvozne kraje iz-branega sadja pa še posebej. Povprečni naš izkupiček znaša samo na suhih slivah 200 milijonov din. Kje so potem še sveže slive in slivovka! Če bi pospešili čebelar-stvo po vsej državi, kakor so to napravili v Ameriki in na Češkem, bi imeli nepo-sredne koristi od njega v vrednosti pol milijarde din. Tako pa imamo še mnoge kraje, posebno v Beli krajini, Dalmaciji in Črni gori, kjer pride

na vsak km² komaj po en panj čebel. Primorski kraji imajo mnogo žajblja, rož-marina in drugih rastlin, ki dobro medijo.

Čebelarji se dobro zavedajo, da čebe-larjenje na enem samem kraju res dosti-krat ustreže izreku: »Muha ne da kruha!« Treba je izkoristiti vse paše. Naj nave-demo primer bogataša, Francoza Karla Dadana, ki je v francoski revoluciji izgu-bil vse premoženje in se preselil v Ame-riko. Naselil se je v podrti bajti na neki farmi. Bil je zelo reven, ko je pa nekoč čit-al v dnevniku notico, koliko medu je pri-delal neki čebelar, je začel sam »pasti mu-he«, kakor pravijo naši kmetje. V nekaj letih si je

od dohodkov čebelarjenja kupil hišo in lepo posestvo.

Kasneje si je zgradil veliko tovarno za iz-delovanje modernih panjev sistema »Da-dan« in druge čebelarske potrebščine. — Umrl je kot bogataš. Dadanu so pridne čebele pomagale s svojo neumorno prid-nostjo na nogo.

Država bi se morala tedaj malo več brigati za to pomembno panogo narod-nega gospodarstva. Umno čebelarstvo naj bi bilo važen poučni predmet v kmetij-skih šolah, učiteljem na deželi naj bi se dala prilika, da vzgajajo kmete kot izvež-bani strokovnjaki v čebelarstvu.

Naravno je tedaj, čeprav se sliši smešno, da večina zdravnikov v tropskem pasu predpisuje bolnikom belcem sončne ko-peli. Sončna kopel, združena z uživanjem mleka, povrtnine in sadja, pospešuje pro-izvajanje vitamina D v telesu. Črna barva zamorcev ni tedaj posledica sončne pri-peke, temveč je naravna zaščita člove-štva pred prevelikim pomanjkanjem vsr-kavanja ultraviolelnih žarkov.

ŠESTNAJSTKRAT OŽENJEN

Neki mešan Los Angelesa se je v sta-rosti 103 let oženil že šestnajstič. Vseh petnajst zakonov je bilo srečnih, ločit se ni niti od ene žene, kar je redkost v Ame-riki. Gospa Harvey iz Kalkute v Indiji se je omožila trinajstkrat, vselej z možem druge narodnosti. Preživela je vse može. Pariška gospa Jacqueline Mongaste je imela 14 mož in 17 otrok. O Rimljanu Hieronimu pripovedujejo, da je bil celo 21-krat oženjen, 21. žena je imela pred njim dvajset mož. To je bila že res sim-patija duš, ki si niso mogle kaj očitati...

Angleži in naš weekend

Ha, zdaj bomo še pri nas poagitali za uvedbo angleške sobote v vseh obra-tih. Saj smo že tolikrat čitali:

— Angleži ti Herkuli moderne civiliza-cije in demokracije, so od vseh narodov na svetu razvili največji smisel za udob-no življenje. — Pravijo, da jih bomo Jugoslavlani, predvsem Slovenci, kmalu po-sekali. Pri nas, kjer rodi zlahtna vinska trtica, se pri mnogih zavleče sobotni weekend pozno v noč. V ranem jutru pritreskajo prijateljski vinskih nosov do-mov. Weekend slovenske nedelje, traja po-tem od 6. zjutraj do 6. ure v pone-deljek zjutraj... Zatem pride, kar civili-zirani Angleži ne premorejo, naš slavni ponedeljski maček, ki je po navadi v for-mi do 9. zvečer. Torej, kar so uvedli Angleži in za njimi Američani po vojni imamo mi že davno pred vojno...

Pri Angležih je udomačeno geslo: »Čas je zlato!« Pri nas je ta rečenica že tako rekoč prastara! Marsikateri mojster je »ganjen«, ko se njegov pomočnik privle-če po temeljitem weekendu preko nedelje šele v sredo v službo. Prijazno mu izplača denarce, ga lepo odslavi s tolažbo, da lahko nadaljuje počitnice še tja do pri-hodnje sobote, dokler ne najde novega zaščitnika v delu...

Pravijo, da se za angleško soboto naj-bolj zavzemajo naši gostilničarji. To je razumljivo, kupčija je slaba, kuhinja ne nese in človek ne zasluži toliko, da bi si vsaj v 15 letih postavil kje v predmestju kako vilico... Marsikak birt si še toplic ne more privoščiti, da bi vsaj malo pre-gnal debelušni trebušček.

Ali je mogoče, da bi naš mešan odšel v soboto dalje kakor na Kalvarijo, pa Ljubljano k Čadu in Alešu na Posavje?

— Nismo mi Angleži! Pravijo naši sta-ropokopneži. Tu smo lepo doma, čemu bi človek nosil svoje kosti v stene. Kaj bi se klatili po svetu, šmarnice, cvička in klo-bas je dosti v razdalji nekaj klafter od zvonika. Če se kje nakrešemo, ni vrag, da bi nas ne našel policaj in spravil na varno.

Tak je naš slovenski »weekend«

Film

Kakšna pota hodi zvočni tednik?

Vloga filmskega žurnala v sodobnem dogajanju ni skoraj nič manjša kakor vloga dnevnega informativnega časopisa. Filmski žurnal bi kot tak moral dopolnjevati tisk, bi moral biti njegova pomožna ilustracija. Pri sami publiki je žurnal zelo priljubljen. Cestokrat se zgodi, da človek ne gre v kino, ker še vrtiljo »stari« žurnal. Ali prav filmski žurnal pa današnja filmska kritika vse preveč zanemarja, saj vlada v njem prečesto prava anarhija ali pa prevladuje močno podčrtana enostranost.

Iz prvih filmskih poizkusov bratov Lumierov, ki sta postavila temelj vsej poznejši filmski industriji, se je počasi razvil tudi filmski žurnal. Prva snimanja aktualnih dogodkov so se prikazovala kot posebni ter redki filmski posnetki. Šele kasneje se je začelo posnetke važnejših dogodkov urejevati in povezovati ter jih prikazovati v obliki današnjega filmskega žurnala.

Spočetka so se režirali takšni filmski žurnali skoraj docela po vesteh dnevnega časopisa. Ni torej čuda, da so se dogajale zaradi težnje po »aktualnosti« celo take netočnosti, da so gledalci videli v žurnalu neki sodni proces popreje, preden je sploh bil.

Svetovna vojna je dala vseskozi dovolj hrane filmskim kameram. Brutalnost soldateske in moderno kanibalstvo je nekaj let zagospodovalo v filmskem žurnalu ter se izživljalo v polni meri. Te senzacionalne dogodke je začela počasi striti in zatirati cenzura. Seveda ne zaradi humanitarosti, ampak zaradi tega, ker je bil svet že sit krvi in so take podobe začele vzbujati samo odpor. V svetu se je pripravljala revolucija proti tistim avtoritetam, ki so prikazovale vojno kot nekaj neobhodnega in ki so poglajale človeštvo v krvavo morijo. Takrat je postala vojna, pa najsi je bila na platnu ali nakrnavih poljanah, siva in nesmiselna zmeda, ki je bolehalo in pekla kakor prokletstvo. Ranjenci, slepci, sestradi in z odklopanji zasuti mrtveci so vzbujali isto reakcijo kakor skrušeni pruski generali. Filmski žurnal je postal dokument tistega stvarnega in surovega življenja, ki ga povprečni meščan iz leta 1918 ni mogel prenesti.

Zvočni žurnal je prinesel v to panogo filmske industrije novo poživljenje. Različne svetovne veličine so začele glasno defilirati na filmskem platnu. Nič več se ni samo komično odpiralo ust. V žurnalu se je začela izživljati doba političnih

govorov, parad, demonstracij in manifestacij. Različni južnoameriški uporniki in kratkotrajni diktatorji sumljivih preteklosti so se lahko do milega napozirali pred mikrofonom in kamero, prav tako kakor je lahko indijski pesnik Rabindranath Tagore bral svoje pesmi ne glede na to, ali jih bodo razumeli ljudje v Guatemali ali kje v Sloveniji.

Danes je filmski žurnal tehnično na višku. Množice filmskih reporterjev se pehajo za originalnimi posnetki krajev, ljudi in dogodkov, ki so v ospredju zanimanja svetovne javnosti. Pa vendar bje

v oči, da se filmski žurnal docela zavestno izogiba gotovih tem, dočim prikazuje na drugi strani nekatere v vseh mogočih variantah. Dnevno vidimo na platnu same vojne parade in defileje, kakor da se v nekaterih državah ne dogaja ničesar drugega. Pustimo politične dogodke, pa pogledimo kako enostransko prikazuje film sodobno žensko. V zvočnem žurnalu vidimo dnevno same, lutkaste ženske, praznoglave, lakirane in krhke porcelanaste figure, ki so vzete iz gosposkih izložb. Sama moda, sport, banketi, humane in slične prireditve, pri katerih paradirajo ženske v prozornih in snežno belih uniformah nekakšne svoje »emancipacije«. O kakšnem vzgojnem vplivu takšnega zvočnega žurnala na mladi meščanski ženski svet bi bilo tu zaman izgubljati sleherno besedo.

Francoska konkurenca beneškemu »Bienalu«

MEDNARODNA POLITICNA OPREDELITEV SE IZRAZA TUDI V FILMSKEM SVETU

Za letošnji je najavljen v Benetkah »Bienale« za 8. avgust ter bo trajal okoli 2 tedna. Doslej so prijavile udeležbo Japonska, Španija in Švedska, zagotovljena pa je tudi udeležba Nemčije, Belgije ter Nizozemske. Skoraj istočasno pa je izšlo tudi sporočilo, da priredi Francija letos prvič v Cannesu »Festival international du Film«, za katerega je dala francoska vlada večjo podporo. Ta festival je mišljen kot trajna vsakoletna prireditev, in sicer v še mnogo večjem obsegu kot beneški festival. V italijanskem časopisu so v teh dneh že izšli žolčni napadi na francoski festival, v katerem vidijo izrazito konkurenco Benetkam, ki ima seveda svoje »politično ozadje« kot naglašala italijansko časopisje. Značilno je, da podpirata francoski festival v Cannesu zlasti ameriška in angleška filmska industrija, povabljen pa so tudi ostala film-

ska podjetja, celo iz totalitarnih držav, ki pa se festivala verjetno ne bodo udeležila. Benetke pa kljub tej »mednarodni filmski intrigi«, kot pravi ital. časopisje, kažejo svojo velikodušnost ter na široko odpirajo vrata za udeležbo tudi Franciji in Angliji ter USA, seveda za sodelovanje s primernimi filmi, ki ne bodo imeli nobene osti proti totalitarnosti.

V Benetkah so že sedaj v teku široke priprave za letošnji festival. Razpisanih je izjemoma kar 10 pokalov, med njimi kot najboljši pokal Mussolinija. Poleg zabavnih filmov bodo letos na festivalu konkurirali tudi znanstveni in poučni filmi ter žurnali, vendar pa v zelo omejenem obsegu in brez posebnih pokalov.

Francoski festival v Cannesu pa bo od 1. do 15. septembra, vendar pa podroben program še ni objavljen nit niso razpisani pokali in nagrade.

1. Nova filmska groteska. V pretekli filmski sezoni je dosegla pri filmski publiki ogromen uspeh filmska groteska. In vendar še živimo srečno, ki je prikazovala življenje nekoliko ekscentrične družine. Sedaj bo pa publika dobila pendanta k tej filmski groteski, ki se imenuje »Everbodyeva pesem«. V groteski so prikazani življenje in pustolovščine umetniško navdahnjene družine. Glavno vlogo v groteski igra pisatelj in Ceh, mati je dramska igralka, hči hrepeni po filmu, kuhar je gramofonski pevec, kuharica pa komičarka. Groteska bo za filmski svet pravi slager, v njej pa nastopajo Allan Jones, Judy Garland in Fanny Brice, ki je ljubljenska newyorške publike.

1. Najnovejša vloga Mickeya Rooneya. Za filmskega igralca pomeni največjo čast, če mu njegovo podjetje dovoli, da si sme sam izbrati film, v katerem hoče igrati glavno vlogo. Zaradi njegovih velikih laskih uspehov je bil deležen te časti mladi M. Rooney, ki si je izbral za snov svojega bodočega filma delo Marka Twaina »Pustolovščine Huckleberryja Finna«. Strokovnjaki pravijo, da je roman v filmu in z M. Rooneyem v naslovni vlogi samo pridobil.

1. UFA je začela posnemati film »12 ur po 12. uri« z Geraldino Katt v glavni vlogi.

Darujte za azilni sklad PTL!

SCHICHTOV RADION
nere hitreje

Perila ni treba več toliko
menicati in po več ur stati
za pralnim koritom. Če ga
kuhate v raztopini Radiona,
bo perilo v najkrajšem času
bleščeče čisto in snežnobeło.

RADION BELINA!

LAŽNE TEHTNICE ZA DAME

Angleško sodišče je imelo opravka s tehtničarji. Ti so si izmislili za ženske, ki bi rade bile čimbolj lahke, lažne tehtnice. Posebno debelušne ženske so se rade tehtale in prepričavale može, da so lahke. Sodišče je razsodilo, da mora vsaka tehtnica pokazati pravo težo in je »kavalirje lahkkih žensk« obsodilo.

× Z jadralnim letalom preko Atlantika. Ameriški jadralni letalec Ted Belak je preletel v rekordnem času 56 minut Michigansko jezero. Zdaj namerava prejdrati Atlantik in po struji ugodnega vetra doseči Evropo.

Smešnice

Učitelj: Ljudem, ki se selijo neprestano iz kraja v kraj in ki nimajo nikjer obstanka, pravimo nomadi. — Kdo mi lahko imenuje kakšne nomade?

Šolar: Uradniki in učitelji, gošod učitelj!

Pametnjakovič.

— Mama, miš je padla v mleko!
— Kaj si storil? Si jo vrgel iz anleka?

— Ne, pač pa sem vrgel mačko v lonec, da bi ujela miš.

Mamica ga je polomila.

Mamica je našla Pavleka, kako je vlekel iz očetove pipe.

»Počakaj, počakaj, nepridiprav!« je zaklicala. »Ti že kadiš? Ali si že videl očeta, da bi v desetem letu kadil?«

Po otroški pameti.

»Mamica, zakaj greje sonce pozimi tako slabo?«

»Ker je zima.«

»Prav zato, ker je zima, bi moralo, če bi bilo pametno, močnejše greti.«

Križanka

1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12
13	14	15	16
17	18	19	20
21	22	23	24

Vodoravno: 1. nebesno telo; 5. omejen človek; 6. jesenska krma (4. skl. ed.); 7. znana tekstilna in oblačilna tovarna; 8. števnik; 9. delniška družba; 10. plavajoča domača ptica.

Navpično: 1. letna rast; 2. nevarna kača; 3. stara — železna srajca; 4. sozvočje; 5. Rum.

Premikalnica

Vladko Kos

B O M B N I K Premikaj besede tako, da dobiš v treh zaporednih navpičnih vrstah: južnoameriško prestolnico, jugoslovansko mesto in azijsko prestolnico.

Številnica

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
7	8	7	1	9	10	11	12	6															
12	3	11	6	4	12	13	12	14															
6	9	15	9	15	8	3	16	7															
1	2	3	4	17	12	6	18	12															
6	17	12	8	7	1	9	10	11															
12	6	12	3	2	16	12	8	11															
7	14	19	9	20	2	6	1	4															
3	16	7	2	4	21	4	9	11															
18	12	17	4	12	22	12	4	11															

KLJUČ:

13, 11, 3, 16, 7, 18, 9 = skupina ljudi
2, 7, 22, 9, 6, 9 = vonljiva snov
17, 4, 3, 5 9 = železna cesta
10, 9, 14, 9, 19 = športnik
21, 12, 20 = turško pokrivalo

Rešitev križanke

Vodoravno: 1. nebo; 5. sejem; 6. ar; 7. si; 8. kolek; 10. deda; 11. ravam.

Navpično: 1. neroda; 2. ej; 3. beseda; 4. omikan; 5. sak; 9. lev.

Rešitev stopnišča

S — os — sod — soda — sodar — radost.

Rešitev posetnice.

Drogerija.

»Večernik«

za mladino

Leto 1

Maribor, 9. julija 1939

Štev. 28

Veliko dejanje

Po M. Mitroviću

Na zemljo se je nagnil večer. Iz mračnega jesenskega neba je lilo in lilo. Okna hiš in palač so zablašala. Po vlažnem asfaltu so se pele dolge in krivenčaste črte. Ljudje so hiteli po ulici, kakor da bi se podili za onimi čudnimi in svetlimi črtami, ki so se odmikale in izginjale. Vse je hitelo.

Kraj razsvetljenega okna neke delavnice je stal deček v lahnem sukniču in raztrganih čevljih. Razmočena kapa na njegovi glavi, je pričala, da je gimnazijec. Fant je stal mirno, kakor da ga ni bilo malo ne moti življenje, ki je teklo mimo njega po ulici. Zasolene in užaljene oči so mu prodirale skozi mokro steklo široke izložbe. Roke je tiščal v žepu ter se ni prav nič brigal za dež, ki mu je nacejal s kape na suknič.

Ko je tako stal, se je spominjal vsega. Vasa mu je včeraj rekel: »Jutri te ni treba k nam, godujem.«

Zakaj? Zakaj ni smel k njemu? Zakaj pa je smel prihajati k njemu prejšnje dni? Da, takrat ga je Vasa rabil. Delal mu je matematične naloge. A danes? Danes pa Vasa goduje, hiša bo vriskala od Vasovih prijateljev, »najboljši« Vasov prijatelj pa ne sme k njemu. Zakaj ne? Misel se je zajedala v fanta huje in huje in mu grenila dan. »Najboljši« prijatelj Mića je pač siromak. Vasi bi bilo se-

veda od sile nerodno, če bi moral svojim gosposkim prijateljem predstavljati Mića:

»Moj prijatelj, prosim!«

Dež je lil huje in huje. Mića pa je postajal pred trgovino naprej in naprej. Po glavi so se mu podile misli in ga mučile. Dobro se je spominjal starega zgrbljenega starinarja, ki mu je prodal »Zgodovino«. Starinar ga je odril in mu dal za knjigo samo tri dinarje. Tu se je Mićeva misel ustavila.

Naslednji trenutek se je zganil. Kakor v snu je stopil naprej, da niti sam ni dobro vedel, kako je prišel v trgovino. Samo tega se je zavedal, da je v trgovini topleje in da ne dežuje več po njem. Vse se je zgodilo kakor v snu. Nazadnje se je znova znašel na ulici. Tam sta ga pričakovala dež, ga je začelo tresti mirzlo vreme. Ali Mića poslej ni več postajal ob oknu, ampak se je napolil s hitrimi koraki po ulicah. Obstal je pred večjo hišo, ali samo za hip. Ne, kar je nameraval storiti, bo storil. Še krepkeje je stisnil zavojček, ki ga je prinesel iz trgovine. V njem je bila čokolada.

Darilo za god.

Bila je čokolada, ki jo je kupil za svoje zadnje tri dinarje. Prodajal je svojo »Zgodovino«, da bi pokazal Vasi, da ga ima rad še naprej in da mu odpusča. S takimi težkimi mislimi

Šah

Eliskases zmagal tudi v Harzburgu

V nemškem kopališču Harzburg je bil pravkar zaključen dobro zasaden šahovski turnir, ki se ga je poleg treh inozemcev udeležil tudi nemški prvak Erich Eliskases. Nemški prvak je tudi na tem turnirju odnesel prepričljivo zmago. Danes velja v Nemčiji Eliskases nesporno za najboljšega mojstra. Njegova igra je sveža, podjetna in precej napadalna, kar je pokazal zlasti v zadnjih treh turnirjih, na katerih je pospravil prve nagrade (Elster, Dunaj in sedaj Harzburg). Precej so v Harzburgu obetali tuji udeleženci: Cortlever, Stahlberg in Danec Paulsen. Vendar pa razen Stahlberga, ki je v zadnjih 4 kolih nabral 4 točke, ostala dva nista pokazala kaj prida, zlasti je razočaral Cortlever. Dobro sta na turnirju igrala tudi Nemca Ahaues in Rellstab, dočim je popolnoma propadel Fritz Sämisch, ki se je znašel na koncu tabele v družbi Paulsena.

Končni izid turnirja: Eliskases 8, Stahlberg 6, Rellstab 5 in pol, Ahaues 5, dr. Lange 4 in pol, Cortlever, Reinhardt in Zollner 4, Paulsen in Sämisch 2.

109. NIEMCOVIČEVA OBRAMBA

(5. kolo v Harzburgu)

Beli: Stahlberg Črni: Eliskases
1. d4, Sf6 2. c4, e6 3. Sc3, Lb4 4. Db3 (običajno se tu igra Dc2, vendar pa je tudi igra na poteza dobra), e5 5. dxe5, Sc6 6. Sf3, Se4 7. Ld2, Sxd2 8. Sxd2, f5

9. e3, 0-0 10. Le2, Lxc5 11. 0-0! (navadno se tu igra 0-0-0), b6, 12. Sf3, Lb7 13. Td1, De7 14. a3 (potrebno je bilo takoj Sa4!), 14! 15. exf4 (še vedno je bilo boljše Sa4 kljub slabotnemu kmetu na e3), Txf4 16. Td3, Sd4 17. Sxd4, Lxd4 18. Sb5, Le5 19. Dd1, Td8! 20. Sd4 (na Txd7 bi sledil sledeč mičen zaključek 20... Dh4! 21. g3, Txf2! z neubranljivim matom), Le4 21. Tg3, Lxd4 22. Dxd4, Lxg2! 23. Dxg7+, Dxg7 24. Txd7+, Kxg7 25. Kxg7, Tfd4 26. Tfd1, Txd1 27. Lxd1, Tf4 in beli preda.

Na turnirju v Harzburgu je bila v 3. kolu odigrana kot najkrajša, tako zvana miniatura partija med Nemcem Ahauesom in Dancem Paulsom.

100. INDIJSKA OBRAMBA

Beli: Ahaues Črni: Paulsen

1. d4, Sf6 2. Sf3, b6 3. c4, Lb7 4. e3, e6 5. Ld3, Lb4+ 6. Sbd2, d5? (najboljše je 0-0!) 7. Da4+, Sc6 8. Se5, a6 9. Sxc6, Lxd2+ 10. Lxd2, Dd7 11. exd5, b5 12. Db3, Sg4 13. h3 in črni preda.

Š Prvenstvo Siska je na dvokrožnem turnirju osvojil Dragotin Desput, ki se bo tudi udeležil amaterskega turnirja za nacionalno prvenstvo v Zagrebu.

Š Turnir za prvenstvo Nemčije prične 9. julija v kopališču Oynhausen, nakar odputuje nemška reprezentanca na olimpiado v Buenos Aires.

Šahovski turnir za prvenstvo Maribora

Sinočnje 4. kolo je le prineslo „majhno senzacijo“: Mohortić je v prav dobro igrani italijanski partiji potisnil z vrha tabele mladega Lukeša, ki je z nepazljivo igro izgubil figuro in celo točko. Zelo podjeten damin gambit je zaigral Babić proti Nosanu, v blokirani poziciji mu je uspelo vdreti z napadom na f linijo, kjer je v 29. potezi nasprotnika matiral. Mišura se je tudi sinoči izkazal za zelo agresivnega igralca. V nevarnem Falkbergerjevem gambitu je proti Marvinu zaigral z lepim napadom že v središčnici, zgradil matno mrežo ter v 29. potezi pospravil celo točko. Regoršek—Ketiš sta sicer v lepo igrani pruski otvoritvi poskusila vse, da prideta do prednosti, toda ob korektni igri sta zaključila z miroljubnim remijem. Zamenjalna varianta alje-hinke Gerželj—Vidovič je naglo pripeljala v končnico, v kateri je beli spretno branil premoč svojega kmeta. V 32. potezi se je Vidoviču nudila prilika remija z večnim

šahom, zaigral pa je rajši na kmeta ter moral kmalu zatem kloniti pred belim kmetom na 7. liniji. Dr. Krulc se je v pruski partiji proti Čertaliću godilo „precej težko“, vendar mu je uspelo, da je spričo vseh groženj zavil v končnico, ki pa je bila tudi zelo neugodna. Čertalić je imel v roki najmanj remis, zgodilo pa se mu je, da je z nespretnim končniškim manevrom celo izgubil. Partija Eferl—Šumenjak je bila prekinjena v zelo komplicirani končnici, prav tako tudi partija Lukeš F.—Pesek, ki v prekinjeni poziciji verjetno nima v sebi več ko remis. — Knechtl je bil prost. 5. kolo se igra v ponedeljek zvečer.

Stanje po 4. kolu: dr. Krulc, Gerželj, Mišura in Mohortić 3, Lukeš B., Babić in Regoršek 2 in pol, Lukeš F. 2 (1), Ketiš 1 in pol (1), Vidovič 1 in pol, Pesek 1 (1), Čertalić 1, Nosan, Eferl in Knechtl pol (1), Šumenjak 0 (2) in Marvin 0 točk.

se je počasi vzpenjal po stopnicah. Ali čim bliže Vase je bil, tem bolj je postajal neodločnejši. Končno se je le znašel pri vratih.

Postal je.

Iz stanovanja je slišal vesele vzklike. Vrata pred njim pa so ga nemo izpraševala, kaj išče tu — nepovabljenec. Sam se ni zavedal, kdaj je dvignil roko in potegnil za zvonec. Šele, ko je zaslišal oster zvok zvonca, se je zbral. Služkinja je odprla vrata in ga začudeno pogledala.

»Prosim... dajte... izročite to Vasi...«, je izječljal in potisnil proti služkinji svoje skromno darilo.

Ko so se zaprla vrata za njim, je zaslišal za sabo Vasin glas:

»Kdo je bil, Ana?«

»Neki vaš prijatelj...«

Miča je razburjeno gledal v vrata. Naslednji trenutek pa se je že zavedel, se zbral in se pognal po stopnicah iz hiše, v noč, na ulico, kjer sta ga čakala dež in veter. Ko je prišel do parka, se je naslonil na mokro klop in zajokal... Sam ni vedel zakaj.

Izdajalec

(Po ruski pripovedki)

V daljni Perziji je živel nekoč vladar, ki mu je bilo ime Abdul. Mogočen knez je bil znan po svoji plemenitosti in pravičnosti. Vkljub temu pa je imel dosti sovražnikov, ki so nenehoma prežali nanj, kdaj bi ga vrgli s prestola. Zgodilo se je, da so zarotniki neki dan vdrli v knezov dvor, napadli Abdula ter ga hoteli usmrtiti. Eden izmed zarotnikov je že zgrabil kneza za brado ter mu jo izpulil, ko se je pojavila zvesta knezova vojska, razgnala zarotnike ter rešila kneza gotove smrti.

Drugi dan po zatrti zaroti je pri-

šel h knezu neki trgovec ter mu rekel:

»Presvetli knez in vldar, prišel sem, da ti pokažem onega, ki te je hotel ubiti in ki ti je izpulil brado. Dobro ga poznam, kajti bil ni nihče drug kakor moj sosed Nagin. Pošlji ponj in vrži ga v ječo.«

Res je nez Abdul takoj poslal po Nagina. Prišel je ves blede ter se vrge vladarju pred noge.

»Vstani, Nagin!« mu je rekel dobri knez. »Nisem te klical, da te kaznujem, ampak zato, da te opozorim na slabega soseda, ki te je izdal. Odidi v miru in ogiblji se izdajalca!«

ČOKOLADA IN KAVA

Kdo izmed vas še ni pil kave in jedel čokolade? Pred štirimi stoletji pa se našim dedom in babicam niti sanjalo ni o teh dveh dobrotah.

V Evropi se je začela uporabljati kava šele po odkritju Amerike. Čokolado so namreč prinesli Španci iz Meksike v Srednji Ameriki, kjer so se 1520. naučili, kako se prideluje in pripravlja.

Sto let kasneje (1624.) pa so trgovci prenesli iz Arabije tudi kavo v Evropo. Da so pri nas začeli kuhati kavo potlej, ko so bili Turki poraženi na Dunaju, pa tako veste.

Zakaj je v Sahari vedno več peska?

V veliki afriški puščavi Sahari je vedno več peska. Puščavski pesek nastaja zaradi tega, ker sonce preko dneva močno ogreje kamenje, celo do 80 stopinj, ponoči pa pritise hlad, v katerem paše temperatura tudi pod ničlo. Zaradi tega neprestanega raztezanja in krčenja kamenje poka in razpada.

Teža človeške krvi znaša približno osemnajstino celokupne teže človeškega telesa.

112. FALKBERGERJEV GAMBIT

(4. kolo mariborskega turnirja)

Beli: Marvin Črni: Mišura
1. f4, e5 2. d3, Sc6 3. Sf3, d6 4. Sc3, Sf6 5. e4, Lg4 6. Le2, h6 7. Le3, Le7 8. f5, d5 9. Ld2, dxe4 10. dxe4, Le5 11. b3, Lxf3 12. Lxf3, Sb4 13. a3, Dd4 14. Tf1, Sc6 15. De2, Dd7 16. 0-0-0, De7 17. Kb1, Sd4, 18. De1, Td8 19. Sa4, Ld6 20. Ld3, c5 21. Dg3, Tg8 22. Df2, b5 23. Sc3, Db7 24. Te1, b4 25. Sd5, bxa3 26. Lxd4, exd4 27. Sxf6+, gxf6 28. b3, Lb4 29. Te1, a2+ in beli preda.

Dr. Trifunović v Sofiji

Dodatno k našemu poročilu o lepem uspehu našega odličnega mojstra dr. Petra Trifunovića v Sofiji objavljamo danes zanimivo partijo iz simultanke.

110. SICILJANKA

Beli: dr. Trifunović Črni: Amater

1. e4, e5 2. Sf3, e6 3. d4, exd4 4. Sxd4, Sf6 5. Sc3, d6 6. g3, Sc6 7. Lg2, Le7 8. 0-0, a6 9. Sxc6, bxc6 10. e5!, Sd5 11. exd6, Lxd6 12. Se4, Le7 13. e4, Se7 14. De2, 0-0 15. Tf1d1, De8 16. Le3, f5 17. Sd6, Lxd6 18. Txd6, e5 19. Tadi, e4 20. Le5, Sg6 21. T6d2, Se7 22. f3, exf3 23. Lf3, Kf7 24. Td8 in črni preda.

Filatelija

Z. Iz bolgarske filatelije. Glede bolgarskih znamk so tudi specialni katalogi Michel, Scott in Senfov precej nepopolni. Navajajo navadno samo dva do tri bloke bolgarskih znamk, v resnici pa jih ne obstaja nič manj kakor osem. Ti bloki so naslednji: 1. Zenitev kralja Borisa z italijansko princezo Giovanno v nakladi 60 kosov (7 za kraljevsko obitelj, za vsakega aktivnega ministra po 1, za službene potrebe 9, ostanek pa so prodajali v Sofiji po 15.000 levov!), 2. Odkritje spomenika na Šipka-klanecu v nakladi 100 kosov (od teh so jih samo 70 prodajale pošte največjih bolgarskih mest po 8000 levov), 3. Druga izdaja istih znamk z enakim postopkom, 4. 20-letnica vladanja kralja Borisa (20 kosov, ki se sploh niso prodajali), 5. Druga izdaja tega bloka (z enakimi okoliščinami), 6. Prvi vojaški manevri po svetovni vojni. Naklada 70.000. Ta blok prinašajo vsi katalogi, 7. 20-letnica ustoličenja kralja Borisa (pogoji kakor pod 4., prodajna cena 40.000 levov), 8. Prvi rojstni dan prestolonaslednika Simeona. Naklada 50 kosov. — Večina teh znamk ni videla poštnega šalterja, niti ni namenjena filatelistom, temveč so izdane za omejen krog osebnosti. Zato jih tudi mnogo ni v katalogih in se filatelisti zanje ne bodo zanimali.

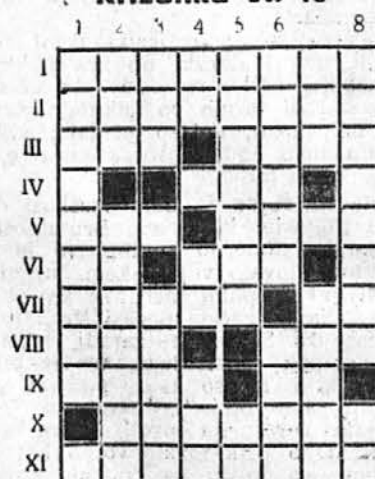
z Nov švicarski mali blok. Za letošajo zvezno svečanost je izdala poštna uprava prigodno znamko 10+10 s sliko mesta Laupen. Znamka ima poleg napisa „Confederatio Helvetica“ še urozični tekst. Znamka je tiskana v blokih 246:150 mm velikosti. Pri nas se blok prodaja po 90 din.

z Slovaški znamkovni provizorij. Prva serija provizoričnih slovaških znamk je postala objekt velikih spekulacij. Zaradi primitivnosti pretiska na bivših čsl. znamkah „Slovensky štát 1939“ se pojavljajo tudi čisti falzifikati. Cena kompletne serije znamk slovaškega provizorija je poskočila že na okoli 900 din. Pretisk na znamkah je v raznih barvah.

z Francija je izdala serijo 4 znamk „Pour les chomeurs intellectuels“ v vrednosti 40+10 s podobo Puvis de Chavannes, 70+10 rjavo-vijoličasta s podobo Claude Debussy, 90+10 vijoličasta s podobo Balzaca in 225+25 modra s podobo Claude Bernard.

z Nove znamkove zvezke je izdala Nemčija za razne vrednosti sedanjih znamk.

Križanka št. 40

Besede pomenijo:

Vodoravno: I. cvetica; II. visokošolec; III. svetopisemska oseba; izraz iz rastlinstva; IV. število; V. orožje; plod; VI. ruska reka; pregovor; VII. blaznik; nikalnica; VIII. turško ime; ribiška priprava; IX. madžarska reka; nemški zaimek; X. obmejni uradnik; XI. špansko mesto.

Navpično: 1. nekdanji naziv za ogrsko državno obliko; 2. čutilo; bližina kraja; 3. zločinec; slikar; 4. predlog; kvar-tiški izraz; predplačilo; 5. divji prašič; kraj pri Ljubljani; 6. premoženje; suha trava; 7. kislata tekočina; izraz iz opisne geometrije; 8. visokošolec; hrvatski predlog.

Veliki rastlinojedi

Francoski sportni tednik je prinesel zanimivo razpravo svojega medicinskega sodravnika. V razpravi prinaša zdravnik podatke o hrani velikih in genialnih ljudi. Takole piše:

Večina genialnih znanstvenikov, zdravnikov, modroslovcev, fizikov, astronomov in književnikov ne mara mesne hrane; premmogi izmed teh ljudi so sploh strogi vegetarijanci. Nekateri delajo energično in neumorno za prospanje človeškega zdravja in pri tem celo često sami pripočajo meso kot dobro hrano, čeprav ga sami ne uživajo.

Zapiski pričajo, da je slavni slepi angleški pesnik John Milton (1608—74), ki je napisal enega izmed najlepših epov na svetu »Izgubljeni raj«, bil strogi vegetarijanec. On ni hotel jesti mesa že zaradi tega ne, ker so se mu smilile živali, ki jih koljejo ljudje »iz poželenja, da bi napolnili svoje trebuh s težko mesnato hrano«.

Jean-Jacques Rousseau (francoski filozof in pisatelj 1712—78), Bernardin de Saint-Pierre (francoski pisatelj romana »Pavel in Virginija« 1737—1814) in sodobnik Anatole France (znani francoski pisatelj) niso marali mesa. France je jedel meso zelo redko, največkrat, ko so ga poklicali na bankete njegovi dobri prijatelji.

Znano je tudi, da je Rousseau vse svoje življenje propovedoval, da bi se človeštvo povrnilo k naravi, da bi se hranilo povsem prirodno in da bi zauživalo malo mesa, pa mnogo zelenjave in sadja. Po njegovem prepričanju je sadje najbolj zdrava hrana.

Veliki francoski filozof Voltaire (1694—1778) je bil prav tako vegetarijanec (po domače bi rekli rastlinojede). Tudi Schopenhauer (nemški filozof 1788—1860) in Freud (nem-

ški dušeslovec) nista jedla v starih letih mesa. Tudi genialni angleški romanopisec in dramatik Shaw je že od rane mladosti strog vegetarijanec.

Kdo ne mara medu?

Med nabirajo čebele, ližejo ga pa radi otroci in medvedi. Kaj pa zanimala suhega znanstvenika pri medu? On bo povedal, da je med mešanica ogljikovih hidratov (sladkorja in dekstrina), beljakovinskih teles, voska, smole, mravljinčne, mlečne in jabolčne kisline, mineralnih sestavin, prav posebno fosfata in vitaminov B in C. Največ vsebuje med celuloze (neke vrste sladkorja) 37% do 39%. Po svoji sestavi je med hranilo, ki deluje okrepujoče in osvežujoče na mišičevje, ki preganja trudnost in izčrpanost. Zaradi tega uživajte med pri naporni hoji, pri plezanju na hribe in pri sportnih vajah.

Nova repatica beži od zemlje in sonca

V znanstvenih pa tudi v laičnih krogih se je z največjo nestrpnostjo in z zanimanjem čakalo na prihod na novo odkritega kometa Hasel-Jurov-Ahmarov 1939. Po računanju in poročilih vseh evropskih držav se nova repatica naglo oddaljuje od zemlje in sonca. Pred kratkim časom je bila repatica oddaljena od zemlje 150 milijonov kilometrov, od sonca pa 114 milijonov kilometrov. Trenutno se repati planet prav lepo vidi s pomočjo teleskopov.

Daljšo bedenje bi človeka pripeljalo v naročaj smrti. V prejšnjih stoletjih so nekatere države nasilno odvzemale spanec nevarnim zločincem ter jih na ta način spravljale s sveta.

Zanimivosti

Zadnje dejanje tragedije na morskem dnu

Kaj izpovedujejo možje, ki so se rešili iz podmornice, jeklenega groba 99 žrtev

Dober mesec je potekel od katastrofe angleške podmornice »Thetis«, v kateri leži pokopanih na morskem dnu 99 mornarjev. Veliko se je o tej nesreči že pisalo in ugibalo. Pravega vzroka najbrže nikoli ne bomo izvedeli. Kako pa so mornarji doživljali zadnje ure, postaja jasno lele sedaj, ko je angleški parlament imenoval sodni svet, ki ima nalogo preiskati vzrok nesreče in zaslišati preživele štiri mornarje.

Kapitan Oram je imel nalogo, da pri-sostvuje zadnjim poizkusom potapljanja, ki jih je delala tvrdka, preden bi imela angleška mornarica prevzeti podmornico v svojo last. Poročnik Woods je bil pri dveh torpednih cevah. Bil je popolnoma prepričan, da sta zaprti, ko je nenadoma skozi cev št. 6

začela teči voda

in mornarji so se morali z največjo naglico umakniti v drugi oddelek podmornice. Nato so začeli z reševalnimi deli. Kapitan Oram in poročnik Woods sta si privezala okoli prsi Davisov aparat. To je priprava, ki omogoča dihanje tudi pod vodo, ker ima zalogo kisika. Kapitanu Oramu so privezali na roko tudi škaflo, v kateri je bil načrt in popis oddelka, kjer je voda vdrla v podmornico. Obadva sta se rešila. Štirje mornarji so se pri-avili na odhod. Toda, ko jih je voda v oddelku zalila, so bili

trije takoj mrtvi,

enega pa je voda prinesla še živega na površje, vendar je pozneje podlegel naporom.

Kapitan Oram je na zaslišanju izjavil, da se je vsem čudno zdelo, zakaj je podmornica v prednjem delu tako lahka. Takoj nato je začutil pritisk v ušesih in ladja se je začela s prednjim delom nagibati na dno. Udarac na dno je bil močan. Poveljnik je hotel spraviti podmornico v vodoren položaj, pognal motorje, vendar brez uspeha: ladja se je še bolj nagnila. Takoj nato je ustavil glavne motorje. V oddelku za shrambo torpedov je udirala voda, ocenili so jo na 150 ton. Sklenili so, da vodo izčrpajo. Prej je bilo treba zapreti odprtino, skozi katero je voda vdiral v podmornico. To nalogo je hotel izvršiti poročnik Chapman. Oprtil si je Davisov aparat in začel so spuščati vodo v njegov oddelek. Ko je bil že skoro napolnjen z vodo, je poročnik dal znamenje in potegnili so ga nazaj. Dejal je, da je na koncu svojih moči, ker se je

Angleški aforizmi

Naš razum dela kakor želedec: temu ni važno, koliko natrpaš vanj, temveč, koliko lahko prebavi. (A. J. Nock.)

Človek, ki ne občuti nobene nemoči, kadar stopi na oder, ne bo nikdar uspel, da bi razvnel občinstvo do skrajnega navdušenja. (A. Galli-Curci.)

Vsako človeško bitje ima velik kapital, ki mu ga ne more nihče vzeti: to je čas! (Edison.)

Rembrandt je naslikal blizu 700 slik. Od teh jih eksistira danes še okrog 3000 izvodov... (Dr. W. Bode.)

Genij je človek, ki je vsak čas pripravljen, vzeti toplo limono, ki mu jo proži usoda ter odpreti točilnico — limonade. (E. Hubart.)

Kdor hoče postati dober glasbenik, naj si zapomni tokšen komad, ki ni bil še nikjer napisan... (Komponist D. Taylor.)

Morda bi bila dobra ideja, da se vsaj za eno uro ustavi ves promet, vsi telefoni in motorji, da bi ljudje malo razmišljali, čemu imajo vse to in zakaj prav za prav žive. (Zgodovinar J. T. Adamo.)

Moški, nosite brkel! To je vse, kar so vam žene še pustile. Naj bi to bil znak vaše modrosti. (Skof C. Dennys.)

V salonih lahko opazite, kako dame ne prestando vlečejo krila čez kolena, da bi bila daljša. Zakaj jih niso dala vkrojiti daljša, preden so prišle na ples? (Publicist E. W. Hew.)

Življenje je edina stvar na svetu, za kar se izplača živeti. Edini zločin, ki ga more kdo napraviti, pa je, če se popolnoma iz-živi... (Novelist W. B. Maxwell)

zastrupil z Davisovim aparatom.

Vsako namreč ne izdrži pritisk kisika pod vodo. Kot druga sta poizkusila srečo poročnik Woods in še neki mornar. Tudi njiju so potegnili nazaj na pol onesveščena. Strahovit pritisk na ušesa in srce jim je onemogočil nadaljnje reševanje. Med tem pa je v podmornici

primanjkovalo zraka.

Kdor je imel le najmanjše fizično delo, je težko dihal: polovico rezervnega zraka so že porabili. Vročina je bila velika, na stenah podmornice so se nabirale kapljice vode. Hrane niso imeli, bila je v poplavljenem oddelku, vendar ni bil nihče lačen. Dihanje je postajalo vedno težje. Težko je bilo spraviti v zvezo duševno delo s telesnim. Izračunali so, da lahko izdržijo največ 24 ur pod vodo. Zato so se odločili na takojšnjo ponovi-

tev poizkusa reševanja: še tako bi zadnjim začelo primanjkovati zraka. Kapetan Oram se je ponudil, da gre prvi. Izbral je še dva prostovoljca, dva poročnika, ker bi s svojim detaljnim poznanjem podmornice reševalcem lahko več koristila kakor navadni mornarji. Preostali so jim stisnili roko in vstopili so v oddelek. Ker je Oramov Davisov aparat deloval brezhibno, je bil čez nekaj minut že na površju morja. Tam je videl, kako so poizkušali narediti v podmornici luknjo, kar pa tudi ni uspelo. Zdravnik mu je ukazal leči in potem nič več ne ve, kaj se je dogodilo.

Zadnje ure potopljenih mornarjev pa so za sedaj še skrivnost. Mogoče se bo kaj več izvedelo, ko bodo izvlekli podmornico iz blata na morskem dnu. Reševalna dela se sedaj nadaljujejo.

Angleški trgovec, maharadža na Borneu

Anglež James Brooke je bil v službi angleške vzhodnoindijske trgovinske družbe. Na 142 tonski ladji »Royalist« je dopel l. 1839 v kupčijske svrhe na Borneo. Tu si je pridobil naklonjenost sultana Muda Haxima, poglavarja otoka. Kupčija je cvetela, dokler niso posegli vmes malajski pomorski razbojniki, ki so dvignili tudi upor proti sultanu.

Brooke je s podporo sultana zbral vojsko, zgradil ladje in se vrgel na razbojnike. V mnogih bojih jih je premagal in v zahvalo za rešitev ga je sultan imenoval za radžo v pokrajini Sarawak. Brooke je prevzel vso oblast v tem delu otoka in svoje roke in ga s trgovsko spretnostjo dvignil na veliko višino.

Leta 1847 se je James Brooke za kratek čas vrnil v Anglijo. Kraljica Viktorija mu

je za zasluge dala naslov sira. Ko mu je vladarica čestitala, da je tako spretno dvignil k civilizaciji 500.000 ljudi in zavladal lepi zemlji, je »beli maharadža« z Bornea odvrnil:

— Veličanstvo, raje se vsak čas pečam s 500.000 Malajci, kakor pa s polovico vaših ministrov!...

Ko je Brooke umrl, ga je na prestolu nasledil njegov sin. L. 1888 je prišel Sarawake pod angleško oblast, toda družina Brooke je obdržala privilegije. Jamesov sin, Charles Brooke je še danes radža v Sarawaku. Ima tri hčere, srednja je prestolonaslednica, ker se je starejša, zelo ekscentrična dama, poročila z nekim ameriškim boksarjem in se je morala odpovedati družinskim privilegijem.

Skrivališče tatičev v cerkveni grobnici

V podzemni grobnici cerkve Notre Dame Sacre Coeur v Parizu so odkrili te dni tolpo mladih tatov. Tu so se zbirali zmi-kavti na posvetovanja. Najmlajši med njimi je imel komaj sedem pomlad, naj-starejši poglavar je bil 14 let star.

Neka gospa, hišnica v veliki najemniški hiši blizu cerkve, je že dalje časa opažala, kako ji zginjajo iz kurtnikov kokoši. Nekoč ji je povedala sosedka, da je videla dečka, ki je s kokošjo pod pazduho skočil čez cerkveni zid in izginil. Podjetna hišnica se je odločila, izslediti tatiče in jih pošteno prijeti za ušesa.

Sla je na dvorišče, opazila tamkaj pri tleh odprtino, skozi katero se je slišalo iz podzemlja govorjenje. Gospa je pokli-cala stražnika, oba sta šla po tesni lestvi v klet. Dospela sta do stare grobnice,

kjer se jima je nudil nenavaden prizor. Ob ognju so sedeli fantalini in pravkar cvrli kokoši. Dečki so bili presenečeni in najstarejši med njimi je skušal stražnika preslepiti, da se igrajo roparje in žandarje. Okrog je bilo polno steklenic limonade, klobas in čokoladnih škafel.

— Kje ste dobili kure? je zagrmelo iz hišnice.

— Same so zašle k nam! se je izgovarjal poglavar. Stražnik je aretiral vseh osem mladih pokvarjencev in jih odvedel na policijo. Ta je grobnico temeljiteje preiskala in našla po kotih mnogo konserv, lobaka, oblek, koles in drugih privlačnih predmetov za dolgoprstneže. Otroci so priznali, da so se vsak dan, namesto v šoli, zbirali v grobnici in kovali načrte, kam bodo šli krast.

Ni vedel, da je že dolgo časa poročen

Pred pariškim sodiščem se je obravnaval zapleten primer, ki priča, kaj vse se lahko človeku primeri v življenju.

Pesnik, Marcel Gayraud, se je zaljubil v mlado dekle. Silno si je želel, poročiti se z njo. Ker je bil še mladoleten, mu to ni bilo mogoče. Zaljubljeni fant je toliko časa vrtil pa možganih, da je našel rešitev. Vzel je iz miznice rojstni list in druge potrebne listine starejšega brata Elia Gayrauda, stopil z dekletom pred civilnega sodnika in se poročil.

Mogoče bi sleparija ne prišla nikoli na dan, če bi tudi Elia ne pograbilo poročna mrzlica. Izbral si je dekle, stopil s svojimi dokumenti v poročno pisarno, kjer

je uradnik začuden vzkliznil:

— Slišite, gospod, saj ste se vendar pred kratkim poročili, pa pravite, da ste še samec! Takšna bigamija vas bo mnogo stala pred sodniki!

Elia je ta vest zadela kakor strela iz jasnega! Se bolj seveda njegovo nevesto, ki je že videla v njem sleparja. Toda, kdo se je poročil z njegovim krstnim listom? Preiskava je kmalu odkrila, da je bil to njegov mlajši brat. Elie se je zavzel zanj, ker mu ni hotel pokvariti družinske sreče. Toda, sodniki so bili neizprosni, Marcel bo moral dve leti za rešetke ječe.

Nezaželen priležnik »slamnate vdove«

V Izmiru, vasi blizu Carigrada, je ostala v svojem domu sama 22-letna Zehra. Njen mož je moral na orožne vaje. Zehra je bila daleč naokrog znana kot najlepša, pa tudi pametna in zvesta žena.

Neko noč se je Zehra nenadoma zbudila. Začutila je poleg sebe v postelji tuje-ega človeka. Planila je na noge in jela kričati. Neznanelec, mlad, lubezni željan, stasit Turek ji je zaprl s pestjo usta in ji ukazal, naj molči, drugače da jo bo ubil. Zehra se je spustila z močnim moškim v boj in se obupno branila. Že so

ji pojemale moči, ko je zagledala v kotu spalnice sekuro. Planila je tja, pograbila jo in z močnim zamahom odsekala neznanu glavo.

Prihiteli so ljudje in spoznali v ubitem bogatega mladeniča iz okolice, ki je že pred poroko zalezoval lepoticu in ji dvoril. V spalnico je vdrl skozi okno in da ga ne bi poznali, si je prej obril glavo in brke. Mlada »slamnata vdovica« bo morala pred sodnike, kjer se bo branila, ker je v silobranu nehotela postala morilka.

32 gostov, dedičev umrlega gostilničarja

V Louveciennesu na Francoskem živi starec z izredno dolgo brado. Mož je velik prijatelj živali, zanje je napravil že lepo premoženje. Pravi, da je treba živalim prav tako pomagati kakor človeku. V zadnjih tednih je pokupil 54 psov,

12 mačk, 20 kokoši, 5 kuncev, 34 golobov, 6 gosi, 1 opico in 1 orjaško kačo ter jih prevzel v svojo oskrbo.

Starec si je uredil doma majhen zoološki vrt, ki ga z nakupljenimi živalcami neprestano dopolnjuje. Lemo porabi mož

50.000 frankov za svojo »družino« in premoženje, ki ga je nasledil po bogatih starših, se mu naglo suši. Na vprašanje, čemu se toliko briga za živali, je dejal, da zanj ni večje nagrade, kakor če se mu kakšna pobegla žival vrne. Mož je imel solzne oči, ko je pripovedoval doživljaje z njegovimi miljenkami.

V SANJAH SE JE OBRIL

V Sneyd Greenu se je primeril neobičajen slučaj somnambulizma. Ko se je gospa Kitson ponoči zbudila, je videla moža, kako je v spanju šel v kopalnico, kjer se je namihil, ne da bi prižgal luč. Vzel je britev in se jel briti. Prestrašena žena se ni upala zbuditi moža, da bi se z ostrino ne vrezal. Ko se je mesečnik obril, je spet legel spat, ne da bi se prebudil.

Poln meh za smeh

— Kaj ti je Jaka. Zakaj si žalosten?
— Čemu vprašuješ? Ali ne veš, da mi je žena pobegnila. To me je skoro ubilo.
— Kaj pa zdaj?
— V Ameriko pojdem.
— In kdaj se vrneš?
— Nikoli. Tam bom ostal.
— Ubogi človek. Veš kaj, če se res nikoli ne vrneš, posodi mi sto dinarjev...

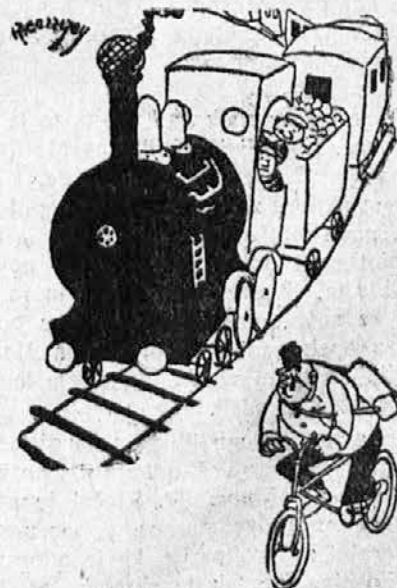
Na tenis igrišču.
Star gospod reče sosedu:
— Sirašna so danes dekleta. Poglejte ono igradico, saj ne morete vedeti, ali je moški ali ženska.
— Oprostite, to je moja hči.
— Ah! Oprostite mi, nisem vedel, da ste vi njen oče!
— Saj tudi nisem. Njena mati sem...

Bankir je izgubil listino, v kateri je bilo 60.000 din. Mož, ki je zmerom mislil samo na obresti, je bil ves iz sebe. Stirinajst dni kasneje mu je prinesel nekdo izgubljeno listino in se opravičil:
— Oprostite, gospod direktor, da sem vam listino prinesel šele zdaj. Bil sem 14 dni na potovanju in sem šele danes utegnil vrniti vam denar.
— O, prosim, nič ne de, kima »dobrot-ni« gospod direktor. Samo zaradi reda, ki mora biti, vam bom od najdenine od-štel obresti za teh 14 dni...

— Sment, reči moram, moja Barbka je res brihtna. Kadar grem ribe lovit, mi skrivaj vtakne v žep nekaj mastnih glist.

— Pred oltarjem si mi prisegla, da mi boš vedno zvesta!
— Da, pred oltarjem ti bom zvesta tudi nadalje, drugod...

Odlikovanja za tiskarskega škrate sicer še nimamo, vendar bi bilo prav, če bi se tudi nanj spomnili. Včeraj je pošaril med »Zanimivostmi« in nam zamenjal naslov »Vrtoglavi naj ne hodijo v planine« z vrsto »Ženo je prodal na mesečne obro-ke«. Res, pasji dnevi...

— Poglej ga spaka! Saj vozi hitreje ka-kor mi! No, zdaj nam bo še brzovozni tovor ušel...

Naša vas

Zakaj kmet drago kupuje in poceni prodaja

Iz težkega položaja more slovenskega kmeta rešiti samo skupna organizacija

Znano je, da slovenski kmet v svojem gospodarstvu ne more napredovati, ker so sredstva za racionaliziranje poljedeljskega obratovanja predraga, pa si jih radi pišlih dohodkov ne more omisliti. Celo pri nakupu najpotrebnejših življenjskih dobrin kot kave, sladkorja, mila, soli in podobnega se mora naš kmetiški človek utesnjevati, kajti mu enostavno »ne nese«.

Industrijski proizvodi, ki jih kmet kupuje, imajo še vedno silon visoke cene. Te so takšne radi drage proizvodnje (nemodernizirani obrati itd.), visokih davščin, zaslužkov za vzdrževanje in razširjanje podjetij ter radi velikih dobičkov, ki gredo za luksuzno življenje.

Zanimivo je, če si ogledamo, kako je industrijska produkcija neobhodnih življenjskih, gospodarskih dobrin obtežena z davščinami. Za primer vzemimo sladkor, milo in cement.

Za 1 kg sladkorja, čigar tovarniška neto cena 1 kg znaša 4,16 din, je treba plačati skupnega davka 8,7% — 0,42 din, državne trošarine 7,74 din in občinske trošarine 0,20 din. Ostalo obdavčenje je doseglo 1. 1937 pri 1 kg 0,52 din. Celotno je torej obdavčen 1 kg sladkorja z 8,88 dinarja ali z 213,75%. (Zato porabi pri nas 1 prebivalec le 4,6 kg sladkorja na leto, dočim ga porabi v Romuniji 4,9 kg, v Italiji 7,1 kg, v Grčiji 10 kg, v Madžarski 10,9 kg, v bivši Češkoslovaški 23,5 kg, v Danski 50,3 kg itd. Manj kot pri nas ga porabita v Evropi samo Bolgarija in Albanija.)

Pri milu, ki ga danes ne morejo pogrešati široki ljudski sloji, znaša srednje obdavčenje za navadno vrsto mila 25% tovarniške neto cene, za toaletno milo pa 40%.

Tovarniška cena cementa je okrog 33 dinarjev za 100 kg. Državna trošarina znaša 15 din, skupni davek 3,5% ali 1,16 din, občinska trošarina okrog 2,50 din, kar da skupno 18,76% din ali 55,96% vrednosti blaga. K temu se pridružijo še razne druge dajatve, tako da zneso celotno obdavčenje 100 kg cementa 24 din. 33 din in 24 din pa je skupaj 57 din. Ali se je potem čuditi, da je prodajna cena 100 kg cementa 70 do 75 dinarjev?

In kdo plača vse te obdavčitve? Nihče drugi kot delavec in kmet. Delavcu se zbija mezda na skrajni minimum, kmetu pa se kljub krizam prodaja blago po visoki ceni, v katero so vključeni tudi že davki. Tako prav za prav ne plača davkov tovarnar, marveč jih plača kmet. Plačeval jih je v povojnih konjunkturalnih letih in enake ali pa še celo večje plačuje tudi danes.

Menda je sedaj jasno, zakaj plačuje kmet tako drago industrijsko blago. Da plača namreč tovarnarjeve davke in dobičke, ko kupi blago.

In kako to, da mora kljub visokim ce-

nam industrijskega blaga ceneno prodajati svoje proizvode? Zato, ker so kupci slabi. Njegovi odjemalci so namreč delavci in uradniki. Tem pa so njihovi delodajalci posebno v poslednjih letih stalno nižali dohodke. Zniževanju teh mezd pa še danes ni konec.

Po vsem tem nam je pač lahko jasno, zakaj ne more sloveski kmet v svojem gospodarstvu napredovati, ampak na-

sprotno celo propada. Iz tega nevzdržnega stanja pa more potegniti 117.625 ali 76% malih, 24.500 ali 16% srednjih ter 12.504 ali 8% velikih slovenskih kmetiških posestnikov samo močna skupna organizacija (ki mora delati složno z delavskimi in uradniškimi organizacijami) in stanovska ter politična zavednost navedenih tisočev. V skupnosti in v razumnosti je moč!

Kmetska mladina slabo oblečena

Statistika o obleki in obutvi podeželske mladine

Kljub temu, da imamo v Sloveniji že nešteto tekstilnih tovarn, ki izdelajo dnevno ogromne količine blaga in ki vse prav dobro uspevajo, je vendarle slovenski človek slabo oblečen. Najbolj je prizadeta pri tem naša mladina, ki mora prenašati največje gorje slabih stanovanj, nezadostne prehrane, delovne preobremenjenosti in še drugih pomanjkljivosti. Kmetska mladina je pomanjkljivo oblečena, o čemer nas je prepričala anketa »Učiteljskega pokreta«, v čigar delovnem okviru so učitelji anketirali 4413 dečkov in 4045 deklic, skupaj 8458 kmetiških otrok iz vseh koncev Slovenije. Učitelji, ki opazujejo iz dneva v dan in leto za leto mladinu, prihajajočo med štiri šolske stene pozimi in v jesenskih ter spomladanskih dneh vso premraženo radi prelajke, neprimerne obleke in obutve, v poletnih dneh pa tudi pomanjkljivo oblečeno, je dalo poleg številke še pojasnila, ki prikazujejo prežalostno stanje mladega rodu.

Iz zbranega materiala naj prinesem samo nekaj podatkov, ki pa bodo dovolj povedali. Najboljše bo, če napravimo ta pregled po socialni pripadnosti podeželske mladine.

Med otroki poljskih delavcev (v Sloveniji jih je 121.000—131.000) je nad polovico takšnih, ki imajo samo po eno obleko. Ta jim služi podnevi in večinoma tudi ponoči. Le tretjina otrok ima dve obleki. Več kot 7% jih nima niti suknjiča. Deklice so z obleko malo bolj preskrbljene kot dečki, kajti dečkiška obleka je cenejša (To velja za vse kategorije.) Plašča nima 86,9% dečkov in 58,4% deklic.

S perilom ni nič boljše kot z obleko. Nad eno tretjino otrok iz te skupine ima komaj po eno srajco in spodnje hlače (tudi deklice). Brez nočnega perila je 90% otrok. Perila jih nima tedensko okrog 35%. Po eden par nogavic ima 50,7% dečkov in 60% deklic. 25,7% dečkov je brez nogavic. (Anketa je bila izvršena v jesenskem in zimskem času!)

Za obutev ima po ene usnjene čevlje 90% otrok. Perila jih ne menja tedensko 22% otrok je brez usnjenih čevljev, kate-

re jim nadomeščajo gumasti, odnosno cikle in sandale.

Nič dosti na boljšem niso otroci malih kmetov (v Sloveniji jih je 117.625 ali 76%). Dobra tretjina jih ima komaj eno obleko. 35% deklic nima pulovra (ta jim običajno nadomešča plašč, ker suknjičev ne nosijo kot dečki), 48% pa jih je brez plaščev. Med dečki jih je brez plašča 77,7%, brez naramnic 64,8% in brez pasu 76,1% (to dvoje jim nadomešča vrvice, ali pa trak, s katerim je zadrgnjen predpasnik).

Skoraj tretjina otrok ima le po eno srajco in spodnje hlače (brez teh je 11% dečkov in 15,1% deklic). 81,6% deklic nima kombiniranega perila. Okrog 90% otrok iz te skupine pa je brez maje. Prav tolikšen odstotek nima nočnega perila. Tedensko ne menja perila ena četrtina teh otrok. 46% jih ima samo po en par nogavic, brez njih je pa 25,5% dečkov.

Le ene usnjene čevlje ima 63% dečkov in 54,5% deklic, brez njih je okrog 20% otrok. Blizu 14% otrok nosi gumasto obutvo, cikle in sandale.

Malo na boljšem so otroci srednjih kmetov. Toda le za spoznanje. Med njimi je še namreč zmiraj 72,1% dečkov in 31% deklic brez plašča, 12,2% dečkov, ki nimajo spodnjih hlač, 90,2% dečkov in 81% deklic brez nočnega perila itd. Samo ene usnjene čevlje ima 52% dečkov in 58,9% deklic!

Otroci velikih kmetov so razmeroma boljše oskrbljeni z obleko in s perilom. Vendar jih tudi med temi nima nočnega perila okrog 82%.

Komaj en par nogavic ima 32% dečkov in 24% deklic. Velik je tudi odstotek otrok (73% dečkov!), ki imajo samo po ene usnjene čevlje, ki jih precej nadomeščajo cikle. (Ta pojav je značilen za otroke srednjih in velikih kmetov po planinskih krajih, kjer so se gospodarske razmere tudi zelo poslabšale. Tako nosi cikle v Pernicah 21,2% dečkov in 25,7% deklic, na Ojstrici 30,7% dečkov in 25,7% deklic. Tako stanje je na severni meji!)

Tudi otroci podeželskih obrtnikov se ne morejo preveč pohvaliti z oblačili.

58,8% dečkov in 23% deklic je namreč brez plašča in 6,9% dečkov nima spodnjih hlač. Po en par usnjenih čevljev ima 51,1% dečkov in 56,5% deklic (Tako zvana podeželski »obrtnik« je vedno bolj obubožan.)

Te številke, ki so že same precej zgovorne, je treba izpopolniti še s pojasnilom, da so oblačila v večini slučajev le iz slabšega materiala, ki slabo drži in, ki ne »daje« prave toplote. 4% dečkov nima srajce in samo ena četrtnina dečkov, katerih starši so poljski delavci in mali kmetje, ima nad dve srajci. Vsi ostali imajo le po eno ali po dve srajci. Alki suknjič in hlače morajo biti dobri poleti, pa tudi v najhujšem zimskem mrazu in v deževju. Plašč... primanjkuje, z dežniki pa prihaja v šolo le 15% otrok. Čim začne jesensko deževje in, ko pade prvi sneg, ostajajo otroci vedno bolj pogosto doma, ker so ali brez obutve, ali pa čakaj na popravilo in seveda tudi na Miklavževo ter božično darilo. Tudi takšna je »navada«, da prihajata izmenoma dnevno ali tedensko brata z enim z enim in istimi čevlji v šolo. Isto se dogaja tudi pri oblekah.

Še polno vsega bi mogel človek napisati o skrajno pomanjkljivem oblačilu in obutvi naše podeželske šolske mladine. ki vsled tega telesno stalno propada. Nabiralne akcije in različne božičnice tega stanja ne morejo ozdraviti. Izboljšati ga more samo gospodarski in socialni dvig naše vasi.

Kmetijska izobrazba

Banovinska kmetijska šola sv. Jurij ob južn. žel. prične 15. septembra novo šolsko leto 1939/40, ki bo trajalo 11 in pol meseca. Lastnoročno pisane prošnje za sprejem je do 1. avgusta vpsolati na upravo šole. Prošnji, opremljeni z din 10.— banovinskim kolekom, je priložiti: krstni list, domovnico, npravnstveno in in zadnje šolsko spričevalo ter obvezo sta rišev, z banovinskim kolekom din 4.—, da bodo krili stroške šolanja, v kolikor na nje odpadejo; ter izjavo, da bo njih sin ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem primeru pa, da povrnejo zavodu prejeta podpora iz javnih sredstev. Oni, ki žele banovinsko podporo, naj prilože uradno potrjeno davčne uprave o višini davkov in velikosti posestva. V prošnji je tudi navesti točen naslov in zadnjo pošto. — Prošilci morajo biti telesno in duševno zdravi, dovolj razviti, najmanj 16, največ 25 let stari, ki so z dobrim uspehom dovršili osnovno šolo. V svoji prošnji se morajo zavesti, da bodo natančno izpolnjevali svoje dolžnosti in se podredili zavodnim predpisom. — Vsi gojenci stanujejo v zavodu, kjer imajo vso oskrbo. Oskrbovalna znaša 100 do 300 din mesečno po premoženjskih razmerah prosilca. K celotni oskrbnini 300 din prispeva kraljevska banska uprava za vsakega gojenca primeren znesek, odmerjen po gospodarskem stanju staršev. Pa tudi sreski kmetijski odbori dovoljujejo revnejšim prosilcem podporo. — Sprejeti bodo v prvi vrsti kmetijski sinovi, za katere se predvideva, da bodo ostali na kmetijah kot bodoči gospodarji.

Spomnite se CMD!

VÁCLAV PROKÚPEK:

Žena in zemlja

(Roman dvojne ljubezni)

Nekaj je nad Zapotokom, kar mu daje luči, kar ga razjasnjuje.

Zetev je obljubljal Zapotočanom in njihovim upnikom.

Obljubljala.

To je bil ta vrisk nad vasjo, to je bilo to sonce. Najbolj je svetilo na Martinovo domačijo. Saj preide zlo, preide. Zdaj moram skrbeti za dom. Stavbe zopet uredim, nove stroje kupim, nov voz in plug in plot bom podrl ter postavil novega okoli vrta. Streha na kozolcu mora biti tudi že nova, mogoče jo še letos pokrijem z opeko, tako se pripravlja Martin. Marija bo takoj videla, da nisem lenaril, ko se vrne, si misli.

Opominov, ki mu jih prinaša pismonoša, niti ne odpira več, odlaga jih, po žetvi se bo z njimi pomudil. Plačal je sanatorij za prva dva meseca, dober tisočak je porabil za drobnarije, ko je odpravil Marijo tja, ostanek je shranil.

Pogostejše kakor drugič hodi na polja. Niti ne toliko zato, da bi si ogledoval letino in se veselil nad njeno bogato obil-

nostjo, temveč hotel je biti v stiku s prirodo, ki se je bohotila, rasla in tako sladko šumela v vetru.

Trenutek tako posedeti nekje na meji, med žitom, iztegniti se vznok in gledati v nebo! Na nič misliti, samo veseliti se sveta, pustiti, da vejejo krog tebe nežne sape. Pogled se mu je obračal proti goram. Drobnji gozdčki rasto tam na planjavi in v ozadju se vlečejo mogočna, zdrava pogorja. In že je videl Marijo tam za njimi, mogoče sedi na vrtu ali na terasi, gleda proti hribom in misli pri tem na naša polja, na našo žetev — Manja, Manja, gotovo misliš tudi name, tako se mi zdi, da se v duhu sestajam s teboj, kadar se oziram po naših straneh. Kako je to sladko, biti v Zapotoku sam in se veseliti njenega povratka! Kako je sladko, misliti: zdaj, ko ona še ozdravlja, napravim še tole in tole, zdaj ji je boljše kakor včeraj, zdaj se že nasmiha. Obljubila sta si bila, da bosta vedno ob mračitvi gledala v nebo, poiskala si bosta na njem najbolj bel oblaček in si po njem pošiljala

28

pozdrave. In zdaj leži vznok na zapotokskih poljih in gleda v večerno nebo.

Lahko mu je in šele ko je noč, se je razpršila njegova radost: skrbeti moram tu za gospodarstvo, za rast, za zorenje, za žetev, moje najmilejše mi pa vene... Toda kaj, če se tešim zaman, kaj, če tolažim le samega sebe, ona pa medtem tam usiha?

Boji se misliti do konca. Počasi se vrača domov, sam. Proti polnoči gre, počasi se pripravlja k spanju.

Ni še dan, ko že hiti v stajo h kobiličam, na dvorišče h kokošim, h kravam v hlevu. Povsod hoče biti, z vsem se povseliti in potolažiti.

Tako minevajo dnevi in noči, Marija se zdravi v sanatoriju. Žito dozoreva in kmetje se pripravljajo na žetev. Tudi Martin se odpravlja na polja, toda sam.

Glejte ga, bedačka, si mislijo kmetje. Ali res misli, da bo vse opravil sam? Zanj je žito, ga veže v snope, kope stavi, niti na misel mu ne prihaja, da bi nekemu rekel za pomoč. Ko se mu Zapotočani ponujajo, odklanja. Niti matere, ki prihaja za njim na polje, ne pusti k delu, poidite domov, mamka, pravi, doma imate dela čez glavo.

Tako se je začela žetev na Podborškovi kmetiji.

Martin se ubada sam, molči in se spominja. Na teh poljih je delala z njim Marija. Kako se še spominja lanske žetve! Kako je takrat kosil žito, kako sta delala do trdne teme. Kako bi mogel dobiti pomagatke, da bi nadomestovali Marijo na njenem mestu! To mesto mora ohraniti njej, ki je tako daleč od njega, toda v resnici vedno ob njem.

Toda nekoč, ko se je Martin trudil z naj bolj poležanim žitom, ko so mu noge slabele in je bil že ves moker od potu, je zanigal v svoji odločitvi, sedel na snop in trenutek odpočival. Tedaj je prišel okoli čudak Haken. Martin ga gleda in si misli, kako se je spremenil. Od časa, ko je postal pastir pri Lachmanu, se vrača Haken zopet k življenju in k ljudem, tudi v Zapotoku zdaj nanj drugače gledajo!

»Kaj nimate pameti, gospodar? Če bi vas takole gospodinja videla!« mu je nenadoma dejal Haken in se ustavil ob njem.

Martin sede na strnišče in povabi, naj sede zraven.

»Misliš sem, da bom zadostoval sam. Zdaj vidim, da že ne morem sam. Drugi so že v skednjih, jaz pa se še vrtim v prezrelem žitu.«

(Nadaljevanje v sobotnedeljski številki)

Tabela

za izračunavanje davka v narodni obrambni fond je izšla v Mariborski tiskarni d. d. v Mariboru in stane ista pri direktnem prevzemu v tiskarni din 7— komad, dostavljena po pošti din 7.50 komad. — Lestvice si nabavite lahko tudi pri davčnih upravah in v večjih knjigarnah.

Sokolstvo

Jubilejni nastop v Laškem

Dvajset let je minulo, ko se je Sokol prvič spustil iz sinjih višav na ta rajski kotiček naše domovine. Kljuboval je viharjem in nevihtam ter zre danes s ponosom nazaj na sokolsko delo dveh decenijev.

Osiveli so sicer Sokoli, ki so pred 20 leti stali ob skromnem sokolskem gnezdu. Marsikaterega krije že zelena ruša. Toda ideja, položena takrat v to malo gnezdo je kila dalje in osiveli Sokoli, ki so kumovali ob rojstvu, ojačeni z mladim sokolskim rodod, ščitijo danes to sokolsko svetinjo. A cele čete naraščajnikov in dece jedva čakajo, da stopijo nekoč v vrste sokolskih čet in se, prežeti sokolskih idej in brezmejne ljubezni do rodne grude, vzpenjo preko vsakdanjosti.

9. julija se bodo zbrale v Laškem številne sokolske čete, da počastijo svojega sokolskega druga ob jubileju, ki bo ena

najpomembnejših letošnjih sokolskih manifestacij tukajšnjega okrožja. Na predvečer 8. julija bo z naraščajsko akademijo uvod v jubilejno slavnost. 9. julija se bodo ob 9. kosali naši mladci v meddruštvenih naraščajskih tekmah. Ob 14. bo zbor sokolskega okrožja z razvijem društvenega naraščajkega prapora, nato pa povorka skozi mesto. Temu sledi ob 16. uri javen nastop. Še posebej pa moramo omeniti okusno urejeno sokolsko razstavo, ki bo otvorena prav ta dan v Sokolskem domu in bo nazorno predložila društveni razvoj in delovanje od njegove ustanovitve.

Ne delamo nikake kričeče reklame, ker dobro vemo: kdor je Sokol in kdor ceni tega kralja azurnih višav, kdor je dovtopen za čare narave, ki jih mu Laško v toliki meri nudi, ta bo prihitel 9. julija v Laško.

Sport

Jugoslavija tretjič v evropskem finalu

Koncem meseca se bodo odigrale v Zagrebu finalne igre v evropski coni Davisovega čupa, Jugoslavija, ki sodeluje v tej konkurenci z večjim ali manjšim uspehom že od l. 1927, se je letos tretjič plasirala v evropski finale. Doslej je v finalu dvakrat izpadla, obakrat proti Nemčiji, in sicer l. 1936 v Zagrebu ter l. 1938 v Berlinu. Zanimivo je, da je tudi letos drugi finalist Nemčija. Zastopniki obeh najmočnejših evropskih teniških narodov se bodo srečali zadnje dni julija v Zagrebu, domači teren daje torej nekoliko pred-

nosti našim mušketirjem.

V obeh taborih bodo tekmovali že skoro tradicionalni zastopniki obeh držav. Za Nemčijo so postavljeni Henkel in Menzel za single ter Henkel-Metaxa za double, našo reprezentanco pa bodo tvorili Pundec, Mitic in Pallada, skoro gotovo pa bo upoštevan po velikih uspehih v Londonu tudi Kukuljević. V kratkem se bodo vsi naši mušketirji vrnili v Zagreb, kjer bodo pričeli s sistematskim treningom pod vodstvom Francoza H. Visaulta.

Teniški dvoboj v Čakovcu

Na igriščih ISSK Maribora bo jutri dopoldne zanimiv teniški turnir. Nadobudni teniški prvaki ISSK Maribora bodo nastopili v klubskem tekmovanju proti renomirani ekipi Čakoveškega SK, iz katere je izšel kakor znano naš najboljši jugoslovanski mušketir Franjo Pundec in ki se danes šteje med najboljša teniška združenja v državi. Gostje bodo nastopili

z eno damo ter s 6 gospodi, in sicer pridejo gđ. Gizi Neumanova ter gg. Sosić, Grünfeld, Legenstein, Neuman, Pevec in Reiching. Tudi ISSK Maribor bo zastopan z najboljšimi igralci, ki so ravno te dni v Zagrebu dokazali svojo veliko turnirsko usposobljenost. Igre bodo pričele ob pol 9. uri.

Plavalne tekme na otoku

V nedeljo, dne 9. julija, ob 16. bo priredil Mariborski plavalni klub v kopališču na Mariborskem otoku plavalne tekme za klubsko prvenstvo. Nastopili bodo najboljši člani kluba v sledečih disciplinah: 50 m prosto, 50 m hrbtno, 100 m prsno, štafeta 3 x 50 m prosto, štafeta 3 x 50 m mešano (prsno, hrbtno, mešano) ter waterpolo tekma 2 izbranih moštev. Tekmovanje je obenem izbirno za nastop v Rogaški Slatini. Vodstvo tekmovanja imajo gg. Gold, Košak, Zimic, Smerdu.

Riggs zmagovalac v Wimbledonu 1939

Včeraj se je zaključila konkurenca v singlu gospodov z ameriškim finalom Riggs-Cook. Oba nasprotnika sta podala prav dobro igro ter sta nudila drug drugemu močan odpor. Riggs je zmagal šele po petih setih z 2:6, 8:6, 3:6, 6:3, 6:3 ter si tako prisvojil naslov wimbledonskega prvaka za l. 1939, kar je identično z naslovom neoficielnega svetovnega amaterskega prvaka v tenisu.

s Kispesť j premagal v Rigi pri umetni razsvetljavi reprezentanco Letonske 3:1 (2:0).

USTVARJA SE NOV SPORTNI CENTER V POKRAJINI

SK Mislinje bo priredil jutri dopoldne v Slovenjem Gradcu veliko kolesarsko medklubsko dirko pod pokroviteljstvom bana dr. M. Natlačenca. Proga: Slovenji Gradec—Marenberg in nazaj za seniorje, Slovenji Gradec—Prevalje in nazaj za juniorje ter Slovenji Gradec—Turiška vas in nazaj za „stare kanone“.

Dočim bodo vse te dirke že dopoldne, bo popoldne slavnostna povorka sportnikov na nogometno igrišče, kjer bo pokalni letoturnir s promenadnim koncertom, nato pa razdelitev daril. Za veliki sportni dan v Slovenjem Gradcu, ki obeta postati nov center sportnega gibanja v pokrajini, vlada veliko zanimanje.

NASI MUŠKETIRJI V NEMCIJI IN SVICI

V Kölnu je te dni mednarodni teniški turnir, na katerem bodo sodelovali po nemških vesteh tudi naši teniški igralci Kukuljević, Mitic ter Florijanov, prihodnji teden pa bodo skupno s Pundecom nastopali na švicarskem mednarodnem prvenstvu v Curihu.

s Tekmovanje za Srednjeevropski cup se bo nadaljevalo v nedeljo, 9. julija s semifinalnima tekmama BSK—Ujpest in Bologna—Ferencváros.

Priprave atletov za olimpiado

Jugoslovanska atletska zveza je na svoji seji sklenila, da bo z denarjem, ki ga je dobila kot podporo od JOO ter deloma tudi iz svojih lastnih sredstev poslala letos nekaj naših najboljših atletov, kandidatov za reprezentanco Jugoslavije na prihodnji olimpiadi, za približno mesec dni v tujino, da dobijo na ta način priliko za trening z boljšimi tujimi atleti. Imena teh naših atletov se bodo šele določila, zveza se bo popreje še obrnila na svoje podzveze za potrebne predloge in pojasnila.

s Pogajanja z ameriški in drugimi teniški igralci glede gostovanja v Zagrebu sredi julija so se po zadnjih vesteh razbila, ker so gosti stavili previsoke finančne zahteve.

s Jutri se bosta odigrali povratni kvalifikacijski tekmi za vstop v ligo Kraljišnik—Bata (0:3) ter Vojvodina—Skopski SK (2:2). Obe tekmi bosta na igrišču prvo imenovanega kluba, v oklepajih sta rezultata prvih tekem. Favorita sta torej Bata in Vojvodina.

s V Nemčiji so v teku velike priprave za Koroški sportni teden ob Vrbskem jezuru, ki bo od 22. do 30. julija. V konkurenci moštev bodo poleg domačinov startali Jugoslavi, Slovaki, Romuni in Italijani v posameznih disciplinah pa bodo zastopani tudi še drugi narodi.

s V Beogradu so zaključni izpiti enoletnega tečaja MFVN.

OPOROKA »SIVE SOVE«

Pred meseci je umrl v Parizu čudak, ki so ga vsi imeli za Indijanca. Bil je pa Evropec, ki se je tako zaljubil v indijanska plemena, da je sam stopil med nje. Mož »Siva sova« je dalje časa bival v Evropi in ko je umrl, so čitali v oporoki, da zapušča vse premoženje žen., neki Indijanki. Res so našli žensko z navedenim imenom v Ameriki, zdaj bo romala zapuščina iz pariške palače v indijansko kolibo.

V PARIZU JE 2000 SMITHOV

Pariška policija, ki je preiskala listine 440.000 tujcev, ki trenutno bivajo v mestu, je dognala, da biva tam 2000 Smithov. Poljakov z imenom Kovač je cel 2800 v Parizu. Rekord je odneslo rodniško ime Gomez. V Parizu je 5600 Špancev, ki se ponašajo s tem priimkom. Ti so največ pribežali v prestolnico po izbruhu španske državljanske vojne.

× Bodite previdni na potovanjih! Na vožnji skozi neznane kraje si potniki večkrat nakopijejo bolezen prebavnih organov. Zaradi talne vode, ki je pod zemljo zvezana z nesnago bližnjih dvorišč, zaradi studenčnice, ki vsebuje večkrat snovi, ki šele v kuhanem stanju vode izginejo, si mnogi pokvarijo želodec in čreva za vse življenje.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 per. najmanjša pristojbina za oglas je din 6.—. Družbe preklic doplačila in štetilovniški oglas din 1.— oo besedi. Najmanjši znesek za to oglas je din 10.—. Družbe tiskane besede se računajo dvojno. Oglasni davek pri enkratno obljavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu oziroma ga vpisati v pisno skupaj z naročilom ali na pošto ološčni na čekovni račun št. 11.409. Za vsa pismena odgovore glede malih oglasov se mora orložit znamka za 3 din.

Razno

VSAKI OSEBI

— družini — nudi stalni zaslужek »Mara« Maribor, Orožnova 6; Celje, Slomškov trg 1. Pletilnica — Razpošiljalnica. 1803

POSTELJNE ODEJE

res močne, prešite, izgotovljene posteljno perilo, pernice, zglavnike, madrace, puh. perje, inleti. Najboljše pri A. Stuhcu, specialna trgovina za izdelovanje posteljnih odelj. — Stolna ulica 5. 2274

SPALNICE, JEDILNICE, KUHINJE

vseh vrst v najmodernejših lastnoročnih izdelavah dobite v zalogi pohištva. Aleksandrova c. 48. 4311—1

VELIKO KOLIČINO

normalnih kos iz prvovrstnega jekla po din 15.— in 20.— prodaja tvrdka Gustinčič. Maribor, Tattenbachova 14. 5411—1

»HERMES«

enoletni trgovski tečaj sprejema dnevno prijave. Praktičen sodoben trgovski pouk. Nizka šolnina. Zahtevajte prospekte! Maribor, Zrinjskega trg 1. 5894—1

NOVO! ENOLETNI TRGOVSKI TEČAJ KOVAČ. MARI-BOR, TYRŠEVA 14

s pravico javnosti Otroci državnih uslužbencev prejema draginsko doklado. Ker se sprejme le omejeno število učencev, se je treba takoj vpi-sati za šolsko leto 1939-40. 6082—1

DAM OSEBI 200 DIN

katera mi priskrbi službo v Mariboru v tekstilni tovarni. Ponudbe na oglasni oddelček »Večernika« v Mariboru pod »Hvaležna«. 6290—1

Del. godba tov. Ehrlich priredi dne 9. julija 1939 v gostilni »Lovski dom« nad Tremi Ribniki

VRTNO VESELICO.

Vstop prost. Odbor 6252—1

POHIŠTVO!

Ni vseeno, kje kupujete pohištvo, odločite se za cenjena naročila pri »Eika«, mizarstvo, Franciskanska ul. 12. 6278—1

FRIZERSKI SALON!

Obveščam cenj. dame, da sem svoj damsko-frizerski salon na novo uredil. Opremil sem ga z novim aparatom za trajne kodre, ki je najnovejši model. Jamčim za vsake trajne kodre z najboljšo izdelavo. Se priporoča frizerski salon Weis Frane, Koroška c. 52. 6227—1

Danes, 9. julija, priredi

VRTNI KONCERT

Glasbeno društvo Hutter v gostilni Mras. Studenci. Dobro postrežba, Klobase iz kible in meso. 6216—1

PONIKLANJE.

pokrovanje predmetov vseh vrst dobro in poceni pri »Ruda«, Maribor, Trstenjakova ulica 5. 6177—1

MADRACE.

vložke, otomane, pohištvo in popravila najceneje pri izdelovalcu Jagodiču, Vojašniški trg. 6181—1

PES.

siv, mali aprikon (nemški), cirkuško dresiran, leto star, čuvaj — ljubitelj otrok, na prodaj. Vojašniški trg 1. 6182—1

VINOTOČ KOPRIVŠEK

toči po 8 din rizling. 6189—1

Posest

PRODAM

novi zidani hišo, 10 let davka prosto, 5 stanovanjskih prostorov. Podpletena, drvarnica, veliki vrt. Istotam na prodaj Singer šivalni stroj. — Pobrežje, Stražunska 17. 6289—2

Proda se poceni nova ŠTIRISTANOVANJSKA HIŠA Poizve se na Pobrežju, Slomškovca 20. 6257—2

LEPE STAVBENE PARCELE na prodaj. Zrkovska cesta 24, Pobrežje. 6258—2

ENODRUŽINSKA HIŠA

z velikim vrtom na prodaj, uporabljiv za parcelo. Vprašati Studenci. Aleksandrova c. 27, trgov. Mladim. 6260—2

NOVOZGRADBA.

Studenci, 2 stanovanj, 72.000. Posestvo, 8 orolov, pri mestu, 40.000.—. Trgovska hiša, center, lokal, 6 stanovanj, 220.000.—. Lepa parcela pri parku 40.000.—. Velika izbira vil v različnih cenah. Veleposestvo, 240 orolov, od tega 120 orolov ni v travnjakov, grad. gospodarsko poslojpe, 750.000.—. Posredovalnica »Rapid«, Gosposka 28. 6271—2

PARCELE

v bližini tovarn, prometne kraj, poceni na prodaj. Gostilna Sever, Tezno. 6232—2

STAVBIŠČE

v Tomšičevem drevoredu prodam, Vprašati Kaič, Vražova 9. 6204—2

HIŠA Z VRTOM

na prodaj. Zg. Radvanje, Hostejeva ulica 68. 6192—2

DAJEM V NAJEM HIŠO

s štirimi sobami in pritlikami, vrtom in sadonosnikom v Rošpohu (3 minute od gostilne Lovrenčič in 10 minut od Mariborskega otoka). Vpraša se v Rošpohu št. 209 pri Puchmann-u. 6209—1

HIŠA

na prodaj. Vprašati Pušnikova ulica 12, Studenci (za Rpidovim prostorom). 6210—1

KUPIM HIŠO

na odplačevanje ali prevzmem hipoteko kakor tudi desmrten preužitak z doplačilom. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Vsestransko razumevanje«. 6214—2

VEČ STAVBIŠČ

ugodno na prodaj. Vprašati Pobrežje, Sokolska ulica 23. 6218—2

ENODRUŽINSKA HIŠICA Z VRTOM

v bližini periferiji se išče v najem. Ponudbe pod »Avto-busproga Tezno« na upravo. 6178—2

V BEOGRADU HIŠA NA PRODAJ.

Cena 320.000 din. Dolg 105.000 din. Renta 38.640 din. Vprašati: Komac, Primorska ulica 10. 6187—2

OTROŠKI VOZIČEK.

sporini, dobro ohranjen, kupim. Naslov v upravi. 6188—3

HIŠA

z lepim sončnim vrtom na prodaj. Nasipna ulica 28, Pobrežje. 6190—2

POSESTVO.

arundirano, 4½ orala dobre zemlje, z dobro vpljano travnino, gostilno in mesarijo na brezkonkurenčnem prostoru v prometnem večjem industrijskem kraju, 10 minut od večje železniške postaje, se ugodno proda. Vprašati pri upravi lista. 6196—1

Prodaj

MOTORNO KOLO

250 ccm prodam. Naslov v upravi. 6167—1

RAZNO POHIŠTVO.

kazarci za vlaganje, slike in drugo poceni na prodaj. Ciril Metodova 12, pritličje, levo. 6250—1

MODERNO POHIŠTVO

za sobo in kuhinjo se takoj proda. Tattenbachova ul. 10. 6262—4

NOVO MOTORNO KOLO

Viktoria 98 ccm, prodam po ceno proti gotovini. Weisk Jurčičeva 8. 6266—1

Najbolj varna naložba denarja,

ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo - Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno

Hranilnica dravske banovine Maribor

Centrala Maribor
v lastni novi palači na oglu
Gospoke in Slovenske ulice

Podružnica Celje

nasproti pošti, prej Južno-
štajerska hranilnica

Sprejema vloge in knjižice na tekoči račun po najugodnejšem obrestovanju

VIŠNJE
na drobno in na debelo na
prodaj. Krčevina 7. za Kal-
varijo. Glebov. 6274-4

**Cista, kompletna
POSTELJA**
in razne druge stvari se pro-
dajo. Orožnova 5-I. Petak.
6277-4

**Prodaj dobro ohranjen
OTROŠKI VOZIČEK.**
Vlahovič. Aleksandrova 38-I.
6279-4

PRODAM ANGORA KUNCE.
Pokažem tudi, kako se prede
angora. Onič Joško. Zgornje
Razvanje 79. 6280-4

**Prodaj dobro ohranjen
OTROŠKI VOZIČEK.**
Radvanjska 28. 6237-4

**Prodaj poceni
2 POSTLANI POSTELJI.**
dve nočni omari. mizo in
omaro. Ruška cesta 29, na
dvorišču. 6238-4

2 ŠIVALNA STROJA.
1 za šiviljo, 1 za čevljaria.
Prodaj. Kremžar. Pristani-
ška 7. 6239-4

URARSKO STRUŽNICO
in nekaj orodja za vajenca
prodaj. Kremžar. Pristani-
ška 7. 6240-4

POHIŠTVO.
sobe in kuhinje, leno, poceni
(tudi posamezno) na prodaj.
Gospojna ulica 4-I. 6241-4

SPORTNI VOZIČEK
na prodaj. Gosposvetska uli-
ca 10. Maribor. 6244-4

ŠIVALNE STROJE
Rast & Gasser, pogrezljive,
tovarniško nove, prodaja po
dim 1850.- radi onustitve za-
loze Ussar. Maribor. Trubar-
jeva ulica 9. 6201-4

**RABLJENE OTROŠKE IN
SPORTNE VOZIČKE**
prodaj. Zidovska ulica 9.
6207-4

OPRAVA ZA SPALNICO
se prodaj. Vodnikov trg 6-I.
6211-4

**PRODAM ŽENSKO KOLO
IN STARO POHIŠTVO.**
Maribor. Betnavska c. 136.
6215-4

**Prodaj dobro ohraneno
ŽENSKO KOLO.**
Vpraša se Koroška cesta 22.
6222-4

**PRODAM 2 TESARSKI IN
2 ZIDARSKI STOLICI.**
5 mm debelo železno žico,
žičnike, klamfe, križna vrata,
opeko. Dr. Verstovškova 3.
Pobrežje. 6183-4

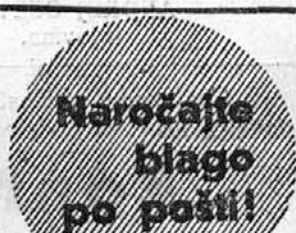
SPORTNI VOZIČEK.
skoro nov, se radi selitve po-
ceni prodaj. Pobrežje. Ale-
ksandrova c. 99. 6184-4

**Prodaj poceni čiste pasme
2 leti staro
NEMŠKO DOGO.**
Naslov v upravi. 6195-4

USNJARNA.
enonadstropno poslopje z
vsemi pripravami na elek-
trični pogon, primerno tudi za
drugo manjšo industrijo, se
tako prodaj. Kupec lahko
prevzame hipoteko na daljše
odplačilo. Naslov v upravi.
6199-4

Kupim

Kupujem lepe
BRESKVE IN MARELCE
plačam po dnevni ceni. Jožefa
Bole, trgovina s sadjem na
debelo, Koroška 20. 6300-3

**Kadar pošljete
denar po pošti, ni
slede o bojazni—**

zakaj bi se torej bali na-
ročiti blago po pošti?

Ako blago, ki ga vam bo-
mo poslali, ne bi ustrezalo,
vam ga zamenjamo ali
vrnemo denar.

Zahtevajte naš brezplačni,
bogato ilustrirani katalog
najrazličnejšega blaga pri
zelo nizkih cenah.

Veleblagovnica

Zagreb, Ilica 4 in 6

Dopisi: Zagreb II., poštni predaj

STEKLENICE
od radenske kisle vode ku-
puje firma Andrašič. Maribor.
6275-3

RABLJENA TOČILNA MIZA
in lončarska ali šamotna peč.
v dobrem stanju, se kupi. Po-
nudbe na upravo pod »Peč«.
6221-3

Stanovanje

DVOSOBNO STANOVANJE
priljučno, se odda s 1. avgu-
stom. Stritarjeva 17. Maribor.
6119-5

**SOBA, KUHINJA IN KABI-
NET**
se odda s 1. avgustom. Spod.
Radvanjska 33. 6288-5

ODDAM STANOVANJE
soba, kabinet, kuhinje, veran-
da s 1. avgustom. Nasipna
ul. 68. 6297-5

DVE LEPI STANOVANJI
oddam. Studenci. Aleksandro-
ca 17. pri malem mostu.
6254-5

STANOVANJE
soba s štedilnikom takoj od-
dam. Tezno. Vpraša se: Ma-
ribor. Ghegovca 4. 6261-5

SOBA IN KUHINJA
se odda s 1. avgustom. Zrin-
skega ulica 23. Studenci.
6267-5

**Krasno
TRISOBNO STANOVANJE**
ob parku takoj oddam. Vpra-
šajte društvo hišnih posestni-
kov. 6230-5

ULIČNI LOKAL
za obrtnika ali pisarno od-
dam. Mlinska 8. 6236-5

STANOVANJE.
trisobno, v centru mesta se
oddaja s 1. avgust t. l. Vpra-
šajte Zdrženje trgovcev, Ve-
trinjska 11-I. 6246-5

**Oddam
SOBO IN KUHINJO**
za večjo družino. Pobrežje,
Tezenska 19. 6203-5

LEPA SONČNA SOBA
s parketom in
KUHINJA
se odda s 1. avgustom. Slo-
venska ulica 16, pri Elite.
6213-5

SOBA IN KUHINJA
se oddaja. Nasipna 47, Po-
brežje, v novi hiši. 6179-5

DVE STANOVANJI,
vsako z dvema sobama, v no-
vi hiši se oddaja s 1. avgu-
stom. Vprašati pri hišniku.
Jadranska ulica 49 (za voja-
škim senenim skladiščem).
6186-5

**DVO ALI TRISOBNO
STANOVANJE**
pri parku se odda takoj. Na-
slov v upravi lista. 6193-5

Stanovanje išče

GRADBENO TEHNIČNO,
začetnik, sprejem takoj.
Ponudbe pod »Gradbeno teh-
nica« na upravo »Večernika«.
6-1829

TRGOVSKI POMOČNIK
s francosko trgovsko šolo, z
znanjem srbohrvatskega, fran-
coskega, španjolskega in tur-
škega jezika, išče zaposlitve
v trgovini, eksportni družbi,
ali kaj sličnega. Naslov: Be-
tnavska 48. Maribor — Nizam.
6245-6

Soba odda

Svetla
OPREMLJENA SOBA
se odda. Trubarjeva 4, pritič-
je, desno. 6282-7

PRAZNA, VELIKA SOBA
se odda. Vprašati v špeceriji,
Krčevina, Aleksandrova 7.
6253-7

Čedne kopalne obleke

bombažaste od din 25-
volnene, enobarvne 60-
lasteks din 110-
volnene žakard „ 130-
shorts „ 65-
otroške hlačiце od din 9-
kopalne čepice, čevlji,
pasovi pri

C. Büdefeldt

Gosposka ulica 4-6

Gospoda sprejemem takoj na
HRANO IN STANOVANJE.
Meljska cesta 93, pritičje, le-
vo. 6255-7

Oddam takoj
DVE SOBI.
1 prazno, 1 z dvema postelja-
ma. Naslov v upravi. 6256-7

Gospodična se sprejme
NA VSO OSKRBO.
Ob jarku 4, I. nadstr. 6276-7

V centru mesta se odda s
1. septembrom
LEPA, PRAZNA SOBA.
Naslov v upravi. 6234-7

Oddam
OPREMLJENO SOBO
s prostim vvhodom. Trdino-
va 2. Melje. 6242-7

OPREMLJENO SOBICO
s posebnim vvhodom oddam
gospodu. Frankopanova 1-I.
6243-7

Gospod ali gospodična se
sprejme
NA STANOVANJE.
Aleksandrova c. 72. Maribor.
6248-7

Odda se
SONČNA, OPREMLJ. SOBA
boljšemu gospodu. Kneza
Kocija (Tattenbachova) uli-
ca 18-I. Rojko. 6200-7

**LEPO OPREMLJEN
KABINET**
s posebnim vvhodom oddam.
Koseskega ul. 35. 6202-7

LEPO SONČNO SOBO
oddam eni ali dvema gospo-
dičnima. Kežarjeva ulica 4,
I. nadstr. Horvat. 6205-7

PODSTREŠNA SOBA
s štedilnikom se odda mirni
osebi. Zelena cesta 7. Nova
vas. 6212-7

ODDA SE SOBA,
opremljena, svetla, za dva
gospoda ali gospodični. Po-
seben vvhod. Ev. cela oskrba.
Informacije Rotovski trg 8, v
gostilni. 6217-7

SEP. SOBA.
1-2 postelji, ev. hrana, se
oddaja. Koroška 48-I. 6223-7

Oddam lepo
OPREMLJENO SOBO
z eno ali dvema posteljami s
posebnim vvhodom. Ruška ce-
sta 7-I. vrata 7. desne stop-
nice. 6185-7

Soba išče

Poštena oseba vzame v najem
SOBO S ŠTEDILNIKOM
v Studenci od kor kolodvo-
ra do občine. Naslov: Franjo
Kokoli, Maribor, Meljska ce-
sta 68. 6208-8

PRAZNO SOBO
v okolici glavnega kolodvora
iščem. Ponudbe na upravo
pod »Upokojenec«. 6220-8

Službo dobi

Velika restavracija išče
KUHARICO
(pomožno), prav tako
NATAKARIJA
(jelonošo) in
POMIVALKO
Naslov v upravi »Večernika«.
6166-9

Sposobno samostojno
KROJAČICO
lahko dela tudi doma, iščem.
Ponudbe pod »Dober zaslu-
žek« na upravo »Večernika«.
6287-9

GOSPODIČNA
inteligentna in simpatična do
20 let se sprejme za gospo-
dino k dvema osebama. Pred-
nost s perfektno nemščino. —
Ponudbe na upravo pod »Za-
ljubljano«. 6291-9

BOLJŠO GOSPODIČNO
k otrokom, staro nad 20 let,
ki zna z otroki ravnati, išče-
mo za takoj. Fritz Graner, Ča-
kovec. 6298-9

IŠČEM ŠIVILJO
na dom. Popovičeva 7.
6299-9

SPRETNE ŠIVILJE
za fino konfekcijo dobe stalno
delo. Mastek. Glavni trg 16.
6302-9

TAPETNIŠKI VAJENEC
se takoj sprejme. Smojčert,
Trubarjeva ul. 2. 6264-9

IŠČEM KUHARICO ZA VSE.
Gostilna Mihevc, Zg. Radva-
nje 62. 6268-9

MESARSKEGA VAJENCA
sprejemem takoj. Josip Bru-
dermann, mesar. Selnica ob
Dravi. 6225-9

Iščem
STROKOVNEGA MOJSTRA
za proizvodnjo sive lepenke,
izdelana iz starega papirja na
kolergang in holender. Po-
nudbe na: Fabrika hartije
Veliko Gradšče na Dunavi.
6226-9

ZASTOPNIKA
za Maribor in najbližjo okoli-
co išče tekstilna tovarna. Po-
nudbe z navedbo dosedanjih
služb pod »Tekstil« na upra-
vo lista. 6247-9

TRGOVSKA POMOČNICA.
izučena za trgovino z mešan.
blagom, zmožna kavcije v
gotovini ter samostojno vodi-
ti trgovske posle, popolnoma
neodvisna, dobi stalno zapo-
slovanje kot poslovodkinja ali ti-
ha družabnica. Pismene po-
nudbe z opisom gotovine na
upravo pod »Bodočnost«.
6249-9

Sprejme se
UČENEC V TRGOVINO.
UČENEC (KA) za trgovino
J. Babič, Zrkovska c. 41, Po-
brežje. 6251-9

ŠPANA.
oženjenega, sposobnega in
poštenega iščem za posestvo
v Hrvaškem Zagorju. Pi-
smene ponudbe s točnim opi-
som dosedanje zaposlitve, ka-
kor tudi zahteve v naravi in
denarju poslati na Inter-
reklam, Zagreb, Masarykova
28, pod št.: K-4759. 6206-9

SOBARICA IN SLUŽKINJA
za vse dobita mesto. Badlo-
va ulica 2. 6180-9

Boljša oseba se vzame
NA STANOVANJE.
Cankarjeva ulica 5, Studenci.
6197-9

SPOSOBNA KUHARICA
z dolgoletnimi spričevali. v
starosti med 30 in 45 let, se
sprejme takoj k 2 osebama.
V ponudbi naj se navedejo
dosedanja mesta, starost in
priloži sliko, ki se bo vrnila.
Ponudbe naj se naslovijo na
upravo lista pod: »Zmožna
kuharica«. 6191-9

UČENEC
s predpisano šolsko izobraz-
bo se takoj sprejme. Jakob
Preac, specerija, koloniala,
Maribor. Glavni trg 30.
6224-9

IŠČEM KUHARICO
za samostojno gospodinjstvo.
Pogoji: poštena in zanesljiva.
Ponudbe pod »Stalna služba«
na upravo. 6198-9

Službo išče

Iščem službo kot
SKLADIŠČNIK.
vratar ali pisarn. sluga. Sem
zmožen kavcije, grem tudi
kot družabnik v kako mani-
še podjetje. Cenj. dobiše pro-
sim na upravo »Večernika«
pod »30.000«. 6259-10

**KOT PRAKTIKANTKA ALI
VOLONTERKA**
želi mesta v Mariboru ali
okolica absolventka Legato-
vega trg. tečaja. Gre začet-
koma brezplačno. Ponudbe
na upravo pod »Začetnica«.
6233-10

SAMOSTOJNA KUHARICA
išče mesto kot postrežnica za
celi dan. Ponudbe na upravo
pod »Kuharica«. 6219-10

14-LETNA DEKLICA
z dežele si želi učiti šivati.
Naslov v upravi. 6194-10

Dopisi

45-LETNA VDOVA
brez otrok želi spoznati upo-
kojenca ali gospoda v stalni
službi. Ponudbe na upravo
pod »Ida«. 6269-12

Kolesarji!

Vljudno naznanjam, da sem
svojo trgovino s kolesi prene-
sel z Glavnega trga 17 v Kne-
za Kocija ul. 4 (prej Tatten-
bachova) in jo priključil svo-
jemu oddelku za otroške vo-
zičke in sportne predmete. —
Priporočam se za nadaljnjo
naklonjenost.

6074 Božomir Divjak.

Zlato in srebro,

briljante, zastavljane listke
išče nujno za nakup

M. Ilgerjev sin,

Maribor, Gosposka ulica 15.

Kolesa

različnih znamk prodaj po-
ceni in na mesečne obroke

à din 100.-

mehanik

DRAKSLER

Vetrinjska ulica 11

**Najboljše
kosovno
apno**

Apnenice Ant. Birolla, Kresnice

pisarna: Ant. Birolla, Ljubljana.

Dalmatinova ulica 10

Če hočete v resnici biti dobro in poceni oblečeni, kupite v „Češkem magazinu“ Maribor, pri glavni policiji. Tam dobite največjo izbiro češkega in angleškega blaga po najnižji ceni, brezobvezno se lahko prepričate. Velika odprodaja ostankov, polovične cenovne krojaške potrebščine.

Oglas

Prodaja kompletne barvarne s poslopjem v Beogradu, Goetheova ul. 10

Na temelju odloka sres. sodišča za mesto Beograd od 1. junija 1939 se bo na 1. septembra 1939, ob 9. uri na Sreskem sodu za grad Beograd, soba br. 13, v Beogradu vršila

prostovoljna javna dražba

zemljišča s poslopjem v Goetheovi ulici št. 10 in kompletne barvarne v istem poslopju.

Dražbeni pogoji se morejo vpogledati na imenovanem sodišču (soba št. 13) ali pa pri skrbniku mase ge. Matildi Aron, Beograd, Maršala Pilsudskog br. 39.

Interesenti se vabijo na to dražbo.

Varuhi zapuščine pok. Leona Poljokana, bivšega barv. iz Beograda.

6295

Mistik

Še nekoliko dni ostane v Mariboru. Psihografolog in največji dobrotnik ljudstva Vam pove čisto resnico, kar se tiče Vašega življenja. Vsi srečni in nesrečni, kateri ste rojeni med l. 1865 pa do 1933, pridite kar hitro, stranke sprejema celi dan Vodnikov trg 4, soba 8. I. nadstr., na strogo znanstveni podlagi. 6296

MOSKI! Pri spolni slabosti

(spolni impotenci)
poskusite hormonske pilule

HORMO-SEKS

Dobivajo se v vseh lekarnah. 30 pilul din 84, 100 pilul din 217, 300 pilul din 560. — Po pošti diskretno razpošilja: KR. DV. LEKARNA PRI SV. AREHU Maribor. — Glavno skladišče: Farm. kem. laboratorij »VIS-VIT«, Zagreb, Langov trg 3. 6293 Ogl. reg. S. br. 5846-39.

Nova trgovina in pletilnica na Koroški cesti 2

Cenjenemu občinstvu vljudo naznanimo, da smo otvorili na Koroški cesti št. 2 (vogal Vodnikovega trga, poleg tržnice) novo

trgovino in pletilnico „MARA“

Izdelujemo nogavice, kopalne obleke vse druge obleke in pletenine po najnovejši modi.

Naročila po meri v najkrajšem času.

Na zalogi imamo: blago za perilo in ženske obleke, nogavice vseh vrst, moško in žensko perilo, kopalne obleke, čepice, površne plašče, odeje, robce, rute, šivalne potrebščine itd.

Volno za strojna in ročna dela.

Zagotavlja najsolidnejšo postrežbo se priporoča:

ANDREJ OSET, trgovina.

ANTONIJA PONGRAČ, pletilnica. 6294

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem otvoril slaščičarno

„Konfizerija“

v Prešernovi ul. 2 (poleg trgovine s čevlji Astra) Priporočam vse vrste svežih slaščic ter dnevno sveži sladoled.

Za obilen obisk se priporoča

T. Tomovič, Maribor

Vinotoč

Ipavic, Košaki 62

(nasproti gostilni Kekec)

je otvoren!

KOLESA Wanderer

originalna, priznana najboljša kvaliteta po mesečnih obrokih

din 100,- pri

Franc Lepoša d. o. o. z. Maribor, Aleksandrova c. 39.

Naročniki

kupujte pri naših inseren-
tih ter oglašujte!

Čitajte „Večernik“

Oglašujte!

Za potovanje

IVAN KRAVOS

Maribor, Aleksandrova 13

Kopalne obleke

in obleke za plažo

zopet v največji izbiri pri

„Konfekciji Greta“

Maribor, Grajski trg 1

Mi ne silimo k nakupu!

Veselite nas bo, ako Vam smemo pokazati naše najmodernejše vzorce blaga za pomladanske obleke

MANUFAKTURA J. ROŽAJ

Maribor, Aleksandrova 16

Po dolgem trpljenju je dopolnila svojo življenjsko pot naša nepozabna mati, stara mati, tašča, teta in sestra, gospa.

Marija Čepič

vdova po poštne uradniku,

v četrtek, 6. julija, ob 16. uri v 69. letu starosti, previdena s tolažili sv. vere.

Pogreb nenadomestljive pokojnice bo v nedeljo, 9. julija, ob pol 15. uri iz mrtvašnice na rodbinski grob na mestnem pokopališču.

Sv. maša zadušnica bo v ponedeljek, 10. julija, ob 6. uri zjutraj v magdalenski cerkvi.

Prosimo tihega sožalja.

Maribor, 7. julija 1939.

Žalujoče rodb.: Čepič, Gorinšek, Sink in Kompara.

IX 1 6016/38-12

Dražbeni oklic

Dne 11. septembra 1939 ob 10. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 11 dražba nepremičnin:

Zemljiška knjiga: Maribor-mesto, vl. št. 109.

Cenilna vrednost: din 387.078,50.

Vrednost pritlikin: jih ni.

Najmanjši ponudek: din 193.539,25.

Vadij znaša din 38.707, 85.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IX., dne 7. junija 1939.

IX 1 5664/38-12

Dražbeni oklic

Dne 16. septembra, ob 10. uri dop. bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 11, dražba nepremičnin:

Zemljiška knjiga: Kresnica, vl. št. 117.

Cenilna vrednost: din 157.964,60

Vrednost pritlikin: din 4.640.—, kateri znesek je upoštevan pri cen. vrednosti zemljišča.

Najmanjši ponudek: din 108.396,40

Vadij znaša din 16.259,46

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IX., dne 14. junija 1939.

POSJOJILNICA NARODNI DOM V MARIBORU

NARODNI DOM

Z. Z. O. J.

TELEFON 1.

Deležna glavnica nad 600.000 din, lastne rezerve 11 milijonov din, hranilne vloge 56 milijonov din.

Sprejema hranilne vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po 3—5%.

Daje posojila na vknjižbo in na menice pod najugodnejšimi pogoji.

Najstarejši slovenski denarni zavod v Mariboru — Vse hranilne vloge so proste in se izplačujejo neomejeno!

Izdaja in urejuje ADOLF RIBNIKAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru. — Oglasi po ceniku. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in uprava: Maribor, Kopališka ulica 6. — Telefon uredništva št. 25-67 in uprave št. 28-67. — Poštni čekovni račun št. 11. 409.